

Hekimce Bakış

bto.org.tr | hekimcebakis.org

BURSA TABİP ODASI YAYINIDIR | OCAK 2025 | SAYI: 107

Hekimce Bakış

Yıl : 2025

Sayı : 107

İmtiyaz Sahibi
Dr. Kadir Binbaş

Yazı İşleri Müdürü
Dr. Muhsin Güllü

Editör
Dr. Engin Demiriz

Yayın Kurulu
Dr. Yelda Ertürk
Dr. Semiha Uzunaliöğlü
Dr. Zehra Betül Yazıcı
Dr. Neslihan Gülmez

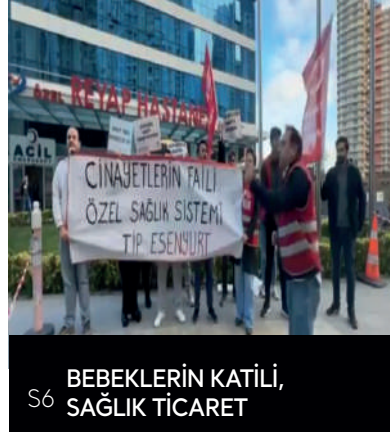
Yayın Kurulu Sekreteri/Tasarım
Kadriye Caz İnci

Baskı
Stüdyo Star Ajans
Matbaacılık Ltd. Sti.

Odonluk Mh. Akademi Cd.
No:8 A2 Blok K:2 Nilüfer / BURSA
T:0224 453 52 10
F:0224 453 52 40
G:0533 687 85 23
0533 738 98 03
bursa@bto.org.tr
www.bto.org.tr

Hekimce Bakış,
Bursa Tabip Odası
yayıdır. Yazılar aksi belirtilmedikçe
BTO'nun resmi görüşü değildir.
Kaynak belirterek alıntı yapılabilir.

ISSN: 1303-6815

S6 BEBEKLERİN KATİLİ,
SAĞLIK TİCARET

S9 BİR KEZ DAHA: BİRKAÇ
ELMA DEĞİL SEPET ÇÜRÜK!

S12 SAĞLIKTA ŞİDDETİN
TÜRLÜ HÂLLERİ

S15 MEDYA VE ŞİDDET

İÇİNDEKİLER

04	Yönetim Kurulundan	47	TTB Haberleri
21	Sineklerin Tanrısı Üzerinden Akranlar Arası Şiddet
Dr. Sehra AKSU	49	STE Haberleri
26	Yaşam Hakkına Sahip Çıkanlar Bir Araya Geldi
Dr. Elif Karan ÜN	53	Bir Resim Binbir Söylence
Dr. Yelda ERTÜRK
31	Öldürülen Hekimler, Kadınlar, Çocuklar Burada Da, Katilleri Nerede!
Dr. Zehra Betül YAZICI	57	Kuşlar Ağlamaz Bu Şehirde
Dr. Semiha UZUNALİÖĞLÜ
34	Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Ve Hekimler Olarak Bu İşin Neresindeyiz?
Dr. Aysun Hacer SARITAŞ	59	Kitap Kokusu
Dr. Engin DEMİRİZ
36	BTO Haberleri	61	Röntgenci
Dr. Zehra Betül YAZICI
39	Dr. Erdal Atabek'in Adı Bursa Tabip Odası'nda Yaşayacak!	64	Divanda Sinema
Dr. Aslı AKTÜMEN
41	ODD'ler Ve Sivil Toplum İlişkisi Nasıl Kurulur?
Dr. İ.Seçkin KARA	70	Kardelen
Prof. Dr. Burhanettin KAYA
		71	Bulmaca
Ersan TAŞCI

EDITÖR

Dr. Engin DEMİRİZ | demiriz16@hotmail.com

Değerli Hekimce Bakış Okurları,

Hekimce Bakış'ın 107. sayısıyla karşınızdayız.

Bu Hekimce Bakış'ta ülkemizi olduğu kadar dünyanın kalanını da yakından ilgilendiren "şiddet" konusunu irdeledik.

21. yüzyılın barış getireceğini umarak yeni bir binyıla girmiştik. Ancak geride kalan çeyrek yüzyıl tüm barış ve dayanışma beklentilerimizi boşa çıkardı. Dünyanın neredeyse her köşesinde süregelen hibrit savaşlarda yüzbinler evsiz kalıp göçederken ölen, yaralanan ve sakat kalanların hesabını tutan yok. Gazze'de dünyanın tanıklığında çocuklar katledilirken, hastaneler, okullar bombalanırken Batının tüm ikiyüzlülüğüyle bahaneler

üretmesini izledik. Pandemi sırasında oluşan dayanışma duygusunu hızla yitirip ben merkezci yaşamlarımıza döndük. Bu umursamazlık şiddeti körükleyen nedenlerden sayılabilir. Hızla gündemi değişen ülkemizde, siyasette, okulda, evde, hastanede her yerde şiddet yaşamımızın artık kanıksadığımız bir parçası oldu. Çocuklara, kadına, cinsel tercihi farklı olanlara, hayvanlara şiddet uygulamak sıradanlaştı. Güçlünün egemen olduğu, adaletin o egemenlerin oyuncağı olduğu bir ortaçağ karanlığındaız sanki. Bebeklerin rant uğruna öldürüldüğü iddiası, sağlıkta rantın geldiği bu dehşet verici son nokta

hepimizi derinden yaraladı. Dr. Candan Coşkun, Dr. Murat Cihaner ve Dr. Beyazıt İlhan sağlıkta dönüşüm planının yarattığı sağlık ticaretinin nedenlerini ve ürkütücü sonuçlarını kapsamlı bir biçimde irdelediler. Dergide ayrıca şiddetin gündelik yaşamımızdaki diğer biçimlerini medyadaki şiddeti (Dr. Burhanettin Kaya) akran şiddetini (Dr. Sehra Aksu), kadına ve çocuğa yönelik şiddeti (Dr. Elif Karan ve Dr. Aysun Sarıtaş)) ele alan çok kapsamlı değerlendirmeler yer aldı. Birbirinden ilginç kültür, sanat yazılarıyla dopdolu bir sayı oldu Hekimce Bakış 107. Özenle okumanız dileğiyle..

Sevgili Arkadaşlar;

Hekimce Bakış'ın 107. sayısı nisan seçiminden sonra oluşan yeni yönetim kurulunun ilk dergisi olacak.

Yeni yönetim kurulunun seçiminden sonra dünyada, ülkede önemli değişiklikler yaşanıyor, yaşanmaya da devam edecek gibi görünüyor.

Sağlık ortamında; TTB ve Tabip odalarının karşı olduğu sağlıkta ticarileşme sonucu onlarca yenidoğan bebeğimizi kaybettik.

Yenidoğan cinayetleri sağlık hizmetlerinin metalaşmasını gösterirken, yaratılan sağlık ortamına karşı mücadelemizde ne kadar haklı olduğumuzu gösteriyor. Gerekli denetimleri yapmayan, yapamayanların taltif edilerek Bakan yapıldığı günler yaşıyoruz.

Aynı bakanın elinde sihirli değnekle (yeni yönetmelikle) sağlık sistemindeki sorunları çözeceğini düşünüyor olmak da

tutarsızlığın başka bir işareti olarak tarihteki yerini alacaktır.

Bursa Tabip Odası olarak ücretsiz, ulaşılabilir, kaliteli bir sağlık hizmetini anayasal hak görererek mücadelemize devam ediyoruz. Yeni yönetim kurulu geçmişte olduğu gibi sağlık sistemindeki hak ihlalleri ve yanlışlarla mücadeleye devam edecektir.

Yöneticisinden üyelerine herkesin şikayetçi olduğu tabip odalarıyla hekim kitlesi arasındaki açının kapanması bizim de önem verdiğimiz bir sorun olmaya devam ediyor.

Bursa Tabip Odası olarak sosyokültürel ve sportif faaliyetlerle sözü edilen açığı azaltmayı amaçladık.

Bursa Tabip Odası artık her akşam bir etkinliğin ya da kursun olduğu hareketli günlerini yaşıyor. Bu sayede üyemiz olan ama Tabip Odası ile ilişkisi

sınırlı olan çok sayıda hekim arkadaşlarımızla buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Tüm bunları yüzü hekimlere dönük bir Tabip Odası yaratmanın çalışmaları olarak kabul ediyoruz.

Halkımızın ve hekimlerimizin emek ve demokrasi mücadelesinde Bursa Tabip Odası çağrıcı ve düzenleyici olarak meydanlarda yerini almıştır.

BTO olarak nitelikli bir sağlık hizmetini anayasal hak görererek mücadelemize devam ediyoruz.

Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonumuz, kent konseyleri ve kadın örgütleriyle birlikte "Çocuğa ve Kadına Şiddet" başlığı altında bir dizi etkinlik düzenledi.

Sağlık Politikaları Komisyonumuz "sağlıkta şiddeti bitireceğiz" başlığı altında sağlıkta şiddetin önlenmesi için bir dizi eylem planı sundu.

Kamu hastanelerinde MR-CT gibi görüntüleme ve raporlama faaliyetlerindeki aksaklığı saptayan (kopyala yapıştır yöntemi vb.) ve hekimlerle yapılan anketi de içeren çalışmamızı basın açıklamasıyla duyurduk. Bu konudaki uyarılarımızı tüm taraflara bildirdik.

BTO olarak özel ve kamu hastanelerimizde Bursa Tabip Odası temsilcilerini belirleyip başhekimliklere resmi olarak bildirdik.

Özel hastane yöneticileriyle yaptığımız toplantıda Bursa sağlık ortamını değerlendirerek sorunları belirleyip çözüm yollarını tartıştık.

Eziyet Yönetmeliğine karşı sağlık emek örgütleriyle birlikte Kasım ayında 3 gün Aralık ayında 5 gün iş bıraktık. Grevlerimize yönetmelik kaldırılincaya ya da düzeltilinceye kadar devam edeceğimizi şimdiden ilan ediyorum.

Bursa Tabip Odası olarak Cumhuriyet değerlerine bağlı, her kesimle ilişki kuran, tüm hekim arkadaşlarımızı kapsayan çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Hekimce Bakış dergisi yayın ekibine yaptıkları özenli ve yoğun çalışma için teşekkür ediyorum.

BTO Hastane Temsilcileri Belirlendi

<p>A.O.S. Onkoloji Hastanesi Bursa Çekirge Devlet Hastanesi Bursa Şehir Hastanesi Bursa Şehir Hastanesi BUÜTF BUÜTF Gemlik Atakent Tıp Merkezi Mudanya Devlet Hastanesi Özel Acıbadem Hastanesi Özel Acıbadem Hastanesi Özel Aritmi Osmangazi Hastanesi Özel Doruk Nilüfer Hastanesi Özel Doruk Özel Bursa Hastanesi Özel Hayat Hastanesi Özel Jimer Hastanesi Özel Kalp Aritmi Çekirge Hastanesi Özel Medicabil Hastanesi Özel Medicabil Hastanesi Özel Medicalpark Hastanesi Özel Medicana Hastanesi Özel Medicana Hastanesi Özel Medicana Hastanesi Özel Nev Esentepe Hastanesi Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi</p>	<p>Dr. Candan Coşkun Dr. Deniz Derya Köseoğlu Dr. Nazan Savaş Doç. Dr. Eralp Çevikkalp Prof.Dr. Alpaslan Türkkan Prof. Dr. Emre Sarandöl Dr. Yalçın Balkancı Dr. Serap Topçuoğlu Dr. Ali Uçar Dr. Serdar Değer Dr. Feyyaz Alpargun Dr. Melike Yıldırım Dr. Ertuğrul Aydın Dr. Uğur Demirci Dr. Arzu Tanışık Başaran Dr. Hakan Güven Dr. Güler Saltıklar Dr. Gültekin Akbulut Dr. Sevtap Şimşek Dr. Necmettin Konuk Dr. Hikmet Aloğlu Dr. Serdar Baysal Dr. Mehmet Ali Ecer Dr. Eylem Yentürk Dr. Gizem Güllü Dr. Mustafa Özgür Akça</p>
---	---

BEBEKLERİN KATİLİ, SAĞLIK TİCARETİ

Dr. Candan Coşkun | candancoskun@yahoo.com

Tabiplik ve dış tabipliği mesleklerine ve tedavi müesseselerine, ticari bir veçhe (görünüm) verilemez.

TIBBİ DEONTOLOJİ
NİZAMNAMESİ Madde 8

18 aydır soruşturulan, 6 ay önce suçluları tutuklanmış bu vahşet, canilerin serbest bırakılması için bir savcının tehdit edilmesiyle; telefon dinlemelerine yansıyan, bebeklere ölüm emri verilen konuşma kayıtlarıyla, para için işlenen bebek cinayetlerinin pisliği yayıldı toplumun üstüne. Tapeler döküldü yine ortalığa. Sayfa sayfa insanlık utancı. Yine durdu dimağımız. Beyin ya da bilinç diyor TDK dimağ kelimesinin anlamı için. Duyduklarımız arasında bana en acı geleni de milyon m2, milyar milyar kira ödediğimiz, içinde her biri 1000 m2'yi bulan onlarca market, fotoğrafçı, giyim, kuru temizleme, berber bulunan şirket -şehir dışı

şehir- hastanesinde 1000 gr bebeye koyacak yer bulamayıp katillerine gönderilmesi oldu nedense. Zaten şirket hastanelerinde bir hastalara yer yok! Sağlıkta ticaret devrimi yaşadığımız.

Yaşadıklarımızın ağırlığı, ağır bir vicdan yüküne döndü. Mahşeri vicdan dedikleri buydu, her sıkıştığında olduğu gibi yine yüzünü bilime, vicdana, TTB'ye döndü toplum. Oysa anlatmıştık, hatta sokaklara dökülüp haykırmıştık. "Sağlıkta Ticaret Ölüm Getirir" diye, ah ne yazık ki pragmatizm tuzağına galip gelememişti toplumsal sağduyu.

Yine anlattık. "Sağlıkta dönüşüm programı çöktü. Bebeklerin ve sağlık çalışanlarının üstüne

çöktü" dedi TTB Başkanı Alpay Azap. Başka söze gerek yok ki!

Ticaretin Pi-yasası

Ekmek bulamayan basbayağı pasta yiyebilir. Keyfi ister, parası yeterse. Saray da barınma içindir, gecekondu da. Arasındaki farkı tek belirleyen paradır. Parası olan içindir saraylar, saraylar gibi malikhaneler.

Maliklerin kazanılmış hakkıdır bu ya da isteyen istediği yerde yapar tatilini; cebine ve keyfine göre, başka da bir kriteri yoktur. Yoksa parası, yapmasa da olur. Şart değildir tatil.

Bedelini ödeyebilenler içindir piyasanın yaltaklanmaları, gül yüze, cilası, para içindir. Reklamlarda her yalanı söylemek serbesttir. Deterjanların akıllı molekülleri lekeleri tanır, yapıştır, söker

atar. Sen o kutuyu al hele kanat takıp uçurur bile seni. İnanmak isteyen herkesi kandıracak birileri vardır. Pi-yasanın tedarik kuralıdır bu. Süte su, çocuk mamasına süt yerine melamin de katar tüccar, margarini kokulandırıp tereyağ diye de satar. Kandırmak, kazanmak, servet biriktirmek içindir ticaret. Hisseyi en dipten alıp, astronomik fiyata satabilmektedir maharet borsada, kimse milyonlarca insan kandırıldı demez. Birbirini kandırmak isteyenlerin birbirinin yüzüne güldüğü yerdir pazar.

Ve kar yağınca 2-3 katına çıkar Uludağ'da oda ücretleri. Kapitalizmin pi-yasası bu.

Gücü gücü yetene kanunu işler, mülkiyeti korumak ve bedelini ödeyemeyeni hizmetten dışlamaktır esas olan. Oteller, lokantalar, AVM'ler hayrat değil, ticarethanedir.

Tek değerinin para olduğu dünyada.

İnsanın doğası bu diye pazarlanıyor vahşi pazar. Yoksa çalışmazmış kimse. Onlar sadece para ile motive olanlardır. Gelin görün ki çok para ile bebekleri öldürmeye bile motive olabiliyor birileri. Oysa taş çatlasa yüzde biri bile değildir bu insanlar toplumun. Biz, sessiz %99. Sustukça ve can pazarları kuruldukça çok zengin olabileme ihtimaline

sevdalananlar her kötülüğü zevkle yapar hale gelirler.

Biliriz tüm bunları ve dikkat eder, sessizce uyarız paranın pi-yasasına. Cebimizle fiyatı uyumsuz mekanlara gitmeyiz. Kabul ederiz deniz kenarı masa, boğaz manzaralı otel, o marka pasta zenginler içindir. Vardır sizin de bir köşede tadını, fiyatını bildiğiniz bir mekânınız, şehirler bunun içindir. Orası değilse burası, o marka gömlek etmiyorsa emeğinin bedeli, sana biçilen değere uygun kalitede gömlek de bulunur piyasada. Ve razı olursunuz buna.

Ya erken doğan bebeğinizin bir tek nefes alabilmesi için yetmiyorsa paranız. Buna da razı mısınız?

Bu ve daha bir çok nedenle, kurallar konur piyasaya, sınırlar, regülasyonlar konur, denetlenir. Tartısı, üretimi kurallara bağlanır. Her şey bırakılmaz piyasanın keyfine. Sosyal devlet budur. Tüm piyasanın bir azınlığın eline geçmesine, tekele izin verilmez. Oligarşi denir buna. Sermaye piyasayı tümüyle ele geçirebilirse her kötülüğü yapabilir çünkü. Şimdilerde, bu yeni kapitalist sistemde, piyasaya her şey serbest hale getirildi. İnsanların tüm hakları gasp edildi. Taşlar bağlandı, köpekler salındı. Değil iş garantisi, barınma, dinlenme, ulaşım hakkı; eğitim gibi sağlık gibi hakları bile yok edildi.

Okulları niteliksizleştirip çocukları cahil bıraktılar. Dereleri borulara hapsettiler. HES diye bize zorla sattılar. Dağı, taşı, ormanı maden diye ruhsata bağladılar. Afrika tipi hafriyatçılık batağına itildi tüm doğa. Gıda diye çöp satar oldular. Yetmedi sıra geldi bebeklerin ilk nefesini satmaya, öyle mi? Olabilir mi böyle bir şey!

Evet, piyasanın kuralı bu; birini beğenmezsen ya da paran yetmezse ucuzuna gidersin lokantanın, ya nefes alamıyorsa bebeğin? Diyelim ki kimse kandıramaz seni giyside, yemekte, şıp diye bilirsin iyisini ya tedavide çocuğuna ne yapılması gerektiğini de bilebilir misin? Şu ilaç lazım diyen, sonra o ilacı satan tüccar/tezgahtar hastane çetesi kurulursa, onun da doğrusunu bilebilir misin? Tatile gitmezsin paran yoksa, seneye belki dersin; ya çocuğun nefes alamıyorsa? Bu tedaviyi erteleyebilir misin? Temmuz olunca Antalya pahaladır. Tur bakan 'siz de kışın tatil yapın' demedi mi? Kastettiği kar yapınca pahalanan Uludağ değil elbette; ya salgınlarda pahalanırsa yoğun bakım yatakları? Tüm yataklar tüccarların elindeyse? Yaşamadık mı? Siğar mı insanlığa! Sen de ucuzken al, yap konserve ye yemeğini evinde -bak televizyona- ama ya hastalık hali öngörülebilir

Yoğun bakım yatak sayısı 2021 yılına göre artış göstererek 48.807'ye ulaştı.

2022 yılında erişkin yoğun bakım yatak sayısı 32.814, çocuk yoğun bakım yatak sayısı 2.308 ve yenidoğan yoğun bakım yatak sayısı 13.685 oldu. Sağlık Bakanlığı yoğun bakım yataklarının, tüm yoğun bakım yatakları içerisindeki payı ise %49,5 olarak gerçekleşti.

Tablo 8. Türlerine ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatak Sayıları, 2022

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Erişkin	17.974	4.741	10.099	32.814
Çocuk	1.430	662	216	2.308
Yenidoğan	4.738	1.617	7.330	13.685
Toplam	24.142	7.020	17.645	48.807

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

mi? Ya bebeklerin canı, yaşama hakkı, insanlığımız, yakamızdan düşmeyecek olan vicdanımız! Onu nasıl alıp satacaksınız? İşte sağlık talebi öngörülemediği, ertelenemediği, büyük bir bilgi asimetrisi olduğu, yerine başka bir şey konulmadığı, fiyatına göre talepten vazgeçmek mümkün olmadığı için piyasada alınıp satılamaz. Ticarete konu edilemez. Çocuklar ölümlerinde babasının cebindeki paraya bakılmaz! İzin verilemez buna. İzin verilmemesi gerekir. Bu nedenle terk edilemez sağlık piyasasının ticaret aşkına!

Gelin dönelim Yenidoğan Çetesine!

Tüm kamu hastanelerinde 4.738 yenidoğan yoğun bakım yatağı varken; ticari hastanelerin 7.330 yenidoğan yoğun bakım yatağı var bu ülkede. Bu ticari hastanelerde çocuk yoğun bakım yatağı sayısı ise sadece 216, yenidoğana bu çok özel, özel hastane ilgisi neden acaba? Tüm yenidoğan yoğun bakımları

%52 oranında bu ticari hastanelerde ama cinayetlerin işlendiği 3. basamak denilen yenidoğan yoğun bakım oranı karşılaştırılırsa %70'e çıkıyor bu özel oran!

Suç mahali olan İstanbul'a daha yakından bakarsak, istatistikler çok daha çarpıcı. Kamunun 1000 yenidoğana düşen yoğun bakım yatağı sayısı tüm ülkede en düşük İstanbul'da, sadece 3.8 iken (ülke ortalaması 4.6) özelde 13.3 ile toplamda en yüksek sayıda İstanbul'da 17.1!

Bu çetenin kurulduğu ticari hastanelerdeki yatak sayısı kamunun tam 4.5 katı! Yüzde %85'i ticarileştirilmiş ve teslim edilmiş; hastane sahipleri, ambulans şöförleri,

hekim diplomalı caniler, açık gizli ortakları, sivil siyasi destekçilerinden oluşan bu çetenin eline! Çetede yok yok. Ancak servislerde doktor yok, malzeme yok! Hiç denetleyen yok!

Ticarete terk edilen yenidoğanlar para için katledildiler! Bu can pazarından %60'ı gibi aslan payını alan paydaşlardan, biri dönüşümün bir bakana tıp tüccarlarının, patronların 19 hastanesinden 10 tanesi kapatılıverdi birden... Rezilliği örtbas etmek istercesine...

Ticari hastanelerde sezeryan ve erken doğum oranlarına bakan bir yetkili olsa kimbilir belki neler görecektir. Ya da diyaliz ünitelerini, diğer yoğun bakımları, ameliyathaneleri incelese, denetlese birileri, görevini yapsa birileri kimbilir daha neler neler görecektir. Kamu yöneticisi olup kamuya düşman kesilmek yerine...

Bir yılda 11.875.556 ameliyat yaptık diye övünmüştü ticari hastane zinciri sahibi başka bir eski bakan!

Tüm bunlar, bir yılda bir milyar muayene neden, hep birlikte düşünmemiz gereken soru bu.

Artık Ayağa Kalk Türkiye!

BİR KEZ DAHA: BİRKAÇ ELMA DEĞİL SEPET ÇÜRÜK!

Prof. Dr. Murat Civaner | mcivaner@gmail.com

Sorun "çeteler" ya da "sepetteki çürük elmalar" değil; sorunun asıl kaynağı, o elmaları çürüten sepet! Sağlığı ticarileştirme politikaları, adıyla sanıyla "Sağlıkta Dönüşüm Programı", yani Türkçesiyle sağlık hizmetlerinin satılması asıl sorun.

Ülkede demokrasi yok, ifade özgürlüğü yok, hukuk kuralları hiçe sayılıyor, kamunun yani hepimizin varlıkları göstere göstere çalınıyor, bunları eleştirenler hapse tıkılıyor, kadın cinayetleri günde biri geçti, hayvanların katledilmesi için yasamız dahi var, ... derken yeni bir gerçeklikle yüzleştik toplum olarak: Burası aynı zamanda çocukların tecavüz edildiği, öldürüldüğü, parçalandığı bir ülke... Bir gün, birden, her gün yağın onca acılı haberin üzerine, İstanbul'da pek çok özel hastanede sadece SGK'dan para alabilmek için bebeklerin yoğun bakım servisine yatırıldığı, gerekli tedavilerin verilmemesi sonucunda öldüklerini okuduk geçen hafta. Bu kadarını

hayal bile edemedik derken, bebeklerin ölüsünü "para vermezseniz kimsesizler mezarlığına gömeriz" diyerek satmaya kalkıştıkları haberi yayımlandı.

"Artık kıyamet kopsun" dedik, "Söz bitti" dedik, "Böyle alçaklar insan olamaz" dedik.

Toplum olarak çürüdük" dedik bir de.

Çürümek...

Biraz olsun gelişen, olgunlaşan şeyler çürür.

İnsanların ahlaki gelişimini hangi etmenler sağlar, engeller, geriletir, yozlaştırır ya da öyle diyeceksek: çürütür?

Hemen her toplumsal olgu için geçerli olduğu gibi, o etmenler de iki türdür ve olgular o etmenlerin bileşkeleriyle ortaya çıkar denebilir: Bireysel/ biyolojik özellikler ile içinde bulunduğumuz çevresel koşullar. Hepimiz günümüzün ürünü olduğumuza göre... Aklıma gelenler kültür (aile, din,

gelenekler, ortak inançlar vd), eğitim düzeyi ve niteliği, egemen ideoloji, özel ve genel ekonomik koşullar, hukuk kurallarının niteliği ve pratiği, toplumsal adalet duygusunun yerleşikliği, toplum olma haline güven; çevresel koşulları düşününce.

Peki insanların kendi ahlaki değerleri şu şu iken onları eyleme geçirmelerini neler etkiler?

Her değerlerini eyleme geçiremediklerine göre?

Herhalde yine aynı etmenleri sayacağız. Bunların bilinçli ve bilinçsiz etkilerini.

Sahip olduğum değerlerle eylemlerimin her zaman örtüşmemesi neden? Biri, benzer görünen her olayın kendi özgün koşulları içinde farklı eylemleri hak etmesi olabilir (Olaydan bağımsız olarak her olaya katı ahlak kurallarının kılıcıyla yaklaşmak yerine, zaman içinde geliştirilen bir

tür bilgelikle özgün koşulları süzüp karar noktasını bulmak). Bir diğeri, alışkanlıklarımızla hareket ediyor olmak herhalde; hiçbirimiz her olay karşısında düşünme taşına doğru eylemi bulmaya çalışmıyoruz sürekli olarak; benzer olaylarda tavrımız ne idiye öyle davranabiliyoruz (bu bir yandan benzer hataları sürdürmeye yola açabilir, diğer yandansa çok pratiktir). Bunların yanında, belki en yaygın neden, ayıp-günah-yasak karşısında sahip olduğumuz kaygılar, korkular ve çekinceler.

Başka deyişle, ben'i 'tutan' dışsal öğeler: Tüm o 'yapma!', 'etme!' kurallarında sayılanları neden yapmamak gerektiğine ikna değilim (İkna olsak zaten kurallara gerek olmazdı); fakat yaparsam da yaptırımlar var. En azından ürkütücü görünüyorlar; dikkat etmem lazım. Bu durumda değerlerimi arzuladığım gibi yaşama geçiremem. Fakat bu ikna olmama hali, yaptırımların yıldırıcılığını sürekli sorgulatır gözümde: Acaba etrafından dolanabilir miyim? Acaba bir açığı bulunabilir mi? Hatta, yeterince şanslıysam, hukuksuzluğun hüküm sürdüğü bir yerde yaşıyorumdur.

Büyük çoğunluk "Herkes öyle yapıyor", "Ben yapmasam başkası yapıyor", "Yapmamak enayilik olur" türü söylemleri sorgulamayı çoktan bırakmış, hak bilinen şeyi elde etmenin başka yolu olmadığını kabullenmiştir. Eh, benim de şuna hakkım olduğuna göre.. diye başlayarak o kuralları nasıl aşarım'ın peşine düşerim; bilenlerine sorarak, bakarak.

Peki bu anlayıştaki kimselerin topluma zarar vermeleri nasıl engellenebilir?

Kısa yoldan: Kurulu düzen toplum yararını önceliyor, bunu kolluyor ve toplumun büyük çoğunluğu da buna ikna ise...

Bu yazdıklarım bilinmedik şeyler değil elbet. Tüm bunları; kişilerin ahlaki değerlerindeki farklılığı sadece kişilere bağlayanlara, sorunun "çeteler" ya da "çürük elmalar" olduğu söylemine kafa sallayanlara, onca birikime,

onca "muhalif"liğe rağmen -herhalde yaşananların vahametiyle- bu kadar sığ bir analize ya da söyleme kapılanlara itiraz etmek için, aymazlığın büyüklüğünden cesaret alarak yazmaya kalkıştım. O cesaretle de devam ediyorum:

Sorun "çeteler" ya da "sepetteki çürük elmalar" değil; politikacıların toplumu kandırmaya çalıştıkları gibi. Evet; açık arayan, kişisel çıkarı için elinden geleni ardına koymayan her yerde, her sistemde olabilir. Ancak sorunun asıl kaynağı, o elmaları çürüten sepet!

Sağlığı ticarileştirme politikaları, adıyla sanıyla "Sağlıkta Dönüşüm Programı", yani Türkçesiyle sağlık hizmetlerinin satılması, bir ticaret nesnesine dönüştürülmesi asıl sorun.

Başka deyişle, asıl sorun;

sistemin açıklarından yararlanıp toplumu soyanlar değil, sistemin bizzat kendisinin birilerinin çıkarları için toplumun soyulması üzerine kurulması.

Toplum, devletin varlık gerekçelerini oluşturan tüm alanlarda olduğu gibi sağlıkta da her gün, her dakika ve yıllardır soyuluyor!

Yandaş hastane, yandaş sermayedar, rüşvet ağları vs. olmasa da bu böyle; için bu yanı bizim ülkemizin üstüne kattığı tuz biber. Örneğin şimdilerde diyaliz çetelerinden söz ediliyor.

Ya da işin denetim boyutunda telefon kayıtlarına göre denetçiler ölen bebeklerin dosyasını birlikte kapamışlar, yandaş hastanelere denetime bile gidilmemiş vs. Anımsatmak istediğim tam bu nokta: Bu tuz biber olmasaydı da soyuluyor olacaktık! Dünya Bankası projesi (olduğu internet sayfasında* da görülüyor) Sağlıkta Dönüşüm Programı denilen özelleştirme politikaları tam da bu nedenle uygulanıyor! Üstelik bu yeni birşey değil: 24 Şubat kararlarıyla ve sonrasında 82 Anayasası'nda yapılan değişiklikle yolu açılan, bizim gibi ülkelere dayatılan sömürgeci politikalardan biri bu!

(Bu bildik cümlelerin sonuna hala ünlem işareti koymak zorunda hissetmemi sorguladım

bunları yazdıktan sonra. Evet gerekiyor! Tamam; genç kuşak bilmiyor, okumuyor, okumaktan beş saniyede sıkılıyor, okuduğunu anlamıyor.

Yaratılan bu "Ne gerek var?" kuşağı elindeki ekrandan içine akan büyüyle bütün gün ve gece sarhoşluk içinde. Ama onlara değil sözüm. Devletin ve şirketlerin ideolojik aygıtlarıyla onlardan özenle kaçırılan bir yakın tarih, derya içre balıkların deryayı bilmelerini engelliyor (elbet genelliyorum). Ama ya 20. yüzyılda doğup akli erenler? Hala birbirimize temel sorunu anlatmak ya da anımsatmak zorunda olmamız ne kötü? Meselenin şu partinin iktidara gelip gelmemesi olmadığını, sadece gericilikle baş etmek olmadığını (onu da gericiliğin görünümüleriyle ve sopayla yapmaya kalkışarak!), paranın hükümlanlığına, eşkıyalığına itiraz etmedikçe böyle sayıklayıp duracağımızı neden hala bu memlekette aynı şeyleri yaşadığımız insanlara dahi anlatmamız / anımsatmamız gerekiyor? Sahi, bizi insanlıktan çıkarmanın üzüm gibi suyumuzu çıkarmanın aynı şey olduğu sadece hoş bir şiir dizesi mi? Tüm bunlar bağlantılı başka bir düşünmenin konusu.) Bu istenmeyen bir yan etki değil! Bu bir komplikasyon değil! Bu bir malpraktis! Daha doğru deyişle hizmet kaynaklı zarar! Bir kişi aldığı sağlık hizmetinden zarar görürse kök

analizi yapılması gerekir, hangi hatalar nasıl zarara yol açtı diye anlamak ve tekrarını önlemek için. Bu "zarar"da açıkça görülüyor: Kök neden, sistemin ta kendisi!

Bir gün bir 'kaza' oldu ve alttan akan lağım toplumca da görüldü sadece; olan bu.

Ama gözden kaçırmayalım: O lağım, kamu kaynaklarının soyulması için kurulan ağın içinde akıyor!

Yandaşlarca değil, asıl olarak şirketlerce soyulması için! Sorunun kaynağı ne bireysel ne de toplumsal çürüme!

Çürüme sonuç, politikalar neden!

Çürük elma, çete gibi kavramlarla aklımızı bulandırmadan,

Toplumun fazladan soyulmasına tepki duymak ama 'usulünce' soyulmasına ses etmemek gibi acınası bir hale düşmeden,

tekrar tekrar söylememiz ve anlatmamız gerekiyor:

Türk Tabipleri Birliği'nin yıllardır söylediği, söylemekten usanmadığı, gereğinde bedelini ödeyip geçtiği gibi:

SAĞLIKTA TİCARİLEŞME ÖLÜM GETİRİR.

SAĞLIKTA ŞİDDETİN TÜRLÜ HÂLLERİ

Dr. Bayazıt İlhan | ilhanbayo@yahoo.com

Sağlık ve şiddetin aynı cümlede kullanılması tuhaf değil mi? Ama öyle, artık şiddet değişik biçimleriyle sağlık alanında da kol geziyor.

Hekimiyle, hemşiresiyle, güvenlik görevlisiyle, sağlık hizmet sunulan mekânlarıyla, şiddete maruz kalma her yerde. Sağlıkta şiddetin tek hâli çalışanlara yönelen de değil. Bakın Gazze'ye, sağlık kurumlarının bombalanması, ilaç ve tıbbi malzeme tedarikinin engellenmesi nasıl da sıradan hale geldi. Oysa Cenevre Sözleşmeleri var, değil mi? Savaşlarda ve çatışma ortamlarında sivillerin ve sağlık kurumlarının korunması evrensel bir ilke, ancak İsrail dünyanın gözü önünde bunları ihlal edebiliyor.

Yoğun bakımdaki bebeği oksijensiz, hemşireyi enjektörsüz, anestezi hekimini narkozsuz, cerrahı neştersiz bırakıyor da modern dünyadan, yöneten

efendilerden ses yok. Çıkan seslerin de sahiciliği, samimiyeti yok. Dünya düzeni bu kadar kirlenmiş durumda.

Piyasacı sağlık

Peki hastalarımızın nitelikli sağlık hizmetlerine bir türlü erişememesine, doktor doktor gezip ihtiyaç duyduğu tetkik, tedavi ya da girişimlere erişememesine ne demeli?

Evet, açık olalım, bu teşhisi artık sağlığı bu hale getirenler de yapıyor: Piyasacı düzen sağlığımızı perişan etti. İstanbul'da yenidoğan bebeklerin sağlığı üzerinden yürüyen ticaret düzeni bir anda gerçekleri ortaya serdi. Sağlığı alınıp satılan bir meta haline getiren Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın mutfağındaki en önemli isimlerden, tüm bunları sağlayan yasalar geçerken TBMM'de Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi

kurucu rektörlüğü yapan Prof. Dr. Cevdet Erdöl şöyle diyor: "Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde yaşanan acı olayların bir daha tekrar etmemesi için, sağlık sistemimiz ticari kaygılardan arındırılmalıdır. Kamu sağlık sisteminin güçlendirilmesi, toplumsal adaletin sağlanmasının tek yoludur."

Sağlığı piyasalaştıranların bu açıklamayı yapabilmeleri çok güzel, değil mi? Sağlıkta özelleştirmenin hizmet kalitesini nasıl bozduğunu bilimsel yayınlar ortaya koyuyor.

Türkiye son 20 yılda sağlıkta tarihinin en büyük özelleştirmelerini uyguladı. Ancak yaşadığımız berbat durumu sadece sağlıkta özelleştirmeye de açıklayamayız. Burada genel toplumsal çürümenin sağlığa yansımaları var. Siyasal İslamcı rejimin ülkeyi getirdiği hâl budur.

Sağlık çalışanlarına yönelen şiddet

Bu mesele Türkiye gündeminden hiç düşmüyor. Ne yapılsa, neler söylense şiddet canavarı sağlık kurumlarından çıkmıyor. Öyle ya, "artık doktor dövebiliyoruz" diyerek kendini iyi hisseden insanlar var. Sağlıkta piyasacı düzen şiddete giden yolun taşlarını da döşüyor. Görevi başında öldürülen hekimlerimiz saymakla bitmiyor. Göksel Kalaycı, Ali Menekşe, Ersin Arslan, Kamil Furtun, Aynur Dağdemir, Fikret Haciosman, Ekrem Karakaya, Melek Bağçe, tümü bu kötü sağlık sistemine kurban gittiler.

Az tartışılmadı. Çözümler arandı. Özellikle 17 Nisan 2012'de Gaziantep'te Dr. Ersin Arslan'ın çalıştığı hastanede ameliyat ettiği bir hastanın torunu tarafından katledilmesi sonrası çok toplantılar düzenlendi, yazıldı, çizildi, belki de en önemlisi TBMM'de "Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla" Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu, Komisyon Ocak 2013'de raporunu yayımladı. Rapor Türkiye'de sağlıkta şiddetle ilgili çok önemli tespitlerde ve önerilerde bulundu. "Caydırıcı olacak"

dedikleri yasalar çıkarıldı. Sağlık çalışanlarının şiddete uğradıklarında başvuracakları bir telefon hattı, Beyaz Kod, kuruldu. Ne yapılsa kâr etmiyor. Beyaz Kod başvuru verileri düzenli açıklanmıyor, ancak günde 30-50 arasında başvuru yapıldığı, bunun yüzde 30'unun fiziksel şiddet ihbarı olduğu, üstelik bunun buzdağının görünen yüzü olduğu bildiriliyor.

Sağlık Bakanlığı yüksek hasta memnuniyetinden, dünyada az sağlık harcaması ile elde edilen en yüksek memnuniyetten, bir Türk Mucizesi'nden söz ederken nasıl oluyor da bu memnun insanlar doktor dövüyor? Açıklanamayan, cevabından kaçılan soru budur. Artık Türkiye'de her alanda artan şiddet, sağlıktakiyle beraber samimi ve bütünlüklü bir çalışmayı fazlasıyla gerektiriyor. Bunun için atılması gereken çok adım var, ancak siyasi irade buna izin vermiyor. Bu siyasal irade sorunların üzerini örtmeyi, örtülemez hale geldiğinde de genel geçer değerlendirmelerle baştan savmayı tercih ediyor. Sağlık çalışanlarına yönelen şiddet sadece hasta ve hasta yakınlarından gelmiyor. Yönetici şiddeti de var ve kimi zaman en yetkili ağızlardan geliyor.

Hatırlayalım mı?

"Mecburi hizmete gelen doktorları ağaca bağlayın,

kaçmasınlar" (Kenan Evren)

"Ne verirsiniz verin bu doktorların gözü doymaz." (İmren Aykut)

"Doktorların eli hastaların cebinde." (Recep Akdağ)

"Paracı doktorlar gürlütü yapıyor." (Recep Akdağ)

"Ben doktora iğne yaptırmam... İcabında felç de gelebilir."

(Recep Tayyip Erdoğan)

"Doktor efendi zamanları bitti." (Recep Tayyip Erdoğan)

Kötü çalışma koşulları ve özlük hakları

Mesleğinizi layıkıyla yapamamak da bir şiddettir. Hastaya nitelikli sağlık hizmeti verecek koşullar sağlanmazsa, yeterli zaman ayıramıyorsanız, ticarileşmiş sağlık sistemi mesleki kararlarınızda sizi sıkıştırıyorsa iyi hekimlik yapmak mümkün değildir.

Bu koşullarda hekimin, hemşirenin yaşadığı sıkıntıyı "ahlaki yaralanma", İngilizcesi ile "moral injury" olarak tarif ediyorlar ve sağlık meslek mensuplarında sık ve önemli bir sorun haline geldiği bildiriliyor. Dinlenememe ve yoğun iş yükü yönetici baskısıyla birleşince hekimi canından bezdiriyor.

Acil servisteki nöbetinden sonra eline tutuşturulan SABİM şikayeti savunma yazısıyla birlikte, çalıştığı hastanenin

altıncı katından atlayarak intihar eden asistan doktor Melike Erdem'in acısını hiç unutamıyoruz. Ankara Şehir Hastanesi Kadın Doğum servisindeki nöbetinden çıkışta evine giderken kullandığı araçla geçirdiği trafik kazasında can veren asistan doktor Rümeyza Berin Şen dinlenme hakkının nasıl da yaşamsal olduğunu gösterdi. Asistanlara nöbet ertesi izin hakkı ondan sonra çıktı. Yıllardır anlatıyordu hekimler, genç bir hekim böyle ölmeyen adım atılamaz mıydı?

Geçim sıkıntısı, performans-teşvik sistemi de büyük sorun. Ne çalışma barışı kalıyor ne de emeklilikte huzur. TTB heyeti Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu ile görüşmeye giderken hekimlere talep ve önerilerini sordu. Hekimlerden gelen bin 543 mektubun içinde en öne çıkan (254 mektup) sorun gelir adaletsizliği ve yetersizliği idi.

Özellikle emekli hekimlerin geçim sıkıntısı can yakıcı. Bağ Kur ve SSK'dan emekli hekimlerin Emekli Sandığı'ndan emekli hekimlere verilen ek ödemeyi alamaması onları fakirliğe sürüklemiş durumda.

Kapanan hastaneler, şehir hastaneleri

Şehir hastaneleri gerekçe gösterilerek Türkiye'nin dört bir

yanında hastane kapatmalar da önemli bir şiddet biçimi. Kamu özel işbirliği ile yapılan 18 hastane için 30'un üzerinde hastane ya kapandı ya da küçüldü, işlevini kaybetti, içi boşaldı.

Bu hastanelerden hizmet alan yurttaşlarımız hekimlerine ulaşamaz oldu, sağlık bilgileri kayboldu. Çalışanlar mağdur oldu, çok sayıda hekim emekli oldu, özele geçti, mesleği bıraktı. Buna şiddet demeyelim de ne diyelim?

Bakın yenidoğan bebeklerin sağlığı üzerinden yaşanan dünya çapındaki sağlık skandalı ülkeyi sarsmışken, kamu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi gerekirken Ankara'da Etlik Zübeyde Hanım Kadın Doğum ve Sami Ulus Çocuk Hastaneleri kapatılmak isteniyor.

Böylesi bir ortamda yapılanlar kadınlara, çocuklara, bebeklere yönelen şiddet değil midir?

Sağlıklı olamamak

Gelelim sağlığa yönelen en büyük şiddete. Asıl olan sağlıklı olabilmek, sağlığımızı koruyabilmektir. Çalışma ortamınız kötüyse, termik santrallerden, çimento fabrikalarından kentinizin havası zehirleniyorsa, güvenli gıdaya erişemiyorsanız, yiyeceklerin üzerinde pestisid yutuyorsanız,

temiz su yoksa, ağaçlarınız, dereleriniz katlediliyorsa, börtü böcek, hayvanlar gözünüzün önünde ölüyorsa nasıl sağlıklı olabilirsiniz?

Güvenceli işiniz, gelir güvenceniz yoksa, yoksulsanız, gelecek kaygınız hiç bitmiyorsa sağlık yoktur. Yoksuluz. Bakın, anneleri hurda toplamaya çıkmışken beş çocuğun elektrikli sobanın çıkardığı yangında öldüğü bir ülkedir burası!

O halde, ne yapmalı?

Hastaysak da, hekimsek de, sağlık çalışanıysak da fark etmez, iyi yaşamak ve tüm bu yazdığım şiddetlere maruz kalmamak için mücadele şart.

Sağlıklı olabilmek, hastalandığımızda iyi tedavi olabilmek, sağlıklı yaşlanabilmek mümkündür. Gereken yaşama saygılı, doğaya dost ve paranın saltanatının olmadığı kamucu bir sistemdir.

Hadi o zaman, öyle bir dünya için mücadeleye devam.

MEDYA VE ŞİDDET

Prof. Dr. Burhanettin Kaya | burha65@yahoo.com

Şiddet Ve Saldırganlık...

Şiddet Dünya Sağlık Örgütü tarafından gücün, yaralanma ve kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde bir başka insana, kendine, bir gruba veya bir topluma karşı tehdit yoluyla ya da bizzat uygulanması olarak tanımlanıyor (DSÖ, 1996). Şiddet kavramı kişinin bedensel ve/veya ruhsal bütünlüğüne zarar veren bir davranışın varlığını kapsar, fakat zararın nesnel veya öznel ölçütlerini tanımlamak zordur. Bu anlamda yapılan tüm tanımlamaların eksik kaldığını tarih boyunca yaşanan ve günümüzde yeni biçimler kazanan şiddeti tam olarak tanımlamanın kolay olmadığını söyleyebiliriz. Şiddet tanımının fiziksel zarardan simgesel zarara doğru genişleyen bir evrim sürecinde olduğunu vurgulamak gerekir. Michaux şiddeti "bir ilişki ortamında taraflardan biri veya birkaçının doğrudan veya dolaylı, toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin

bir veya birkaçının bedensel veya ruhsal bütünlüğüne, mallarına, simgesel ve kültürel değerlerine oranı ne olursa olsun zarar verecek şekilde davranması" olarak tanımlamıştır (Kaptanoğlu, 2002). Burada bireyin kültürel değerleri, onu temsil eden simgelerinde de şiddetin nesnesi olması yeni bir durum olarak göze çarpar. Şiddetin fiziksel ve ruhsal edimin ötesinde, bireyin ya da grubun değerlerine yönelen niteliği öne çıkar. Mekânsal ve zamansal değişiklikler şiddetin kuramsal olarak değerlendirilmesi çabalarını daha karmaşık ve daha sıkıntılı hale getirmektedir. Örneğin, Galtung'un şiddet tanımı günümüzün fiziksel edimden sıyrılan ve görünmezleşen şiddetini anlamak açısından son derece önemlidir. John Galtung; insanın potansiyel düzeyde dahi sahip olduğu zihinsel ve bedensel yeteneklerini, kendisine yöneltilen çeşitli olumsuz etkiler, yaratılmayan

olanaklar nedeniyle gerçekleştirilememesini, insanın kendini çoğaltamamasını da şiddet olarak tanımlamıştır. Özellikle günümüzün burjuva demokratik toplumunda egemen sınıfın siyasal temsilcilerinin ileri demokrasi tanımıyla gizledikleri şiddeti anlamamızı kolaylaştıran bir tanımdır (Kaya, 2014)

Şiddet, genellikle insan saldırganlığı için kullanılan bir kavram olmasıyla saldırganlıktan farklılık gösterir. Saldırganlık; korunma, yaşama ve üreme gibi canlılık eylemlerinin tehdit altında kalması durumunda ortaya çıkan fizyolojik değişiklik iken, şiddet, kendine özgü yeni biçimler edinen, giderek daha rafine yöntemler kazanan bir egemen olma biçimidir.

Saldırganlık; amaca yönelik, sözel ya da fiziksel olabilen, zorlayıcı, güçlü eylem içeren, öfke, kızgınlık ve düşmanca duyguların davranışsal karşılığı olarak görülebilir. Bir diğer deyişle, başkasının davranışını

engellemek amacıyla ona yönelik zarar verme amaçlı davranışları içerir. Bu çerçevede bir canlının ya da insanın kendini korumak ve hayatta kalmak, varlığını sürdürmek için sergilediği zarar verme amaçlı davranışlardır. Saldırganlık ve şiddet arasında dolaysız bir ilişki yoktur. Unutmamak gerekir ki, her saldırgan davranış şiddet içermeyebilir. Her şiddet eylemi de içinde ya da öncesinde saldırgan ögesini barındırmayabilir.

Şiddet ve saldırganlığın temel farkı öncelikle bir amaç farklılığıdır. Saldırganlık hayatta kalma ve sürdürme eylemi iken; şiddet iktidarın sürdürülmesi, ele geçirilmesi ve yıkılması için kullanılan bir araç niteliğindedir. Saldırganlık insanileştikçe, yani şiddete dönüştükçe karmaşıklaşır ve anlaşılması giderek zorlaşır.

Şiddet beden ilişkisi niteliksel değişimler gösterse de tarihin her evresinde belirgin olan bir ilişki... Şiddet kendini temel olarak beden üzerinde gösterir. Ruhsal yapıyı beden bir işlevi olarak düşünürsek bu daha da netleşir. Kapitalizm bu ilişkiyi dönüştürmüş ve neo-liberal kapitalizm bunu en üst düzeye taşımıştır. Nietzsche özünde her bedenin bulunduğu mekânın tamamına egemen olmaya ve gücünü geliştirmeye, uzamına

direnen her şeyi uzaklaştırmaya çaba gösterdiğini söyler. Bu çaba sürekli olarak öbür bedenlerin benzer çabalarıyla karşı karşıya gelecektir. Beden üzerindeki bu egemenlik uğraşısı beden arzusunu üzerinde bir otorite kurmaya doğru gider. Beden politikaları bu arzunun denetlenmesiyle ilgilidir. Çünkü hayatta kalma enerjisini içinde barındıran arzu sürekli eylem halindeki insanın üretkenliğidir. Arzu üzerinde otorite kurma çabası bedene yönelik politikalar üretilmesini ve beden denetlenmesini gerektirir. İktidar yönlendirilecek, biçimlendirilecek bir nesne olarak bedene odaklanır. Savaşta asker olarak sermayenin korunması için, fabrika ve tarlada artı değer üreterek sermayenin büyümesi ve pazarda tüketerek pazarda kapitalizmin kendini yeniden üretebilmesi için araçsallaştırılan bedenler bu iktidarlar bu bedenleri doğrudan ya da dolaylı olarak hedefindedir. Bu denetim günümüzde şiddetin en sofistike ve görünmez biçimlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.. Önceleri daha fiziksel bir denetimi amaçlarken iken günümüzde, ruhsal araçları kullanarak daha incelmüş şiddet biçimleriyle ruhsal yapıyı şekillendiren bir noktaya yönelmiştir.

"Dil"den "Görsel"e Şiddet Söylemi ve Örselenen Medya

Şiddet yüzyıllardır hikâye anlatımının önemli bir unsurudur. Şiddet temaları birçok ulusun mitolojisinde, edebiyat ve sanat eserlerinde, folklor ve masallarında, opera ve tiyatrolarında bulunmakta, dini metinler ahlaki dersler vermek ve insanların yönetmek için şiddet içeren olayları kullanmaktadır (Trend, 2008).

Şiddet yalnızca varlığı ile değil, neden uygulandığı, sonucunun ne olduğu gibi özellikleriyle de yaratacağı kısa ve uzun vadeli etkiler açısından son derece önemlidir. Şiddet bir kahraman ya da iyi adam tarafından mı uygulanıyor, bu eylem haklı gösteriliyor ve ödüllendiriliyor mu, şiddet acıya ve üzüntüye neden oluyor mu, şiddeti meşru kılan bir söylemle mi inşa ediliyor? soruları bu tartışmada son derece önemlidir.

Birçok sinema filmi, dizi ve video oyunlarında şiddet görüntülerini daha etkili ve güçlü kılmak için bilgisayar teknolojilerinden yararlanarak özel efektlerle zenginleştirildiğini görüyoruz. Kullanılan teknolojiler gerçekte fantezi arasındaki çizgiyi bulanıklaştırırken şiddetin pornografik bir şekilde sunumunu daha da artıran, yoğunlaştıran özellik gösteriyor. Medyanın bu

artan gücü, tüm mecralarıyla (klasik, yeni ve sosyal medya) ve oyun sektörünün kendini büyüttüğü özel bir alan olarak güçlenmesi ile birlikte bu şiddet içerikli görsellerin, sahnelerin kalıcı etkiler bırakacak şekilde hızlı bir biçimde yayılmasına yol açıyor. Günümüzde oyun sektörünün yarından fazlasını şiddet içerikli oyunlar oluşturduğunu, özellikle şiddet içerikli oyun sektörü ürünlerine harcanan paranın dizi filmlere ve sinemalar harcanandan daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. İnsanların bu şiddet içerikli oyunlarla geçirdiği süreler televizyonla, görsel medyayla geçirdikleri süreden çok daha uzun zamanları kaplamaktadır. Bu bağlamda medyanın bu yeni görünümünün ruhsal etkisi öncelikle ele alınması, üzerine düşünülmesi, çalışılması gereken alan olmuş durumdadır. Bazı araştırmacılar medyadaki bu bilgisayar oyunlarının bir saldırganlık öğretmeni olarak işlev gördüğünü, saldırganlık davranışlarını artırdığını öne sürmektedirler (Trend, 2008). Diziler, filmler ve video oyunlarında tanımlanan, belirli bir kimlik kazandırılan karakterler kolaylıkla bireyin özdeşim kurabileceği, öykünebileceği bir niteliğe bürünebilmekte, saldırganlık davranışlarının kopyalanarak yinelenmesi

ve yeniden üretilmesine zemin hazırlayabilmektedir. Bireyin ruhsal yapısı yarattığı duyarsızlaşma, şiddeti meşru gören bir ideolojinin oluşması ve kalıcılılaşmasına yol açmaktadır. Bunun yol açtığı ikincil ruhsal etki bu ideolojiyi içselleştirmiş insanların şiddet üreterek diğer insanlarda yarattıkları mağduriyet olmaktadır.

Daha önce de vurguladığımız gibi bir endüstri olarak medyanın yaşama ve insana ilişkin her şeyi metalaştırarak daha fazla kar etmek için kullanması, bu amaçla eğlence ve haber endüstrisini araçsallaştırması, bu haberlerin tüketebileceği daha büyük bir kitle yaratmasıyla olanaklıdır. Bu nedenle medyanın şiddet öğelerini çok yoğun biçimde kullandığını belirtmeliyiz. Yapımcıların, bu yapımları destekleyen kamu ve özel kurumların, şiddetle ilgili konularda bilgili olan uzmanların, siyasetçilerin, siyaset alanında aktif rol olan aktörlerin, tüm bu süreci kamu ile paylaşan önemli meslek grubu olan gazetecilerin tutumları, yaklaşımları, söylemleri bu şiddetin etkilerini artırmak açısından son derece önemlidir. Özellikle gazeteciler ve medya çalışanları, içerik üretenler, siyasi aktörlerin, kamu görevlilerinin araştırma bulgularını da kullanarak bir etki alanı ve dalgalanma (sansasyon)

yaratmak amacıyla abartma ve çarpıtmalar ile örülü, gerçeği uzaklaştıran bir söylem inşa etme yönünde bir eğilim gösterirler.

Bazı araştırmacılar medyadaki şiddet içeriğinin insanların ruhsal yapısında bir etki yaratığına dair yaklaşımı reddetmekte, bunun yeterince kanıtlanmadığını öne sürmektedirler (Trend, 2008). Tüm bunlar yaygınlaşan şiddet görsellerinin daha fazla dolayında kalabilmesi için sahte bir bilimsel bir altyapı oluşturmak, medyada şiddetin araçsallaştırılmasına yönelik yürütülen mücadeleyi güçsüz kılmak adına geliştirilen söylemler olduğunu söylemek mümkün. Bu söylemler kapitalizmin daha çok kar edebilmek için ürettiği ürünlerin zarar vermediğini, bu yönde kanıt olmadığını iddia ederek kendi devamlılığını sağlama çabasından öte bir şey değildir. Dijital teknolojilerdeki yeni gelişmeler, bilgisayar oyunlarının giderek çoğalması ve daha karmaşık hale gelmesi, elde edilen büyük karlar, medya holdinglerinin giderek büyümeleri ve birleşmeleri medyada benzeri görülmemiş vahşet ve şiddeti inşasını zorlamaktadır. Belki de çok da rastlantısal olmayan bir biçimde gerçek yaşamdaki felaketlerin ekran için yaratılanlardan pek

ayırt edilemediği tarihi bir zamanda tüm bunlar meydana gelmektedir. Kitlelerin birçok biçime sahip olan şiddet imgelerine karşı duyduğu, benim insanın kendi bedeninin sınırlarını merak etmek olarak değerlendirdiğim, açlık şiddeti ana malzeme haline getirmiştir (Trend, 2008). Şiddet öğelerinin bu görsel niteliği en geniş izleyici kitlesine ulaşmanın yanı sıra ikinci el piyasalarda da şiddetin pazarlanabilirliğini olanaklı hale getiren bir nitelik taşır. Bu süreç şiddet açlığını daha da artıran, onu doyurma arzusuyla daha fazla şiddet öğelerini görmeye yönelten bir nitelik taşımakta ve öğretici makinelerle dönüşmektedir.

Duygusal bir tonla kodlanmış haberlerle donatılmış, şiddet, cinayet, savaş, terör, katliam, kaza, boğulma, içeren günlük bir diyetle beslenen halk kitleleri bu temaların çok baskın olduğu filmlere ve dizilere de daha fazla ilgi göstermekte, gündelik hayatta üretilen her türlü şiddeti bir aksiyon filmini gibi izler gibi izlemektedirler. İleri teknoloji ürünü dijital efektlerle zenginleştirilmiş medya gösterileri çok geniş bir demografik yelpazeye çekici gelir, her yaş dönemini kolayca etkiler. İmgenin öğreticiliği son derece yüksektir ve yaygınlaşmaya yatkındır. Şiddet

öğelerinin yarattığı bu karlılığı bütün medya kuruluşlarını sürekli olarak şiddet içerikli haberler, bilgiler, filmler, oyunlar, görseller üretmeye doğru iter. Bu medya kuruluşlarının başlıca rekabet alanlarından birini oluşturmaktadır.

1999 tarihli Amerikan Psikiyatri Akademisi ve Amerika Çocuk ve Gençlik Psikiyatrisi Akademisi tarafından yapılan ve şiddetin çocuklar üstündeki etkisi konusunda bir tartışma yürüten kapsamlı bir metanaliz çalışmasında (Trend, 2008) incelenen 1000'den fazla araştırmanın medyada yer alan şiddetle çocuklarda gözlenen saldırgan davranışlar arasında güçlü bir neden sonuç ilişkisi saptadığı vurgulanmış, yüksek oranlarda şiddet içerikli film ve görseller izlemekle saldırgan davranışların artan biçimde kabul görmesi ve sıklığının artması arasında anlamlı ilişki olduğu belirtilmiştir. 2000 yılında düzenlenen Amerikan Pediatri Akademisi (AAP), Amerikan Tabipler Birliği, Amerikan Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Akademisi ve Amerikan Psikoloji Birliği'nin katıldığı bir halk sağlığı zirvesinde şiddetin çocuklar üzerindeki etkisine ilişkin yayınlanmış kapsamlı bir ortak raporda da medyada yer alan şiddetin, saldırganlık ve şiddetin ortaya çıkmasında önemli bir

nedensel faktör olduğu ortaya konulmuştur (AAP, 2009). Bu raporda 6 yaştan itibaren çocukların giderek artan sürelerle eğlence medyası ile zaman geçirdiği vurgulanmıştır. Çocuklara yönelik medyanın yüksek oranda şiddet içerdiği, 18 yaşına gelindiğinde ortalama bir gencin yalnızca televizyonda 200.000'den fazla şiddet görseline maruz kaldığı, 100.000 saatlik bir tv yayınının %61'inin kişiler arası şiddet içerikli öğeler barındırdığı, şiddetin en yüksek oranda görüldüğü yayınların çocuk dizileri olduğu belirtilmiştir. Yıllar içinde çocuklar için televizyonlarda yer alan animasyonlar ve uzun metrajlı filmlerin %80-100 oranında şiddet içeriği barındırdığı saptanmıştır. İnternet kullanımının artışı ile birlikte bu eğilim sosyal medyada yer alan videolara ve video oyunlarına doğru kaymıştır. Dinlenen müziklerde de şiddet içeriğinin arttığı bildirilmiştir (AAP, 2009). Bu raporda uzun süre bu şiddet içeren medyaya maruz kalmanın şiddetin uygun bir davranış olarak kabul edilmesinin artmasıyla sonuçlandığı ifade edilmiştir. Özellikle sorunları çözmenin ve hedeflere ulaşmanın bir yolu ve çatışmayı çözmek, üstün gelmek için haklı bir araç olarak şiddeti kullanan kahramanların betimlenmesinin

bunu daha da pekiştirdiğinin altı çizilmiştir. Öte yandan bu şiddet içerikli tercihlerin aslında bilgisayar oyunlarının ve dijital teknolojinin olumlu etkilerini göz ardı etmeye yol açtığını, yararlı kullanımını hak ettiği yerden daha aşağı çektiğini de vurgulamaktadırlar. Aslında yeni medya teknolojileri aslında daha çok bilgi sağlayarak iletişimi demokratikleştirme bunun sonucunda da toplumda olumlu değişimler olması, insanların gelişmesi ve etkin olmasını sağlamaktadır. Fakat şiddet ögesi barındıran içerik ve görsellerin medyadaki dolaşımının bu denli artması ve baskın hale gelmesi bu olumlu değişimi tersine çevirmektedir.

Şiddetin hem haberlerde, hem de eğlence sektörünün ürünlerinde çok sık yer alması ve yer alma biçimi şiddetin normal bir sorun çözme yolu olarak kabul edilmesine, insanların bu yönde bir bilinç geliştirmesine yol açacağı açıktır. Bir anlamda korku kültürü oluşturarak ve bu korkuyu yaygınlaştırarak, daimi kılarak sorunların çözülebileceği, iktidar olmanın ve hegemonya kurmanın bir çözüm yolu olduğu ve şiddetin de buna uygun son derece önemli bir araç olduğu algısı yaratılmaktadır. Bu eğilim demokrasinin kaybı ile sonuçlanan, otoriterleşmenin baskın bir siyaset biçimine

dönüşmesine yol açan bir süreç yaratmaktadır. Bu kavrayış, bilişsel çerçeve üzerine tartışılması gereken önemli başlıklardan biridir (Kaya 2024).

Şiddet öğelerinin varlığı, saldırgan davranışları öğretmek yanında şiddete karşı duyarsızlaşmak ve şiddet kurbanı olmak konusunda giderek artan bir korku yaratmak açısından da son derece önemlidir. Şiddet öğelerinin medyadaki yer alışının yoğun bir korku kültürü oluşturması, şiddetin meşru olduğu inancının üretilmesi, insanları daha edilgen ve içe dönük kılması ile sonuçlanır. Eğer şiddet görsellerinin sonucunda bu şiddeti üretenlerin de zarar gördüğü, bir bedel ödediği, insanlığa zarar verdiği açık olarak gösterilirse ancak şiddete karşı bir duyarlılık gelişebileceği, şiddetin bir sorun çözme yöntemi olmadığı, bir ilişki ve egemenlik kurma aracı olarak iyi bir araç olmadığı yönünde bir bilişsel altyapının oluşma şansı doğacaktır. Burada önemli olan yalnızca şiddet görsellerinin sunulması değil aynı zamanda onların hangi amaçla, hangi niyetle gösterildiğinin anlatılması ve haberin nasıl sonlandırıldığıdır.

Medyada şiddet insanların şiddet dolu bir dünyada yaşadıklarına ve dünyayı

daha güvenli hale getirmek için şiddetin mutlaka gerekli olduğuna ilişkin bir inanç oluşturmalarına ve pekiştirmelerine yol açar. Dünya hakkındaki bu inançlardan kaynaklanan endişeler yaşam ve toplum düzeni üzerinde büyük etkiler yapmaktadır.

Kuşatılmış bu korkudan kurtulma çabaları da korkuyu bir hegemonik araç olarak kullanan iktidarı ve ideolojisini beslemektedir. Bunların başına gelmemesini sağlayacak olan - aslında bu korkuyu yaratan- iktidarı destekleyen bir tutum sergileyerek bu korkunun içine gömülmeye yol açar. Bazı yazarlar ortaya çıkan bu sonucun medyadaki şiddetin verdiği gerçek zarar olduğunu belirtmekte ve bunu "acımasız dünya sendromu" olarak adlandırmaktadırlar (Gerbner vd., 1986; Atalay, 2017). Bir siyah beyaz ikiliği, iyi ve kötülerin sürekli çatışma halinde olduğu, kahramanlarla kötü adamların sürekli var olduğu ve dünyanın sadece bu ikilik üzerinden kurulduğu yönünde bir algı ve inanç sistemi yaratmaktadır. Oluşturulan korku kültürü kalıcı bir parçamız haline gelerek, kimliğimizin oluşumunu etkilemekte, kim olduğumuz ve/ya olabileceğimiz konusundaki bütün bilişsel sürecimize egemen olmaya başlamaktadır.

Korkunun kaynağındaki zarar görmeme ve zarardan kurtulma, güce boyun eğildiğinde zarar görmeyeceği, zarar verenlere şiddet uygulayarak kurulan bu dünyanın onu koruyacağı inancı bir anlamda bu korku kültürünün de devamlılığını sağlar.

Medyada şiddet söyleminin taşıdığı korkutma, terörize etme, saldırganı algılamada manipülasyon amacı medyayı bir iç savaş aygıtına, gazeteciliği ise bir operasyon gazeteciliğine, bir yalan makinesine, yalanı gerçeklik gibi sunan çifte standartlı, zihni biçimlendiren, yeni bir tasarım yaratan bir araca dönüştürüyor (Gezgin, 2010; Çoban, 2010). Şiddet görüntüleri, infaz fotoğrafları, travma ile ilgili görseller, videolar içeren haberlerin mağdur olanın lehine bir duyarlık yaratmak amacıyla verildiği öne sürülse de, inşa edilen söylem okuyucuların maruz kalandan yana değil saldırandan yana taraf tutmalarına yol açıyor. İzleyeni edilgen/tanık kılıyor. Şiddeti izlemek hem kabullenme, onaylama anlamına geliyor ve şiddet üretme potansiyeli taşıyan bireylerde model alma, öykünme yoluyla bu şiddetin yapılabilir, yinelenebilir olduğunu düşündüren onu meşrulaştıran bir etki yaratıyor (Candansayar, 2009)

Şiddetin ve travmatik

yaşantıların, özellikle fiziksel ve cinsel şiddet, cinayet, intihar, başta savaş ve kitlesel travmalar olmak üzere bireysel ve toplumsal travma haberlerinin medyada sunumu izleyenlerin örselenmesi yanında şiddetin normalleştirilmesi ve yeniden üretimine de yol açan ve telafisi son derece güç sonuçlara yol açmaktadır.

Her türlü şiddet olayının medyada yer alış biçimi ile ilgili olarak hem habercilerin, medya ve basın çalışanlarının, hekimlerin dikkat etmesi gereken önemli noktalar vardır. Medya'da şiddet öğelerinin yer almaması, insanı ve toplumu örselemeyen, gazetecilik mesleğinin etik ilkelerine uygun haberlerin yapılmasında hekimlere ve hekim örgütlerine de son derece önemli görevler düşmektedir. Mesleki konularda mesleki görüş bildirmek üzere yer alan medyada yer alan hekimlerin, sağlık çalışanlarının bilimsel temeli olmayan, eksik ve yanlış açıklamalar ve dikkatsiz yorumları, etik sorunların yanında örseleyici işlev görebilirler. Bu nedenle hem medyada şiddet haberlerinin nasıl verilmesine ilişkin etik ilkeler dizgesinin oluşturulması, hem medya ve basın çalışanlarının da bilgi ve tutum değişikliği yapmalarını sağlayacak çalışmaların desteklenmesi, hem

de hekimlerin medya da nasıl yer almasına ilişkin bazı genel ilkelerin geliştirilmesi, önem verdiği ve sorumluluk üstlendiği alanlar olmalıdır.

Yararlanılan Kaynaklar

American Academy of Pediatrics (AAP). (2009) Policy Statement—Media Violence Pediatrics;124: 1495–1503.

Atalay, G.E. (2017) Şiddeti Haber Yapmak: Gazeteciler ve Travma. Marmara İletişim Dergisi. 28: 21-32.

Candansayar, S. (2009). Haber pornografisi <https://www.birgun.net/makale/haber-pornografisi-18388>

Çoban, B. (2010) Medya, Toplumsal Bellek ve Barış. Savaş Ortamında Barış Medyasını Yaratmak: Medya, Barış ve Sadaş. (Ed) Barış Çoban. Kalkedon Yayınları, İstanbul. s.9-41.

Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M. ve Signorielli, N. (1986) Living with television: The dynamics of the cultivation process. Perspectives on media effects. J. Bryant, D. Zillman (Ed.) Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. s. 17-40.

Gezgin, U.B. (2010). Gazetecileri Barıştırmak Yerine Barışçılırları Gazetecileştirmek. Savaş Ortamında Barış Medyasını Yaratmak: Medya, Barış ve Sadaş. (Ed) Barış Çoban. Kalkedon Yayınları, İstanbul. s. 65-94.

Kaya, B (2014) Şiddet. Nedenleri, dinamikleri sonuçları. Fotoğrafya Dergisi, sayı 27. [https://www.fotografya.gen.tr/Erişim 25 Kasım 2024](https://www.fotografya.gen.tr/Erişim%20Kasım%202024).

Kaya B (2024) Medya ve Psikiyatri. Sosyal Psikiyatri. Eds: Can Cimilli, Kemal Kuşçu, ve Okan Taycan. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları (baskıda).

Trend, D. (2008) Medyada Şiddet Efsanesi. Eleştirel Bir Giriş. (Çev.) Gül Bostancı. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

SİNEKLERİN TANRISI ÜZERİNDEN AKRANLAR ARASI ŞİDDET

Dr. Sehra Aksu | uzmdrsehraaksu@gmail.com

Büyük Britanyalı yazar William Golding 'in 1954 'te kaleme aldığı, Peter Brook'un 1963'te siyah beyaz filmini çevirdiği Sineklerin Tanrısı, yaşları 6 ila 12 arasında değişen bir grup çocuk arasında geçmektedir. Kitap, insanın doğasında yerleşik şiddet eğiliminin bir esintiden çıkıp ortalığı kasıp kavuran yıkıcı bir kasırgaya dönüşmesine giden süreçteki grup dinamiklerini anlamamızı sağlayacak pek çok sembolik öge içermektedir. Kahramanları çocuk olmasına rağmen esasında bir çocuk kitabı değildir ancak özellikle ergen yaş grubundaki agresif doğanın neyi neye dönüştürebileceğini anlamayı mümkün kılar.

Çocuklar savaştan uzaklaştırılıp güvenli bir yere götürülürken, uçakları saldırı ile düşürülür ve kendilerini "büyüksüz" bir adada bulurlar. Babası deniz kuvvetlerinde binbaşı olan Ralph henüz 12'sini yeni doldurmuş, çevik ve sarışın bir çocuktur.

Adını hiç bilmediğimiz ama arkadaşlarının alay ederek çağırdığı adıyla Domuzcuk'un ise babası ölmüştür, teyzesi ile yaşamaktadır, annesinin akıbeti bilinmemektedir.

Jack ise uzun, zayıf, kemikli, kızıl saçlı ve çilli yüzlü olup kilise korosundaki çocukların lideri konumundadır. Simon ise her zaman el altında bulunan, kendinden küçükleri besleyen, epileptik nöbetleri nedeniyle ara ara bayılan, canlı ama sıska sarışın bir çocuktur.

İlk zamanlar düşledikleri cennete kavuştuklarını ve diledikleri her şeyi yapabileceklerini düşünen adadaki çocuklar sevinç içerisinde. Okul üniformalı çocuklar grubu ile gümüş rozetli, dört köşe kara bir şapka giyen ve pelerinli kilise korosundaki çocuklar grubu daha en baştan bir bölünmenin görünür sinyallerini vermektedir.

Hikayenin başlangıç kısmından da yola çıkarak söylenebilir

ki; sadece ıssız bir adada değil, başta okullar olmak üzere bitki örtüsü çocuklardan oluşan her mekanda benzer örüntülere rastlamak mümkün. Kimi sempatik, kimi sevecen ve arabulucu, kimi lider, kimi ise alayların hedefi olan çocuklardan oluşan kalabalıklar. Her biri akran grubu içerisinde ona atfedilen/verilen ve grubun sürekliliğini sağlayan rolleriyle yer alıyor ve bu roller gruplaşmaların niteliğini de belirliyor.

Ralph ve Domuzcuk'un suda bulunduğu deniz kabuğu bütün hikaye boyunca, onu elinde tutanın söz hakkına sahip olduğu simgesel bir anlam taşıyacaktır. Çocuklar çok geçmeden bir toplantı düzenlerler, oylama ile bir şef seçerler, el kaldırarak ve deniz kabuğunu tutarak konuşmak ise bir kural olarak belirlenir. "Ralph güzeldir. Ama farkına varmadıkları halde, onu seçmek istemelerinin gerçek nedeni deniz kabuğuydu.

Bu büyük şeytanminaresini seslendiren, çabucak kırılabilir bu güzel şeyi kucağında tutup onları kayalıkta bekleyen çocuğun bir ayrıcalığı vardı". «Deniz kabuğunu tutan!» «O boru gibi şeyi öttüren, şef olsun».

Toplumsal istikrarı sağlayan düzenlemelere atıfta bulunan; söz hakkı alarak konuşma, toplantı yapma, seçim gibi mekanizmalar grubun yararına kararlar alınmasını sağladığı gibi, kargaşanın önlenmesini de sağlıyor. Ters olan baskıcı, antidemokratik uygulamalar erişkinlerde olduğu gibi gençlerde de adaletsizliği ve şiddeti körükleyecektir.

Ralph'ın yapabildiği/eyleyebildiği karizmatik yanının şef/başkan seçilmesinde etkin olması, akran ilişkilerinde hayranlığın yönelimi hakkında da ipucu veriyor. Özellikle ergenlerde, öznenin özdeşim figürleri olan anne babanın yerini akranlar almakta. Hayranlık duyulan kişinin parmağıyla işaret ettiği, hayranlık duyanların da kolaylıkla benimsediği öğelere dönüşüyor.

Küçüklerin yılanı benzettikleri bir canavardan bahsetmeleri, neşenin yanında korkuyu sahneye çıkarır. Çocuklar erişkinlerin olmadığı bir adada her dilediklerini yapabileceklerinin hayalini

kurarken, kurtarılmaya düşüncesi daha baskın gelir ve dağın tepesinde bir ateş yakmaya karar verirler. Ateş yakmaktaki dikkatsizlik küçük çocuklardan birinin ölmesine neden olur.

Domuzcuk topluluk içerisinde özellikle Jack tarafından dışlanmaktadır. Aşağı tabakadan gelen bir şive ile konuşmaktadır, şişmandır, koşmamaktadır, yüzme bilmiyordur, astımı nedeniyle fiziksel güç sarf edememektedir, kalın camlı gözlüğü olmadan uzağı diğerleri kadar iyi göremiyordur. Ama yine de o erişkinlerin dünyasından edindiği bilgeliyle grupta sağduyuyu ve akli temsil etmektedir.

Sosyoekonomik olarak dezavantajlı olan çocuklar olumsuz yaşam olaylarına daha fazla maruz kalmaktadır. Bir çocuk için yoksulluk, yeterli bakımı alamama, ihmal, şiddete maruziyeti de öfkeyi doğru yönetebilecek olanakların kısıtlılığını da beraberinde getirmektedir. Bunun da ötesinde Domuzcuk akran grubunda bedensel ve psikolojik var oluşuna yönelik zorbalığın hedefi olan çocukları simgelemektedir.

Yazar, çocukların etraflarında bir erişkin olmamasına rağmen başlangıçta birbirlerine zarar vermeye cesaret edememelerini "henüz varlığını

hissettiren" kurallarla, yasaklarla ilişkilendirir:

"Maurice, Roger ve diğerleri. Diğer çocukların gözünü kumla doldurmak ya da onlara taş fırlatmaktan onları alıkoyan, hala etkisini hissettiren analar, babalar, okullar, polisler, yasaları simgeleyen bir uygarlık. Maurice, bundan önceki yaşamında kendinden küçüğünün gözünü kumla doldurmanın cezasını görmüştü. Şimdi bir babanın ya da bir annenin ağır eli sırtına inmeyeceği halde, kötü bir şey yapmanın tedirginliğini hala duymaktaydı. Gel gelelim, Henry'nin çevresinde, çapı belki altı yarda olan bir alan vardı ki, oraya taş atmaya göze alamıyordu. Roger'in eski yaşantısına bağlı ve gözle görülmediği halde henüz güçlü kalan kesin yasaklar, bu alanda egemendi. Analar, babalar, okullar, polisler, yasalar, çömelen küçüğü korumaktaydı.

Roger'in varlığından haberi olmayan, yıkılıp giden bir uygarlık, Roger'in kolunu koşullandırıyor hala."

Hikayenin bu bölümü, şiddet eylemlerinin hızını kesebilecek bariyerleri, çerçeveleri, yapıları, kurumları imliyor. Aile ilişkilerinde içselleştirilmesi gereken "zarar vermemeye" yönelik yasaklar, okullarda pekiştirilen kurallar, yasal ve adil yaptırım mekanizmalarının

yürürlükte olması, özür dilemenin ve onarım mekanizmalarının devrede olması şiddetsiz bir düzeni teminatı altına almaktadır. Bu yapılar varlığını hissettirmedeğinde, akran ilişkileri içerisinde de diğerlerinin varlığını tanımaktan uzak, benmerkezci, ötekinin sınırına girmek pahasına hazzı erteleyemeyen, öfkeden gözü dönmüş amok koşucuları yetişmektedir.

Babası hayatta olmamasına rağmen, kurallara en çok uyan ve onları diğerlerine hatırlatan kişinin Domuzcuk olması, bir ebeveynin eksikliğinde diğer ebeveynin, akrabaların, eğitimcilerin, kurumların bir üstbenlik oluşumundaki önemini gösteriyor aynı zamanda. Ralph'ın barınma ve güvenlik çağrısını kulak ardı eder Jack. Avlanma hırsı benliğini ele geçirmek üzeredir. Avını yanılmak için yüzüne balçık sürerek bir maske oluşturur, arkasındayken utancı hissetmediği ve herkesle göz göze gelebildiği, yüzündeki yansıması ile hırlamalı vahşi bir dansa davet eden bir maske.

Öte yandan peşini bırakmayan bir korku vardır; "Bunun aslı yok elbette. Bir duygu ancak. Ama sanki sen avlamıyorsun da seni avlıyorlar. Sanki biri var, senin hep peşinden gelen." Çiğnenmek üzere olan yasakların olası yıkıcı

sonuçlarıdır korkunun kaynağı. Grup dinamiklerinde hırsların yıkıcılığa dönüşmesini engelleyen en önemli duygudur belki de utanç, yaptığı kötülüğün bumerang gibi ona dönebileceğinden duyulan korkudan daha etkili bir duygu. Akranlarının yüzüne baktığında gördüğü, hırlamaya dönmüş sesinin yankısından utanabiliyorsa bir çocuk, ötekinin arzusuna aşk ile boyun eğebiliyor, onun bakışını önemsiyordur.

Diğer yanda ise kaba kuvvet yerine düşünce gücüne vurgu yapılmaktadır: "Bu durumlar insanı düşündürüyordu ve düşünce değerli bir şeydi, sonuçlar veren bir şeydi." Şiddet içeren eylemlerin büyük bir çoğunluğu öfkenin, düşünceye ve dilin alanına tabi ol(a)madığı, söz ile ifade bulmadığı, onun yerine düşünmenin askıya alındığı, motor boşalmaların, eyleme dökmelerin olduğu bir sahnede olagelmektedir.

İngilizlerin vahşi olmadığını, her şeyin en doğrusunu yapacağını söyleyen Jack'in bu defa gözü dönmüşçesine kuralları cehenneme yollayarak yasayı askıya alması, canavarı onu avlayarak, çevresini sarıp ona vurarak alt edeceğini iddia etmesi bölünmeyi belirginleştirir. Kitapta iki yerde İngiliz kimliğine

gönderme yapılmakta.

İngilizler vahşi değildir, her şeyin en doğrusunu yaparlar, durumu iyi idare derler. Kimliğimiz kendimizi; cinsiyetimize, mesleğimize, sosyal ve medeni durumumuza göre tanımladığımız ve temellerini kendi kişisel tarihimize bağladığımız göndermeler bütünüdür. Ergenin arkadaş seçiminin kendi olduğu haline, olmak istediği hale, olması gerektiğini düşündüğü hale, olmaması gereken hale (vicdan) bağlı olduğunu görürüz. İdealler içselleştirilmediğinde tutarsızlığa neden olmakta, aşırı idealize etmek ise üstünlük kurma çabasına yol açabilmekte. Bir sınıftaki/okuldaki/bölgedeki /soy bağındaki çocukların diğer sınıftakilerden daha "iyi" olduğunun sorgulamaya kapalı şekilde dayatılması gibi.

Şiddet tehditleri altında, şölenler düzenlendiğinde, mala sahip olmanın gururunu yaşayan Jack, put gibi yerleşir kütüğün üzerine. Ralph ise diğerlerine benzemekten ve sağduyusunu kaybetmekten endişe etmektedir. Kurallar bir kenara itilir, vahşi bir dans başlar, öyle ki bu ritm tüm çıldırmışlığa rağmen dışarda kalmaktan daha güvenli gelmektedir. "Domuzcuk ile Ralph, bu çıldırmış ama bir bakıma güvenilir topluluğa girmeye can attılar. Halka yapan

çocukların esmer sırtlarına dokunabildiklerine seviniyorlardı. Bu sırtlar bir siper gibiydi; halkanın dışındaki korkuyu engelliyor, bu korkuyla başa çıkabilmelerini sağlıyordu." Derken ormandan çıkan Simon, dağdaki ölü paraşütçünün haberini vermek isterken, bu kendinden geçmiş çocuk topluluğunun saldırısına uğrar, ilk saldırıyı "sözün çıktığı yer" olan ağzına alır ve acımasızca öldürülür: "Canavarı gebert! Gırtlakını kes! Kanını dök!" sesleri arasında. "Hiç değişmeyen takım yıldızlarının altında, Simon'un gümüşten yapılmışa benzeyen ölüsü, ışıldayan bir yağın meraklı yaratıklarla çevrelenerek, açık denize doğru yol aldı yavaşça." Niteliği ne olursa olsun bir çocuk için akran grubunun içinde kalmanın, gruba dahil olmanın, diğerleri ile senkronize ve onlar gibi olmanın irrasyonelitesi gözler önüne serilmektedir. Gruba ayak uydurmak birçok çocuk için gerçekleştirilen olumsuz, bazen şiddet içeren davranışlara da eşlik etmek ya da sessiz birer katılımcı olmak anlamına gelebiliyor. Şiddet sarmalının kırılmasında, tanıkların iyi tanıklık edebilmeleri, gördüklerine sessiz kalmamaları, şiddeti durdurmak için yardım istemeleri, destekleyici akran grupları oluşturabilmeleri

oldukça önemlidir. Zorbalığa ya da saldırıya uğrayan bir çocuğun örselenme düzeyi zorbalığın kendisinden daha çok, o esnada ve sonrasında diğerlerinin onun için ne yaptığıyla belirleniyor.

Yaşananlar çocukların bir kısmında dehşet uyandırır. "Simon'du o... Bu bir cinayetti" der Ralph. Karanlıktı. O şey vardı. O kahrolası dans. Şimşek vardı, gök gürültüsü vardı, yağmur vardı. Korkuyorduk!" Diğer çoğunluk ise kötü bir şey yaptıklarını içten içe hissettiklerinden daha da kabuklaşarak, savunmaya ve güvenliğe ağırlık verir; bir mağaraya yerleşir, nöbetçiler yerleştirirler kapıya.

Jack'in sorgulamaya kapalı sorumsuz gücü, çocuklar üzerinde sessizlikle kabul görmüştür. Hepsisi bu olanlara ortaktır. Artık canavar kılık değiştirmiştir. Av etini pişirmek için ateşlerinin olmadığını fark eden kabile bir gece baskını ile zaten bir camını kırdıkları gözlüğünü çalar Domuzcuk'un. Ateşlerinin ve ateş yakmaya da yarayan gözlüğün çalınmasının ardından bir avuç kalan çocuklar kabileye hesap sormaya gitmeye karar verir mızraklarla. Mızrak yerine sözü öne sürer Domuzcuk, söylemeyi, konuşmayı, sormayı önceler. Hırsızlıkları yüzlerine vurulan

çocuklar başta Jack olmak üzere duyduklarına çok öfkelenirler: "Hırsız! Hangisi daha iyi? Sizler gibi yüzü boyalı bir vahşi sürüsü olmak mı, yoksa Ralph gibi akıllı olmak mı? Hangisi daha iyi? Kurallar yapıp anlaşmak mı, yoksa ava çıkıp öldürmek mi? Hangisi daha iyi? Düzen ve kurtuluş mu, yoksa ava çıkıp her şeyi berbat etmek mi?"

Kurşun gibi ağır sözlerin ve yükselerek yayılan öfkenin tanıklarından Roger, büyük bir kayayı yuvarlayarak susturur Domuzcuk'u. Yandan çarpan kaya, onu parçalara ayırır, bir kayanın üzerinde dağılan bedeni dalgalar tarafından denize taşınır. Sağduyunun sesi şiddet ile yok edilir.

Aynı şeyin onun da başına gelebileceğini ima eder Jack Ralph'a, tehdit dolu bir tutumla.

Arkadaşlarının nasıl olup da birer vahşiye dönüştüğünü kavramakta zorlanan Ralph, hem kalabalık çocuk grubundan çok uzaklara gitmeyi göze alamaz, yakınlarda bir yerlere saklanır hem de olanlara rağmen umudunu korumanın yollarını arar : «Hayır. Onlar bu kadar kötü olamaz. Bir kazaydı bu... Gerçi onlar vahşiydiler, vahşi oldukları doğrudu. Ama insanlardı ne de olsa ve derin gecenin korkuları pusu kurmuş, saldırıya geçmek

üzereydi ..Yüreğindeki kurşun gibi ağır duyguyu bir yana itmesi; kabilenin sağduyusuna , gündüzün akli başında davranacaklarına güvenmesiydi en doğrusu.

Kabileye dönüşmüş çocuk topluluğu Ralph'ı bulur, saklandığı yerden çıkarmak için

üzerine kaya fırlatır ve ateş yakarlar.

Ama duman yapıp onu çalılıktan çıkartalım derken, adayı da ateşe vermişlerdir.

Ergenlikte artan dürtüsel baskılarla zayıflayan

benlik; ayırma, idealleştirme, tümgüçlülük,

yadsıma mekanizmalarını

etkin bir şekilde denetleyemez.

Kötü ilan edilenlerin gruptan ayrılması, kalanların kendilerini ülküleştirmesi, her

şeye güçlerinin yetebileceğine dair tümgüçlülük yanılsaması, eylemlerinin ölüme yol açabileceği ihtimalinin yadsınması...

Tökezleyerek sendeleyerek vahşilerden kaçan umutsuzluk, korku ve öfke içinde olan Ralph daha kötüsüne kendisini hazırlamışken başını

kaldırdığında arkasında filikasıyla bir deniz subayı ile karşılaşır. Çocukların eğlenerek oyun oynadıklarını zanneden subay, iki tane ölü olduğunu duyduğunda şaşkına döner. "Hepiniz Britanyalısınız değil mi? Sanırdım ki, bundan daha iyi idare edebilirler durumu" der.

Neşe ile başlayan hikaye gözyaşları ile son satırlara yazılır:

"Ralph'ın gözlerinden yaşlar boşandı; hıçkırma hıçkırma, titreye titreye ağladı. Buraya geleli ilk kez kendini koyuveriyor, ağlıyordu. Duyduğu keder, tüm gövdesini ürpertti, sarstı,

parçaladı sanki. Ralph'ın sesi, adanın tutuşmuş yıkıntısı karşısında, kara dumanın altında yükseldi. Ralph'ın acısı, öteki çocuklara da geçti; onlar da titremeye, hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladılar. Ve çocukların arasında Ralph, kirli bedeni, karmakarışık saçları,

silinmemiş burnuyla, çocukluk döneminin bitmesine, insan yüreğinin karanlığına ve Domuzcuk denilen o gerçek, o akıllı arkadaşın havalarda uçup ölmesine ağladı."

Sevinç, coşku, merak, heyecan adada ilk beliren duygulanımlardı. Derken korku, şüphe, saldırganlık, paranoya hakimiyeti...

En sonra gerçeklikle yüz yüze gelmek hüznündür herkesi. Kaybedilenlere dair farkındalık ve üzüntü yıkıcı duyguların sönmesini sağlar. Şu haliyle hep birlikte dökülen gözyaşlarını adadaki yangını söndürme gücüne sahip yağmura benzetmek hiç de yanlış olmaz.

YAŞAM HAKKINA SAHİP ÇIKANLAR BİR ARAYA GELDİ

Dr. Elif Karan Ün | elifkaran@gmail.com

Ben Ayşe Paşalıyım. Hepiniz beni adliye koridorundaki fotoğrafımla hatırlarsınız. 7 Aralık 2010'da beni öldürecek eski kocamın üstüme eğilip beni tehdit etmeye devam ettiği adliye koridorunda çaresizce, morarmış gözlerimle size bakarken. Ben Doktor Aynur Dağdemir. 19 Kasım 2015'de uzaklaştırma kararı olmasına rağmen sekreterimi, muayenehanemde öldürmeye çalışan kocasından kurtarmaya çalışırken öldürüldüğümü unutmamışsınızdır. Ben Sıla. Henüz iki yaşındayken defalarca hastanenize getirildim, siz de adli raporlarımı tuttunuz. Son uğradığım cinsel saldırı sonrasında tam bir ay beni yaşatmaya çalıştınız. ama 7 Ekim 2024'de artık daha fazla mücadele edemedim. Ben 2024 yılının ilk on ayında öldürülen 333 kadından sadece biriyim. Ya da ölümü şüpheli denilen 207 kadından biri de olabilirim pek ala.

Ben çocukluğu yaşatılmayan, hayattan koparılan Narin gibi niceleriyim. Ve sizlerin zaten beni unutmadığınızı, benim gibi nicelerinin hayatı için sessiz kalmadığını biliyorum. Devlet erkanı benim yaşamımı hiçe sayarak içinde öldürüldüğüm ailenin birliğini savuna dursun, pek çoğumuzun hayatta kalmasını sağlayan 6284'ü uygulamamak için elinden geleni yapsın, "İstanbul Sözleşmesi" nin adını bile anmayı "marjinal" ilan etsin, o kapılara korunmayacağını bildiği için gelen katiller yerine beni suçlasın... Nafile! Sizlerin beni yalnız bırakmadığınızı çok iyi biliyorum. Size sadece tek bir sorum var: O adliyelerde, o hastanelerde, o başvuru merkezlerinde çalışanlar olarak "Yaşam Hakkımız için" ne yapacaksınız?

Daha fazla ne yapabiliriz?

İşte bu sözlerdi Bursa Tabip Odası kadın hekimlik ve Kadın Sağlığı kolunu hareket geçiren.

Zaten meydanlarda idik, zaten bir kişi bile eksilmeye tahammülü kalmayanlar olarak her açıklamaya, her kadın cinayetine karşı tepkimizi ortaya koyuyorduk. 6284, kürtaj hakkı, insanca yaşama hakkı bu ülkede tüm kadınlar ve çocukların en temel haklarıydı ve istisnasız savunuyorduk. Ama bu yolda mücadele ederken muayenehane odalarımızda, adliye koridorlarında, danışma merkezlerinde bize ulaşan ya da ulaşmak için çarpınan kadınlar ve çocuklar için, toplumsal cinsiyet temelli şiddeti durdurmak için daha fazla ne yapabiliydik?

Bir araya geldik

Bursa Tabip Odası Kadın Hekimlik ve kadın Sağlığı kolunun çağrısı ile Bursa Barosu Kadın Hakları ve Çocuk Hakları komisyonları, Bursa Kent Konseyi Kadın Meclisi, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Bursa Şubesi ve Türkiye Psikiyatri Derneği olarak bir araya geldik. Fark ettik ki,

6284'ün etkin uygulanmasında, kadın ve çocukların korunmasında yapabileceğimiz, disiplinler arası birbirimize öğretebileceğimiz pek çok şey var. Ayrıca uygulamadaki eksikleri görmek, mevcut yasaların, yönetmeliklerin işler hale gelmesi için bütünlüklü bir bakış açısı ile iş birliği içinde hareket eden kurumlara ihtiyaç var. Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde yasa koyucuların ve yürütmenin toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan politikalar benimsemesinin ne kadar hayati olduğu ortada. Ama ne olursa olsun o adliyelerde, o hastanelerde, o danışma merkezlerinde yani şiddet mağdurlarının yardım almak için başvurduğu ilk yerlerde de bizler çalışıyoruz. O zaman biz de meslek örgütlerimizi harekete geçirerek bu kurumlardaki davranış ve uygulamaları toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine göre şekillendirilebiliriz. Yasama ve Yürütmeye rağmen, erkek egemen iktidarlara rağmen, biraradalığımızla kadınları yaşatabiliriz.

İlk adımlar

30 Kasım'da "Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddete Karşı Bir Aradayız" diyerek düzenlediğimiz panel disiplinler arası iş birliğimizin ve şiddete karşı mücadele cephemizin ilk ayağını

oluşturdu. Tıpkı yapbozun parçaları gibi her konuşmacının sözü ardından diğerinin anlattıkları birbirini tamamladı. Hızla hayata geçireceğimiz kurum içi eğitimlere ışık tuttu. Daha ilk buluşmamızda ortaya saçılmaya başlayan eksiklikler panelle bir kez daha somutlaşmış oldu. 6284 ve 5395 sayılı yasaların etkin bir şekilde uygulanması, etkin koruma tedbirlerinin alınması, şiddet mağduru kadın ve çocuğun tanınması, fark edilmesi ve müdahale edilmesi, tanıklara düşen sorumluluklar başlıca konuşma başlıklarıydı. Çocuklar için güvenli bir yaşam İlk oturumda çocuğa yönelik şiddet ve istismarı ele aldık. Adli Tıp Uzmanı Dr. Alp Özdemir'in sunumuyla şiddetin ve istismarın izlerini nerelerden yakalayabileceğimizi konuştuk. Özellikle ensest olarak tanımlanan aile içi cinsel istismarın ortaya çıkarılmasını zorlaştıran konuların başında çocuğun başka türlü bir aile ilişkisi olabileceğini bilmemesinden kaynaklı, istismarını "doğal" görebileceği, "çok az etkilenmiş" görünebileceğini değerlendirdik. Dr. Özdemir, çocuğun istismara uyum sağlaması için sanıklar tarafından şantajlar, ödül mekanizmaları gibi pek çok yönetimin kullanıldığı belirtti. Ve tabi ki de muayenehanelerimizde

gördüğümüz hangi yaralanmaları "çocuktur, yapar" demeden daha dikkatle incelememiz gerektiğinin altını çizdi.

Travmalar sadece bedende iz bırakmaz

Dr. Sehra Aksu'nun sunumuyla ruh sağlığı perspektifinden çocuk ihmal ve istismarını tartıştık. İhmal çeşitlerine ayrıntılı yer veren Aksu, eğitim alması, sokaklarda oynaması gerekirken çalışan, hatta iş kazalarında hayatını kaybeden çocuklara dair de veriler açıklayarak Türkiye'de çocuk istismarının geldiği boyutları ortaya koydu. Çocuk sağlığı dediğimizde ruh sağlığını, ihmal edilmeyi yok sayamayacağımızı belirtti. Çocuğa yönelik şiddet ve istismarın çocuk gelişimi üzerindeki olumsuz etkilerinin psikolojik boy kısalığı gibi fiziksel sonuçlarından pek çok ruhsal soruna kadar geniş bir yelpazede karşımıza çıktığını özetledi.

5395 sayılı kanunla çocukları koruyabiliriz

Psikolog Rauf Antep, tıpkı 6284 gibi, 5395 nolu kanunla da çocukların yaşam haklarının korunmaya çalışıldığını anlattı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı denetimdeki çocuk evlerinin işleyişlerine yer verdiği sunumunda korunmaya muhtaç çocuk için neler yapılabildiğini

anlattı. Sadece bir hafta gibi kısa bir sürede mevcut yasanın verdiği yetkiyle korunmaya muhtaç çocuk için mahkeme kararları ile danışmanlık tedbiri, sağlık tedbiri, eğitim tedbiri gibi pek çok yaptırımın hayata geçirilebileceğinin belirtti. Ancak mevcut yasanın uygulanmasındaki pratik güçlükler, yetersiz kurum olanaklarının da altını çizmeyi ihmal etmedi. İzmir’de yanarak ölen beş kardeşin ölümü engellenebilir miydi sorusu üzerine çocukların korunma altına alınmasını da öneren onlarca rapora rağmen bakanlık tarafından harekete geçilmemesinin önemli bir etken olduğu konuşuldu. .

Mevcut yasalara, tutanaklara ve raporlara rağmen liyakatli ve toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden bakmayan yöneticilerin çocukları ve kadınları korumamızdaki en büyük engel olduğu değerlendirildi.

Çocuk susar sen susma

Av. Nevin Palacıoğlu Canbaz’ın sunumuyla da kadına ve çocuğa

yönelik ihmal ve istismara tanık olunduğunda gerekli kurumlara bildirmemenin suç olduğunu konuştuk. Bildirim yükümlüğü ve ihbar yükümlülüğünün yasalarca tanımlandığını belirten Palacioğlu, TCK 278. Madde ile de tanıkların ihbar etmemesi durumunda 1 yıla kadar hapis cezası verilebileceğinin altını çizdi.

Eczacıların da tıpkı diğer sağlık çalışanları gibi kendilerine başvuran hastalarda istismardan şüphelendiklerinde bildirimde bulunmalarının yasal zorunluluk olduğunu belirtti. Narin’in başına gelenleri bilen tüm köy halkını düşününce bu yasa maddelerinin hayata geçirilmesi, ihbar etmeyenlerinde cezalandırılmasının önemli bir adım olacağını değerlendirdik.

Çocukların yaşam hakkı mücadele edeceğiz

Uğradığı istismarı anlamakta bile güçlük çeken çocukları korumak için, ihbar yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere yasada yer aldığı gibi caydırıcı cezalar verilmesi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı denetiminde ne yazık ki her gün yeni bir skandalla gündeme gelen çocuk evlerinde yeterli koşulların sağlanması ve kapasitelerinin artması, şiddetin ve istismarın tanınması ve müdahale edilmesi, görevini yerine getirmeyen sorumluların da gerekiyorsa yargılanması

hedeflerimiz olmalı. Disiplinler arası iş birliğimiz gösterdi ki, görevli olduğumuz kurumlarda üzerimize düşen sorumluluğu layıkıyla yaptığımızı düşünsek bile o çocuğu hayatta tutmak için diğer kurumlarında işler olması gerekmektedir. Adli raporları tutulan Sıla bebek hastaneden çıktıktan sonra koruma tedbirleri için hızla harekete geçilseydi, belki yaşıyor olacaktı. Ya da mahkeme kararı ile çocuklar için alınan sağlık tedbirleri çocukların hastanelerde aylarca bekletildiği, randevu bulunamadığı uzun süreçlere yayılmasa istismarın izlerini silmeye çalışan çocuklara daha çok yardım edebiliriz. 5395 sayılı yasanın sadece kâğıt üstünde kalmaması gerekiyor. Tanıkların ihbar etmekten değil etmemekten korkması gerektiği ortada.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı nasıl bir mücadele Panelimizin ikinci yarısını kadına yönelik şiddete karşı nasıl bir mücadele yürütülmesi gerektiğine ayırdık. Nursel Demir sunumuna "toplumsal cinsiyet rollerini" tanımlayarak başladı. Biyolojik cinsiyetlerin içinde şekillendiği erkek egemen toplumlarda "toplumsal cinsiyetlere" dönüştürüldüğünü ve kadın erkek arasındaki eşitsizliği

besleyen, üreten "makbul kadınlık" ve "makbul erkeklik" rolleri ile karşımıza çıktığını belirtti. Günlük yaşamımızdan da örneklerle aslında bu rolleri nasıl içselleştirdiğimizi değerlendirirken erkek egemen şiddetin de bu rollerden beslendiğinin altını çizdik. Eşitlikçi bir toplumsal yapılanma için kadın kotası gibi uygulamaların ne kadar önemli olduğunu değerlendirdik.

Şiddet suçtur

Sözlerine "kadınlar adına değil, kadınlar için konuştuğunu" belirterek başlayan ve bu tutumuyla bile erkek egemenliğin direttiği toplumsal cinsiyet rollerine, egemen erkeklik hallerine eleştirisini dile getiren Psikiyatrist Dr. Nevzat Çamlı, şiddetin ruhsal boyutlarını anlatmaya çalıştı. Özellikle artan kadın cinayetlerine karşı önlem almak yerine saldırgan erkeklerin bağımlılıkları, ruhsal sorunları gibi konuları gündem etmeye çalışan sorumlulara karşı cevap niteliğinde bir sunumda: Kadına yönelik şiddetin psikiyatrik bir hastalık olarak nitelendirilemeyeceğini, tıbbi tedavi ve bakım gerektiren bir durum olmadığını, aksine şiddet uygulamanın toplumsal yaptırımı ve cezaları olması gereken bir suç olduğunu belirtti.

Uğradığı şiddetin ardından çoğu zaman kadınların öfke

tepkisi göstermek yerine kendisini suçlamasının tamamen toplumsal cinsiyet öğretilerinin bir yansıması olduğu belirtildi.

6284 yaşatır

Avukat Büşra Pınar Altınoluk'un sunumuyla 6284'ün hükümlerini tek tek ele aldık. Sosyal medya dahil ısrarlı takibin hem 6284'le düzenlenen hem de yeni düzenlemelerle suç olarak ele alındığını belirten Altınoluk, 6284'ün mağdurun korunmasına dair koruyucu tedbir kararlarının çeşitliliğinin altını çizdi. Kişinin kimlik bilgilerinin, iş yerinin değiştirilmesi, barınma maddi yardımlarla şiddet uygulayana bağımlılığının ortadan kaldırılması ve bağımsız bir şekilde yeni hayatına başlamasını kolaylaştıran hükümler en çok altını çizdiği başlıklardı. Şiddet uygulayan sanığın bu eylemi engellenmesine dönük uzaklaştırma kararı, zorlama hapsi, elektronik kelepçe gibi hükümlerinde önleyici tedbirler başlığı altında düzenlendiğini anlattı. Ancak yargı mercilerinin mevcut yasa maddelerini uygulamamak için çoğu zaman ayak dirediği belirtildi. Uzaklaştırma kararlarının neredeyse bir hafta gibi kısa sürelerle filen indirilmeye çalışıldığı, kadının hayatını büyük oranda kurtaracak maddi destek taleplerinin neredeyse hiç karşılanmadığı

değerlendirildi. Hakimlerin kadını korumayan kararları karşısında Baro komisyonunun yılmadan her defasında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna şikayetlerinin iletildiği ancak top yekûn sonuçların kurumlar arası dayanışma, kadın dayanışması ve mücadelesi ile alınabileceğinin bir kez daha altı çizildi.

Erkeklerin hasta ettiği kadınlar hastalarımız

Dr. Elif karan Ün ise, başta hekimler olarak sağlık çalışanlarının kadına yönelik şiddeti engellemede önemli bir rolü doğası gereği taşıdığını belirtti. Sağlık kişinin bedensel, ruhsal, sosyal yönden tam bir iyilik haline sahip olmasıdır diyerek başladığı sözlerine toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına yansımalarını anlatarak devam etti. Kadın sağlığının sadece üremeye sınırlandırılmasının erkek egemen toplumsal yapılanmanın bir sonucu olduğunu belirten Ün, kadın hastalarının çoğunun "erkeklerin hasta ettiği" kadınlar olduğunu belirtti. Hükümetin sağlık politikalarını da eleştirirken, kadınların nasıl yaşayacaklarına ve kendi bedenleri üzerine karar vermeye haklarının olduğunu belirtti. Başta normal doğum/sezaryen tartışmaları gibi kadın bedenini tahakküm altına alan söylemlerin aynı zamandan hekimlerin "iyi

hekimlik" değerlerine göre sanatlarını icralarına, hekim hasta ilişkisine de müdahale olduğunun altını çizdi. Fark et hayat kurtar Şiddet mağdurlarının herkesten ve her kurumdan önce, yaralarının sarılması, ağrılarının geçirilmesi ya da sadece dinlenilmek için hastanelere başvurduğunu vurgulayan Ün, tam da bu noktada erkek egemen görüşlerin devamlılığını sağlayan bir hekimliğin kabul edilemez olduğunu belirtti. Şiddet mağduru kadınların sadece karşılarında onları güvende hissettirerek dinleyen sağlık çalışanlarını bulmalarının bile şiddetin teşhiri ve o kadının hayatta tutulması üzerindeki olumlu etkisinden bahsetti. Hekimlerin kahramanlık yapmalarına gerek olmadığı, sadece hastalarını toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle iyi hekimlik değerleri ışığında değerlendirdiğinde, yani işini yaptığında pek çok hayatı kurtarabileceği belirtildi. Bu konuda tabip odasının geliştirdiği "şiddet algoritması" ile sağlık çalışanlarının şiddeti fark ve müdahale etmedeki bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinin hedeflendiğine değinildi. İlk başvuru yeri olan sağlık kuruluşlarında cinsiyet eşitliğine dayalı bir hekimliğin yaygın hale gelmesiyle, gerçek kadına yönelik şiddet verilerinin

arşivlenebileceği, 6284'ün koruyucu tedbirlerinin hızla hayata geçirilmesi için gereken farkındalığın yaratılabileceği ve tabi ki de gerekli tıbbi destek ve tedavinin daha nitelikli bir şekilde sunulabileceği ortaya kondu.

Asla yalnız yürümeyeceksin

Kadına ve çocuğa yönelik şiddet çok katmanlı ele alınması gereken bir konu. Suçluların caydırıcı cezalar alması kadar, tanık olanların da susarak şiddetin devamlılığına katkı sağladığı unutulmamalı ve bu tutum da hakkettiği cezayı almalı. Kadının ve çocuğun "tam bir iyilik haline", sağlığına kavuşması için sosyal hayatta desteklenmesi, gerekli tedavi ve rehabilitasyon imkânlarına kolayca ulaşması gerekmekte. Toplumsal yapılanın değiştirilebilmesi için medyanın kullanılmasından, eğitim kurumlarındaki müfredata kadar her şeyin İstanbul Sözleşmesi'nde üzerine basa basa belirtildiği gibi eşitlikçi bir perspektifle yeniden ele alınması gerekmekte. Ama en önemlisi şu haliyle bile yasa var, belirtilen cezalar var, çocuk evleri var, kadın sığınakları var, hastaneler ve oralarda görevini canla başla yapmaya çalışan sağlık çalışanları var. Öyleyse kadınların ve çocukların öldürülmediği bir

Türkiye için sadece işimizi yaparak bile önemli bir yol kat edebiliriz. Tabi ki Bursa'da başlattığımız biraradalılıkla sadece kendi kapımızın önünü süpürüp arkamıza yaslanmak istemediğimizi de ortaya koyuyoruz. kadınları ve çocukları korumaya ayak direyen düzene karşı iş birliği yapması gereken tüm kurumların koordineli hareketiyle daha güçlü ilerleyebileceğimizin farkındayız. Yaşam hakkını savunurken önümüze çıkan her türlü idari amiri, yönetmelik eksikliğini, imkân ve bütçe eksikliklerini de teşhir ve mahkûm edelim ki düzeltebilelim. Ayşe adliyeye defalarca gelmişti, Sıla hastaneye getirilmişti. Belki bir gün sadece işe gitmemek için rapor almaya geldiğini düşündüğümüz bir kadın da aslında şiddete uğradığı için karşımızda olacak. Meslek örgütlerimizin iş birliği ile Bursa'da başlattığımız bu seferberlikle kadınlar ve çocuklar "asla yalnız yürümeyecek", bizler de "asla yalnız yürümeyeceğiz". İşte bu sefer Ayşelerin, Sıların elini tutacaklar olacak.

ÖLDÜRÜLEN HEKİMLER, KADINLAR, ÇOCUKLAR BURADA DA, KATİLLERİ NEREDE!

Dr. Zehra Betül YAZICI | zebeye@gmail.com

İtici gerçeklerin üzerine ipek bir şal örterek gizlemeyeceğiz. Tersine, o şalı gerçeklerin üzerinden çekeceğiz. Hekimlik kutsal mı? Bunu soralım. Kutsalsa kutsallığı nereden geliyor? Bunu soralım. Kutsallığı hekimlerin kurban ediliyor oluşu ile ilişkilendirilebilir mi? Hekimleri hekimlik olgusuna kurban eden nedir? Hekimler sağlık sisteminin kurbanı ise kurban sunumu kime yapılmaktadır? Kurban sunumunda şiddetin oynadığı rol nedir? Şiddet neden arttı? Neden hekimlere, kadınlara, çocuklara, hayvanlara yöneldi?

"Öfkelenmiş bir adama en çok benzeyen şey bir başka öfkelenmiş adamdır"

"Şiddet arzusu uyanıyor. Kişiyi kavgaya hazırlayan bedensel değişimlerin gerçekleşmesi, şiddete adanmışlık bir süre alıyor. Basit bir refleks değil. Şiddet arzusunu yatıştırmak ise onu

uyandırmaktan daha zor.

Şiddet akıldışılık ile ilişkili denir oysa şiddet nedensiz değildir ve şiddet zincirlerinden boşanmak istediğinde kendisine yerinde nedenler bulur."

Hekimler bu yerinde nedenin yerine geçebilir mi? Kadınlar, çocuklar?

Şiddetin başlangıçta hedef aldığı konu ya da nesne; hekimler bunlardan birisi mi? "Şiddet menzilin dışına çıktığında, menzil şiddeti takmaz olduğunda doyurulmamış ya da kendisine bir muhatap bulamamış şiddet yedek bir kurban arar."

Şiddetin asıl muhatabı hekimler değildir. Hekime yönelik öfke aslında daha büyük bir güce karşıdır. Hastanın ve yakınlarının ulaşamayacakları bir güce yöneliktir. O nedenle, bu ulaşılabilir gücün yerine ikame bir kurban bulunur.

El altındaki kolay ulaşılır Hekimler ikame kurbandır. El altındaki kolay ulaşılır Kadınlar ikame kurbandır. El altındaki kolay ulaşılır

Çocuklar ikame kurbandır. El altındaki kolay ulaşılır Sokak insanları ve hayvanlar ikame kurbandır.

Hekimlerin ikame kurban edilmesini sistem onaylıyor. Kadınların ikame kurban edilmesini sistem onaylıyor. Çocukların, sokak insanların ve hayvanlarının kurban edilmesini sistem onaylıyor.

Çocukların cinsel obje olarak kullanılmasını sistem onaylıyor. Çünkü Hekim kurban edilmezse öfke daha da büyüyecek. Çünkü Kadın kurban edilmezse öfke daha da büyüyecek. Çünkü Çocuk kurban edilmezse öfke daha da büyüyecek. Çünkü Hayvan kurban edilmezse öfke daha da büyüyecek.

"Kurban ediminde şiddet korunmak istenen varlıktan ölmesine önem verilmeyen varlıklara çevriliyor" "Kurban başka bir suçlunun vebali boynuna asılan masum ve kıymetli varlıktır"

Kurban edilmesine önem verilmeyen hekimlerin, kadınların, çocukların, sokak

insanları ve hayvanlarının kurban edilmesine yol açan asıl suçlu kimdir?

Kurban edilen hekimlerin, çocukların, kadınların, sokak insanların ve hayvanlarının yerine başka bir kurban koyun, mesela koyunları koyun diyemeyiz. Erkekleri koyun diyemeyiz, karar alıcı ve uygulayıcıları da diyemeyiz.

Peki hekimler, kadınlar çocuklar, sokak insanları ve hayvanları kurban edilebilir, feda edilebilir, kendilerinden kolayca vaz geçilebilir varlıklar mı? Şiddeti korkutucu kılan tüm nitelikler, o kör kaba kuvvet, Zincirlerinden boşanma saçmalığı Şiddetin tek özelliği değil. "Şiddetin ikame kurbanı saldırmak konusundaki o tuhaf eğilimi bir düşman olarak aldatılmasına, onu tatmin edecek zavallı bir ganimete tav olmasına olanak veriyor." Hekimlere saldıran hasta yakınları aldatılıyor! Kadınlara ve çocuklara saldıran erkekler aldatılıyor! Onları kim aldatıyor?

Şiddetin yönelmek istediği yer hekim değil, sağlık çalışanı değil, O yer;

Hastaya ayrılan muayene süresi!
Hekim randevusu alamaması!
Ameliyat olamaması!
İlacını bulamaması!
Tükenmişlik sendromu!

Sağlıkta dönüşüm çıkmaz yoldur demiştik!
Şimdi bu çıkmazın önüne hastaların ve yakınlarının

dişlerini geçirebilecekleri hekimleri atarak hastaları ve yakınlarını avutmaya, aldatmaya çalışıyorlar.

Hasta ve yakınları hastaneye delici, kesici, ateşli silahlarla ellerini kollarını sallayarak girebiliyorlar. Girmesinler!

Girmeseler de ellerindeki kaba gücü kapıda bıraktıracaktır misiniz?

Yumruklarını?,
Tekmelerini?,
Tuğlalarını?
Bıraktırmazsınız!
Çözüm:

öldürülmesin isteriz!
"Şiddeti ortaya çıkaran doğrudan dokunma edimi". Kurban edilen hayvan insana doğrudan dokunmaya engel olmandır.

Hasta ile sağlık sistemi arasındaki çatışmada kurban dokunulabilir ve ulaşılabilir mesafedeki hekim ve sağlık çalışanları oluyor. Hekimlerin kurban edilmesi çıkmaz yol olan sağlıkta dönüşümün hız kesmeden devamına yarıyor. Fail ve toplumsal sorunlar arasında kalan Kadınlar!

Bu görsel yapay zeka tarafından tasarlandı.

Cezalandırma değil
Suç işlenmeden,
Cinayet gerçekleşmeden engellenmesi gerekiyor.
Suçlunun cezasını çekmesini isteriz ama ondan daha çok suçun engellenmesini isteriz. Hekimler, kadınlar, çocuklar Sokak hayvanları ölmesin,

wFail ve toplumsal sorunlar arasında kalan Çocuklar!
Fail ve toplumsal sorunlar arasında kalan Sokak insanları ve hayvanları!
"Kurban sunumu eşittir yedik şiddet!"
"Kurban tehdit altındaki bir bireyin yerine konmuyor",

"Kurban kana susamış bir bireye sunulmuyor",
"Kurban toplumun tüm mensupları tarafından Toplumun tüm mensuplarının yerini tutacak şekilde herkese sunuluyor"
Bunun için:
Hekimler,
Kadınlar,
Çocuklar
kurban ediliyor.
"Burada toplumun koruduğu kendi kendine yönelecek bir şiddete karşı kendi bütünlüğüdür."
"Tüm topluluk kendi bütünlüğünü ve bekâsını korumak için bir yabancı, bir öteki üreterek onu kurban eder".

Bu toplumun ötekisi
Hekimlerdir,
Kadınlardır,
Çocuklardır,
"Anlaşmazlık tohumları kurbanın kanıyla akıtılarak kısmî bir doygunluk sağlanır"
Çünkü,
"Doyundurulmayan şiddet birikmeye devam eder"
"Öyle bir an gelir ki taşar ve çevreye zarar verir. Kurban edimi burada devreye girer. Taşkınlık altında olabileceklere engel olabilmek için şiddete bir kurban sunulur."

Bu toplumun ötekisi
Hekimlerdir,
Kadınlardır,
Çocuklardır,
"Anlaşmazlık tohumları kurbanın kanıyla akıtılarak kısmî bir doygunluk sağlanır"
Çünkü,
"Doyundurulmayan şiddet

birikmeye devam eder"
"Öyle bir an gelir ki taşar ve çevreye zarar verir. Kurban edimi burada devreye girer. Taşkınlık altında olabileceklere engel olabilmek için şiddete bir kurban sunulur."

Oysa;
Hekimler bozuk
sağlık siteminin kurbanı değildir!
Hekimlerin ölmesini engelle!
Hekim ve hastayı karşı karşıya getirme!
Bir aracı kurum oluşturun!
Sözel bile olsa, en hafifinden bile olsa şiddeti engelle!
Göze göz diş diş istemiyoruz!
Adalet düellosu istemiyoruz!
Hekimler öldürülmesin istiyoruz!
Mağdurun yanında yer alacak bağımsız bir kuruluş oluşturun!
Katiller kim?
Katiller neden öldürüyor? Bilmek istiyoruz!
Sağlıkta şiddet konusunda mecliste bir komisyon kurulsun istiyoruz!
Sağlıkta şiddetin demografik haritası çıkarılsın istiyoruz!
Sağlıkta şiddet ne zaman başladı, nasıl arttı, niye arttı, bilmek istiyoruz?
Türkiye'deki toplumun barındırdığı şiddetin miktarının ölçmek için beyaz şiddet sayacı istiyoruz!
Hekimle hasta arasına,

dokunulabilecek mesafeye bir kum torbası mı koymalı?

Koruyucu önlemler dedik,
diyoruz!
Koruyucu hekimlik dedik,
diyoruz!
Sağlıkta dönüşüm çıkmaz yoldur dedik, diyoruz!
Şiddetin tetikleyebileceği kötülüğün boyutları çok büyük!
Çözüm için ezbere değil, ağıta değil, nesnel veriye ihtiyaç var!
İntikam değil, kin değil!
Biz yemin ettik, siz de edin;
hekiminize dokunmayacağınıza, el kaldırmayacağınıza yemin edin!
İntikam istemiyoruz; ölümümüzü engelle, engelleyemiyorsan suçluyu cezalandır!
Şiddeti caydırıcı yasalar çıkar!
Öyle bir ceza ver ki hekime, kadına, çocuğa, hayvanlara, doğaya dokunamasınlar!
Suçluya da ilgi göster, onu gizleme, teşhir et!
Bağımsız yargı şiddeti boğabilir!
Yargıda tam bağımsızlık diyoruz!

TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE HEKİMLER OLARAK BU İŞİN NERESİNDEYİZ?

Dr. Aysun Hacer Sarıtaş | aysunhacer@gmail.com

İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen "Kadınlara Yönelik Şiddet Ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açıldı ve ilk imzacısı Türkiye oldu. Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi'ni parlamentosunda onaylayan ilk ülke olan Türkiye; Mart 2021'de maalesef sözleşmeden çekilen de ilk ve tek ülke oldu. Devlet yetkilileri İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının, kadına yönelik şiddetle mücadelede yasal altyapıyı etkilemediğini, 6284 sayılı kanun gibi ulusal yasaların hala geçerli olduğunu ifade etse de son üç yılda kadın cinayetlerinin belirgin bir şekilde arttığını görüyoruz. 2011'de Türkiye'deki kadın cinayetlerinin sayısı 121 iken, 2012'de bu sayı 210, 2013'de ise 237 olarak saptanmıştır. İstanbul Sözleşmesi'ne girdikten sonraki erken dönemde yaşanan bu artış kadın cinayetlerin tanımlanması ve

raporlanmasında yaşanan artıştan kaynaklanmaktadır. Sözleşme ile kadına yönelik şiddetin kapsamlı bir şekilde tanımlanması; kadın cinayetlerinin detaylı olarak ele alınmasına, cinayetlerin ve bağlamlarının daha iyi analiz edilmesine olanak sağlamıştır. "Kadın cinayeti" teriminin yaygınlaşmasıyla kadınların sadece cinsiyetleri nedeniyle öldürülmelerinin kayda geçmesi sağlanmıştır. Sözleşmeden çıkılmasını izleyen dönemdeki kadın cinayetleri sayılarına baktığımızda; 2021 yılında Türkiye'de 348 kadın cinayeti yaşanırken, 2022'de bu sayı 381'e yükseldi, 2023 yılında 315 kadın cinayeti işlenirken, 248 kadın da şüpheli şekilde hayatını kaybetti. Son dönemde şüpheli kadın ölümlerinin artmasında etkin soruşturma eksikliğinin önemli rol oynadığı düşünülüyor. 2024 yılının ilk dokuz ayında 296 kadın cinayeti işlenirken, 184 kadın da şüpheli bir şekilde ölü bulundu. Kadına yönelik şiddetin

en son çıktısı olan kadın cinayetlerindeki bu artışın en önemli sebebi ise cezasızlık politikalarının suçlulara suç işleme cesareti vermesidir. Hukuki yaptırımların yetersiz olduğunun görülmesi, suç işleyenin kendini güvende hissetmesine ve suçu tekrar etmesine yol açmaktadır. Bunun yanı sıra cezasızlık politikaları toplumun şiddet karşısındaki hassasiyetini zayıflatarak şiddetin sıradanlaşmasına ve normalleşmesine sebep olmaktadır. Cezasızlık politikaları ayrıca kadınlarda yasaların onları yeterince korumayacağı algısı yaratarak maruz kaldıkları şiddeti bildirmelerini engelleyebilir ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirebilir. Bu nedenlerle kadına yönelik şiddetle etkin bir şekilde mücadele etmek için gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması, sahip çıkılması, uygulanması, suçluların cezalandırılması ve şiddetin önlenmesi için somut adımlar atılması önemlidir.

Peki, hekimler olarak biz bu işin neresindeyiz? 6284 sayılı kanunun yedinci maddesi şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesi varlığında ihbar zorunluluğunu düzenler.

Şiddeti önlemek için gerekli adımları atmayan hekimler TCK 257 "görevi kötüye kullanma", TCK 279 "kamu görevlisinin suçu bildirmeme suçu", TCK 280 "sağlık mensubunun suçu bildirmemesi halinde hapis cezası alması" maddeleri gereğince yargılanabilir. Adli olgu bildirimi yasal bir sorumluluk olmanın yanı sıra insani bir görevdir de.

Unutulmamalıdır ki iyi bir değerlendirme yapılmadan evlerine geri gönderilen istismar mağduru bireylerin büyük çoğunluğu daha ciddi travmalarla tekrar sağlık kurumlarına başvurmaktadır. Yani hekimler aslında şiddete uğrayan kadın ve çocukların tıbbi yardım ihtiyacı dolayısıyla en kolay yardım isteyebileceği basamaktır ve şiddet vakası varlığında bildirmekle sorumlu mercidir. Bütün bu veriler ışığında Bursa Tabip Odası Kadın Hekimlik Ve Kadın Sağlığı Komisyonu olarak bir araya gelerek, "kadına ve çocuğa yönelik şiddeti önleme konusunda biz ne yapabiliriz, nasıl katkıda bulunabiliriz" diye

düşündük ve iki proje ortaya çıkardık.

Öncelikle acil servislerde çalışan hekim arkadaşlarımızın; kadına ve çocuğa yönelik şiddet ile ilgili yaklaşımlarını standardize etmek gerektiği ve bunun hem eğitimlerle hem de kolaylaştırıcı algoritmalarla desteklenmesi gerektiği konusunda hemfikir olduk. Ayrı ayrı kadına ve

çocuğa yönelik fiziksel ve cinsel şiddet vakalarında yapılması gerekenleri algoritmalar haline getirdik. Bu algoritmaları hastanelere giderek anlatmayı eğitim toplantıları düzenlemeyi planladık. Birçok disiplinden hekim arkadaşın bilgi birikimi ve kolektif aklının yanı sıra hukuki süreçlerle ilgili Bursa Barosu'ndan aldığımız verilerle oluşturduğumuz bu algoritmaların; hem acil

servislerde çalışan hekim arkadaşlara bir rehber olarak işleyişi kolaylaştıracağını, hem de şiddet mağduru bireylerin mağduriyetinin sağlık sistemi ayağında giderilmesine yardımcı olacağını düşünüyoruz. İkinci projemiz de kadına ve çocuğa yönelik şiddete karşı diğer meslek gruplarından arkadaşlarla hem iş birliği yapmak hem bir ortak akla sahip olmak, hem de mesleki dayanışma zemininde şiddetle ilgili mesleki tecrübelerimizi paylaşmak adına bir kadın dayanışması grubu kurmak ve halka açık bir panel yapmak fikri üzerinden gelişti. Böylece Bursa Tabip Odası Kadın Komisyonu önderliğinde Bursa Barosu Kadın Ve Çocuk Hakları Merkezleri, Bursa Kent Konseyi Kadın Meclisi, Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Psikologlar Derneği, Sağlık Ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası, Çağdaş Hukukçular Derneği bir araya gelerek 30 Kasım 2024 tarihinde gerçekleştireceğimiz bir panel planladık. Bu bileşenler ile dayanışmayı arttırarak belirli sürelerle panel etkinliğini tekrarlamaya karar verdik. Yani kadınlar el ele verdik ve şiddete dur demek için bir adım attık. Kadınlar ve çocuklar başta olmak üzere hiçbir canlının şiddete maruz kalmadığı, örselenip ezilmediği, suçluların hak ettikleri cezaları aldığı, daha güzel daha aydınlık yarınların ümidiyle...

BTO BAŞKANI KADİR BİNBAŞ: HER TÜRLÜ KATLIAMIN KARŞISINDAYIZ!

27 MAYIS 2024

Bursa Tabip Odası, Bursa Veteriner Hekimleri Odası ve Bursa Barosu, meclise sunulan 30 gün içerisinde sahiplendirilmeyen sokak hayvanlarının uyutma yasa teklifine karşı Üç Fidan Parkı'nda 'Sokaktayız Yanınızdayız' başlıklı basın açıklaması düzenledi. Basın açıklamasında konuşan Bursa Tabip Odası Başkanı Kadir Binbaş, "Her türlü katliamın karşısındayız" dedi.

BURSA TABİP ODASI: EMEKLİ HEKİMLER GEÇİNEMİYOR!

12 HAZİRAN 2024

Bursa Tabip Odası, emekli hekimlerin açlık sınırının altında maaşlarla mücadele verdiğini ve sağlık alanındaki bu adaletsizliğe son verilmesi gerektiğini açıkladı. BTO, 12 Haziran 2024 Çarşamba günü saat 12.30'da Türkan Saylan Toplantı Salonu'nda gerçekleştirdiği basın toplantısında emekli hekimlerin hak ettikleri yaşam standartlarına ulaşmaları için gerekli düzenlemelerin yapılmasını talep etti.

BURSA MİLLETVEKİLİ PROF. DR. KAYIHAN PALA HEKİMLERLE BİR ARAYA GELDİ

17 EYLÜL 2024

Bursa Milletvekili Prof. Dr. Kayıhan Pala, Bursa Tabip Odası'nda hekimlerle buluştu. Bursa Milletvekili Prof. Dr. Kayıhan Pala, hekimlerin sorunlarını ve sağlıkla alanında yaşanan sıkıntıları iyi bildiğini, bu sorunların çözümü için her türlü çabayı gösterdiğini ifade etti.

BTO BAŞKANI DR. KADİR BİNBAŞ: HEKİMLER OLARAK YENİDOĞAN BEBEK ÖLÜMLERİ NEDENİYLE ÖFKELİYİZ

22 EKİM 2024

Bursa Tabip Odası, kamuoyunda yankı uyandıran yenidoğan bebek ölümlerine ilişkin basın toplantısı düzenledi. BTO Başkanı Dr. Kadir Binbaş, "Hekimler olarak kamuoyunda büyük yankı uyandıran yenidoğan bebek ölümleri nedeniyle öfkeliyiz. Bu sağlık skandalı sadece ailelerin yaşadığı acılarla sınırlı kalmıyor, aynı zamanda kamu vicdanına ve toplumsal barışa büyük bir darbe vuruyor" dedi.

SAĞLIKTA TİCARET ÖLÜM DEMEKTİR!!

24 Ekim 2024

Bursa Tabip Odası, KESK, DİSK, SES ve TMMOB, Bursa İl Sağlık Müdürlüğü önünde yenidoğan bebek ölümleri hakkında basın açıklaması gerçekleştirilerek 'Sağlıkta Ticaret Ölüm Demektir' dedi.

KADIN HEKİMLER KAHVALTIDA BULUŞTU

2 KASIM 2024

Bursa Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu, 2 Kasım 2024 Cumartesi günü Osmangazi Belediyesi Değirmenparkı ve Sosyal Tesisleri'nde, Kadın Hekimlerle kahvaltıda bir araya geldi. Kahvaltının ardından, Dr. Aslı Aktümen'in, "Duygusal Dayanıklılık ve Olumsuz Duyguların Yönetimi" başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi. Bursa Tabip Odası'nın, etkinlikleri hakkında bilgiler verilerek kahvaltı buluşmalarının süreklilik kazanması konusunda hemfikir olundu.

GÖRÜNTÜLEME HİZMETLERİNDE TAŞERONLAŞMA / HEKİMLER NE DÜŞÜNÜYOR?

22 Kasım 2024

Bursa Tabip Odası, kamu hastanelerinde hizmet alımı yöntemiyle gerçekleştirilen radyoloji raporlamalarına ilişkin hekim görüşlerinin anket sonuçlarını açıkladı. Bursa Tabip Odası halk sağlığını önceleyen, temel sağlık hizmetlerini güçlendiren ve koruyucu hekimliği esas alan bir sağlık sistemi için mücadelesini sürdürmeye devam ediyor.

25 KASIM YÜRÜYÜŞÜNE KATILDIK

26 KASIM 2024

Bursa Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Ferda Firdin ve BTO Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu Sekreteri Dr. Elif Karan Ün, 25 Kasım Kadına Şiddete Yönelik Mücadele Günü'nde Bursa Kadın Platformu öncülüğünde gerçekleşen yürüyüş ve basın açıklamasına katıldı. Kadınların geniş katılım gösterdiği yürüyüş, 19.00'da Fomara Meydanı'ndan başladı. Kadınlar, Kent Meydanı'na sloganlar ve marşlar eşliğinde yürüdü. Basın açıklamasının ardından yürüyüş sona erdi.

KADINA VE ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI BİR ARADAYIZ PANELİ'Nİ GERÇEKLEŞTİRDİK

30 KASIM 2024

Bursa Tabip Odası, Bursa Barosu, Bursa Kent Konseyi Kadın Meclisi, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Bursa Şubesi ve Türkiye Psikiyatri Derneği iş birliğiyle düzenlenen "Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddete Karşı Bir Aradayız Paneli," 30 Kasım 2024 Cumartesi günü, saat 12.00-16.00 arasında Merinos Kültür Merkezi Koza Salonu'nda gerçekleştirildi.

BURSA'DA SAĞLIK MESLEK ÖRGÜTLERİ G(Ö)REVDE!

2 ARALIK 2024

Bursa'da sağlık meslek örgütleri, Sağlık Bakanlığı'nın 1 Kasım 2024 Cuma günü yürürlüğe koyduğu yönetmeliğe tepki göstermek için 2-3-4-5-6 Aralık'ta Aile Sağlığı Merkezlerinin hizmet vermeyeceklerini açıkladılar. Yapılan ortak açıklamayı Bursa Aile Hekimleri Derneği Bursa Şube Başkanı Dr. Zeynep Özsevimli okuyarak, "Yapılan düzenlemelerin hiçbiri halk ve hizmet sunan emekçiler açısından kalıcı çözüm getirmiyor. Aile Sağlığı Merkezlerindeki sağlık hizmetleri ücretli olma yolunda hızla ilerliyor" dedi.

BURSA'DA 10 ARALIK İNSAN HAKLARI GÜNÜ AÇIKLAMASI

11 ARALIK 2024

Bursa'da 10 Aralık İnsan Hakları Günü kapsamında Bursa Tabip Odası, KESK, DİSK, TMMOB, Bursa Kent Konseyi, Osmangazi Kent Konseyi, Nilüfer Kent Konseyi ve Doğader'in çağrısıyla Üç Fidan Parkı'nda basın açıklaması gerçekleştirildi.

KADIN HEKİMLER YENİDEN KAHVALTIDA BULUŞTU

24 ARALIK 2024

Bursa Tabip Odası Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Komisyonu, 22 Aralık 2024 Pazar günü Osmangazi Belediyesi Değirmenparkı ve Sosyal Tesisleri'nde, Kadın Hekimlerle kahvaltıda yeniden bir araya geldi. Kahvaltının ardından, Dr. Gülden Özden, "Longevity: Uzun ve Sağlıklı Bir Yaşam Mümkün Mü?" başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi. Bursa Tabip Odası'nın, etkinlikleri hakkında bilgiler verilerek kahvaltı buluşmalarının Ocak 2025'te yapılması konusunda hemfikir olundu.

Dr. Erdal Atabek'in Adı Bursa Tabip Odası'nda Yaşayacak

Bursa Tabip Odası, 31 Mayıs 2024 günü hayatını kaybeden ve 1966-1984 yılları arasında Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığı yapan Dr. Erdal Atabek'in anısını yaşatmak amacıyla anlamlı bir adım atarak, 22 Temmuz 2024 Pazartesi günü saat 18.00'de BAOB yerleşkesinde Dr. Erdal Atabek Toplantı Salonu'nun açılışını gerçekleştirdi.

Açılışa; Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Alpay Azap, BTO önceki dönem başkanlarından ve TTB Merkez Konsey Üyesi Dr. Güzide Elitez, TTB Merkez Konsey Üyesi Dr. Nilüfer Ustael, Bursa Tabip Odası (BTO) Başkanı Dr. Kadir Binbaş, BTO Yönetim Kurulu Üyeleri, SES Bursa Şubesi Başkanı Huriye Melek Türk, Genel Sağlık İş Şube Başkanı Hatice Erdoğan ve Bursa Milletvekili

Prof. Dr. Kayıhan Pala ve çok sayıda hekim katıldı.

Bursa Tabip Odası, 31 Mayıs 2024 günü hayatını kaybeden ve 1966-1984 yılları arasında Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığı yapan Dr. Erdal Atabek'in anısını yaşatmak amacıyla anlamlı bir adım atarak, 22 Temmuz 2024 Pazartesi günü saat 18.00'de BAOB yerleşkesinde Dr. Erdal Atabek Toplantı Salonu'nun açılışını

gerçekleştirdi. Bursa Tabip Odası Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Aslı Aktümen açılış konuşmasında Dr. Erdal Atabek'in hayatı hakkında bilgi verdi. Dr. Aktümen, Dr. Atabek'in hekimlik mesleğine ve toplumsal sağlık mücadelesine yaptığı katkıları vurguladı.

Program, Bursa Tabip Odası Başkanı Dr. Kadir Binbaş'ın konuşması ile devam etti. Binbaş, "Biz de bugün onun izinden gidiyoruz. Dr. Erdal Atabek, 18 yıl Merkez Konsey Başkanlığı yapmış, 2 darbe görmüş ve 38 ay hapis cezası almıştır. 12 Eylül darbesi sonrasında da Merkez Konsey Başkanlığı'na devam etmiş ve ülkenin sağlık alanındaki birçok sorununa değinmiştir. Bugün TTB'nin edindiği hak savunucusu bu onurlu konumunda Dr. Erdal Atabek'in emekleri çok büyüktür. Kendisine minnettarız" dedi.

TTB Merkez Konseyi Başkanı Prof. Dr. Alpay Azap da konuşmasına Bursa Tabip Odası'na teşekkür ederek başladı ve şunları söyledi: "Dr. Erdal Atabek'in başlattığı güzel yolculuğu devam ettirmek için buradayız. 1989'da

fakülteye girdiğimde Dr. Erdal Atabek'in kitabını okuduğumda çok etkilenmiş, tüm duvarları yıkabileceğimi hissetmişim. Kurumlar değerli, insanlar geçici olmasına karşın hepimiz bu kurumlara kattıklarımızla ölümsüzleşiriz. Dr. Erdal Atabek, bu anlamda bizim için ölümsüzdür. 'Hekimlerin gücünü arkasına alan bir Türk Tabipleri Birliği' için çıktığımız yolda destekleri için başta Bursa Tabip Odası Başkanı Kadir Binbaş'a ve tüm Bursa Tabip Odası aktivistlerine teşekkür ederim. Salonda bulunan tüm meslektaşlarımın gözlerinde gördüğüm umut ve enerji, doğru yolda olduğumuzu gösteriyor. Tekrar hepinize çok teşekkür ederim."

Konuşmaların ardından program sona erdi. Bu anlamlı etkinlikle Dr. Erdal Atabek'in mirası ve TTB'nin demokratik kitle örgütü olma misyonu bir kez daha vurgulanmış oldu.

ODD'LER VE SİVİL TOPLUM İLİŞKİSİ NASIL KURULUR?

Dr. İ.Seçkin Kara[1] | skaranil@yahoo.com

Şubat 2023 Maraş-Hatay Depremlerinin üstünden bir yılı aşkın zaman geçti ve "yaraların sarılması" halen devam ediyor. Trakya bölgesi büyüklüğünde bir alana yayılan doğa kaynaklı afetten, 11 ilimiz[2] ve 11 milyona yakın insanımız etkilendi, 250 bin kadar bina yıkıldı veya ağır hasar gördü, kimi kaynaklara göre 400 bin insan bölge dışına göçtü. Kaç kişi yaralı kurtuldu, uzuv kaybına uğrayan insan sayısı gibi veriler ise bugün bile pek net değil. Şubat depremleri bölgesindeki raporlama çalışmalarımız ve onun sonrasında ise İstanbul Deprem Çalışma Grubu[3] ile beraber yürüttüğümüz faaliyetlerde, toplumun ODD[4]/Afet ile karşılaştığında ne yapacağını bilmesinin çok temel önemde olduğunu "ve bunun için yerelde yürütülecek olan koordine çalışmaların belirleyici olduğunu gördük. Buna ilaveten, ODD/afetlerin.

önlenmesine yönelik gerek kamusal ve gerekse bireysel sorumluluklar ve tedbirler konusunda daha da büyük bir bilgi eksikliği vardı. Yanlış kentleşmeyle başlayabiliriz. Aslında herkesçe biliniyor ve şu yada bu gerekçeyle, düzeltilmesi için anlamlı bir çaba harcanmıyor. Burada iki temel sorun olduğu söylenebilir: sel yataklarındaki ve fay hatları yakın komşuluğundaki yapılaşmalar. Kamunun ilgili kurumlarının bu konularda önleyici yaptırımlarının olması gerekirken, karşılaştığımız manzara, aynı yerde aynı şekilde tekrarlayan afetler şeklinde oluyor! Giderek düzensizleşen ve kısa zaman zarfında yüksek miktarda olarak düşen yağışlar, sel yataklarındaki yapıların engeliyle karşılaşınca ortaya çıkan toplumsal hadiseye, sel diyoruz örneğin! Ülkemizin en yoğun yağış alan bölgesi olan Karadeniz Bölgesinde, denize

dik olan dağların arasında kalan ve hemen hepsinde bir akarsu bulunan vadilerde,son 20 yılda oluşan yerleşimler neredeyse istisnasız olarak sel yataklarında yapılaşma şeklindedir. Bunların bir kısmında, "dereye sıfır!" çok katlı binalar dahi vardır. Bozkurt (Kastamonu)[1] ilçesindeki şimdi artık iki yıllık olan, yeni Devlet Hastanesi, dere yatağına birkaç metre mesafede bulunuyor! Açıldığı yıl yaşanan büyük selden sonra Devlet Hastanesinin dereyle olan ilişkisi hiç değişmedi! 2021 Ağustosundaki aynı büyük selden etkilenen komşu Ayancık (Sinop) Devlet Hastanesi'nin durumu da farklı değil, dereye sıfır olan yerinde hizmet vermeyi sürdürüyor! Bozkurt ilçe nüfusunun %90'ının oturduğu çok katlı binalar da aynı şekilde sel yatağında bulunmayı sürdürüyorlar. Sadece dereye sıfır mesafede olan çok katlılar ya kendi yıkıldı, yada ağır hasar aldığı için yıkılması gerekti.

[1] TTB ODSH Kolu 2024-2026 dönemi Başkanı, BTO ODSH Komisyonu üyesi. Yazıda savunulan görüşler, TTB-ODSH Kolu ve Komisyonunu bağlayıcı değildir.

[2] Hatay, K.Maraş, Adıyaman, Malatya, Osmaniye sırasıyla en büyük yıkıma uğrayan illerimizdir. Depremden etkilenen fakat can kaybı bunlara göre daha az olan diğer illerimiz ise Diyarbakır, Adana, G. Antep, Ş.Urfa ve Elazığ şeklinde sıralanmaktadır.

[3] İstanbul Tabip Odası'nın öncülüğünde, İstanbul Depremine hazırlık için Marmara Bölgesi genelinde koordine çalışma yürütülmesi için oluşturulan çalışma grubudur. Çalışmalarının neticesinde ortaya çıkan belgeler için bkz: <https://istabipi.org.tr/7964-istanbul-depremine-yonelik-saglik-hizmetinin-yapilanmasi-calisma-grubunun-sempozyum-ve-kongresi-kitaplastirildi.html>

[4] ODD: Olağan Dışı Durum. TTB geleneğinde, afet teriminin, daha çok doğa kaynaklı toplumsal zararlar olarak düşünülmesine karşı, daha geniş kapsamlı bir kavramı ifade ettiği düşünülen OlağanDışı Durum terimi kullanılmaktadır.

[5] Bakınız: Bozkurt Sel Raporu, https://www.ttb.org.tr/kollar/odsh/haber_goster.php?Guid=29ada528-0662-11ec-99a1-1896a98ec947

Yine her yıl yağış mevsiminde, derenin debisi artıyor, küçük taşkınlar olmaya devam ediyor. Can kaybı olmayınca, bu haberler pek görünür olamıyor. Bir gün yine büyük bir sel olur mu? Meteorolojik olaylar giderek düzensizleştiğine göre, mutlaka olacak. Depremlerin yol açtığı yıkımlar konusu biraz daha farklı; kamunun sorumluluğu gerek inşaatın yerinin ve gerekse yapı tekniğinin "uygunluğuna" olur verilmesi bakımından belirleyici oluyor. Şubat Depremlerinden bir kaç yıl önceki "İmar Affı"[6] kanunu, kamunun bu sorumluluğuyla nasıl uzlaştırılabilir? Şayet kamunun sorumluluğu konusunda daha çarpıcı bir örnek istenirse, Malatya'da en yüksek ve pahalı binaların bulunduğu, Şubat Depremlerinde büyük ölçüde yıkıma uğrayan Bostanbaşı mahallesi. var. Burada zeminin zayıf olduğunu herkesin bildiği söyleniyor; bize de herkes aynı şey söylemişti! Şayet bu bilgi doğruysa, imara açanların, inşaatı yapanların, daireleri satın alan ve içine girip oturanların bu davranışları nasıl açıklanabilir? Kuşkusuz, şehir plancılarının, inşaat mühendislerinin, mimarların

meslek örgütleri bu konularda görüş üretiyorlar ve gördükleri sorunları, çözüm önerilerini kamuya açıklıyorlar. Malatya İnşaat Mühendisleri Odası, beklenen depremin olası risklerini, beklenen depremin yaklaşık büyüklüğüne varana kadar ortaya koyan bir çalışmayı, depremden 10 yıl önce, kamu oyuyla paylaştığını belirtiyor örneğin. Meslek örgütlerinin kamusal sorumluluk gereği yürüttükleri çalışmalar sonucunda tespit ettiği sorunlar ve çözüm önerilerine kulak verilmesi, Bütünleşik Afet Risk Yönetimi için önemli bir bileşen olarak öne çıkıyor. Yoksa, olacak olan göz göre göre geliyor ve toplumca, felaketi yaşıyoruz. İRAP[7] ve TAMP[8] gibi belgelerin hazırlanma sürecinde meslek odaları ve yerel yönetimlerin de yer almaları gerektiğini bu vesileyle bir kez daha vurgulamakta yarar vardır. Yerel yönetimler, ODDler konusunda, gerek olay öncesinde hazırlıklar,

riskve olası zararı hafifletme süreçlerinde ve gerekse kriz yönetimi dahil olmak üzere afetin gerçekleşmesinden sonra oluşan insani zararı azaltma ve rehabilitasyon süreçlerinde, toplumun katılımını sağlamak ve organize etmek yönünden önemli işlevler üstlenebilirler. Bu genel çerçeveyi çizdikten sonra, ODD/Afet döngüsü olarak bilinen Kriz öncesi ve Kriz sonrası olarak da ifade edebileceğimi "döngüyü" şematik olarak buraya bırakalım. Pek çok farklı biçimde gösterilmesi mümkün olsa da, temelde ODD/Afet Yönetiminin ODD/Afet "öncesi" ve "sonrası" olarak iki bölümde değerlendirildiğine dikkat edilmeli. Yukarıda bahsettiğimiz örneklerdeki, yanlış yapılaşma, ve işlevli olmayan risk planlarının döngüde nereye tekabül ettiğini görmek zor olmasa gerek.

Şimdi, sivil toplumun[9] ODD hazırlığı konusunda neler yapabileceği ve nasıl yapabileceğine ilişkin notlarımıza geçebiliriz. Burada bir ucu meslek örgütleri, bir ucu yerel yönetimler ve bir diğer ucu bireylerden meydana gelen bir saç ayağını nasıl biraraya getirebileceğimizden bahsedeceğiz. Bu unsurların her birisi diğeriyle sinerjik bir ilişki geliştirme potansiyeli taşıyor düşüncesindeyiz.

[6] Şayet Şubat Depremleri olmasaydı, ikinci bir "İmar Affı" kanununun tasarısı hazırlanmıştı ve yasallaşması için TBMM'ye iletilmesi bekleniyordu.

[7] İl Risk Azaltma Planı

[8] Türkiye Afet Müdahale Planı

[9] Sivil toplum terimini, hem geniş anlamda kamu kurumlarının organik ilişkisi olmayan yapılar ve hem de toplumun yönetimde görevli olan katmanları dışında kalan bütün toplum katmanları anlamında kullanıyorum.

1-Genellikle ODD ilişkili sivil faaliyetler, neredeyse otomatik olarak gözle görülebilene, yani afetin akut dönemine yönelik çalışmalara yöneliyor. Bu gayet anlaşılabilir bir durum. Çünkü, 17 Ağustos 1999 Gölcük-Yalova-Kocaeli (Körfez) Depremi ve üç ay sonra meydana gelen 12 Kasım 1999 Düzce Depreminde yaşanan yıkımları ağırlaştıran ve belki can kayıplarının artmasına neden olan, Akut Afet /Kriz Yönetimindeki zaaflar o denli büyük bir infial uyandırdı ki, toplumda arama-kurtarma[10] alanında refleks bir yoğunlaşma oldu. Enkaz altında kalan insanlara ilk 72 saatte müdahale edilmesinin taşıdığı hayati önemin toplumun büyük bölümünün bilincine kazınması da bu süreçle ilişkilidir. Bu dönemde toplumun bilincine yansıyan bir diğer konu da ihtiyaçlarla yardımların, koordine olarak buluşturulmasında yaşanan sıkıntılar olmuştur.

Farklı kaynaklardan temin edilen çeşitli ihtiyaç maddeleri, ya gereken yerlere hiç ulaşmamış, ya da bazı noktalarda ihtiyaç fazlası şeklinde birikerek, yer yer mevcut olanlara ilaveten bir atık sorununa da yol açmıştır.

Akut dönemden devam edersek, Ar-Kur alanında eksiklik bugün de devam ediyor ve sivil kurumların kriz dönemine yönelik diğer çalışmalarının devamı da kesinlikle önemlidir. Ancak, ODD'ler Akut Dönemle

sınırlı değil! Akut dönem, olayı takibeden süreç olan "kriz yönetimi ve rehabilitasyon" dönemiyle sınırlıdır; oysa ODD öncesinde, Bütünlük Afet/Risk Yönetimi'nin yarından fazlasını oluşturan ve kriz yönetimini de belirleyici nitelikte olan, çünkü olası afete yönelik önleyici ve risk azaltıcı çalışmaları ve planlamaları içeren bir "hazırlık" dönemi de tanımlanmıştır.

2-Biz kendimizi ve kurumlarımızı Marmara/İstanbul Depreminde hazırlamaya çalışırken, 2023 Şubat Depremleriyle karşılaştık! Belki yine başka, doğa kaynaklı veya farklı nednelerle ilişkili olabilecek ODD'lerle de karşılaşacağız ancak, bütün önceliklerimizi, olacağını bildiğimiz İstanbul Depreminde hazırlık ekseninde tanımlamak zorundayız!

Sivil toplumun sıradan bireyinden meslek örgütlerine ve yerel yönetimlere kadar, bütün unsurlarıyla bu hazırlık sürecinin önceden tanımlanmış, kritik noktalarında yer almaları zorunluluğu vardır. Son katıldığım bir konferansta[11] Prof. Mikdat Kadioğlu'nun dikkat çektiği bir olguyu tekrarlamakta yarar var: İstanbul'da en az 250 bin yapı ağır hasar görecek ve bu hesaba göre (iyimser olursak yani) her binanın başına 10 kişilik bir Ar-Kur ekibi koymak istersek, sadece bu iş için yaklaşık 250.000x10 = 2.500.000 kişilik

bir arama-kurtarma ordusu gerekli olacak! Tekrar yazayım: bu iyimser hesaplarda bulunan bir sayı[12]. Daha bunun yanında, kapanan yolların açılması ve gitmek gereken noktalara fiziksel olarak gidebilmekle ilişkili olarak ulaşım ayağı, beslenme, barınma, enerji, iletişim, hijyen gibi ihtiyaçlara çözüm üretecek olan ekipler boyutu var... Şubat Depremlerinde, ilk üç gün kaos engelleyen en temel unsurun, sivil toplum kurumlarının yerel halkla koordine çalışması olduğu görüldü. Yerel halkın katılımı daima belirleyici önemde olmakla birlikte, ODD öncesinde hazırlık ve önleme çalışmalarında aktif yer alınmasının bu koordinasyonu da besleyeceği açıktır.

Yerel Yönetimlerin afet öncesindeki hazırlık döneminde halkı sürece katması için yanlış kentleşmeye müdahale yönünden, yapılacak işler vardır. Bununla sınırlı olmamakla beraber, özellikle imar ve kentsel dönüşüm konularında doğru tutum ve yapı denetimleri burada öne çıkıyor Kolay olmayacağını söyleyebiliriz.

3-Klasik ODD/afet döngüsünün akut dönem ve sonraki rehabilitasyon dönemi aslında bütünsel risk yönetimi bakımından, sürecin sadece %30 luk bir kesimini oluşturuyor; geri kalan % 70 kısım ise öngörülen risklerin azaltılması, müdahale edilebilir düzeye geriletilmesi,

[10] Arama-kurtarma: Ar-Kur

[11] 1 Haziran 2024, "Prof. Mikdat Kadioğlu; Afet Yönetimi ve Bursa".

[12] Şubat depremlerinde Ar-Kur çalışmalarının yetersizliğini değerlendirirken, ilk 72 saatin önemi yanında, yaklaşık bu sayıda eğitimli personelin varlığının ve enkaz başlarına ulaşımın da mümkün olması gerektiğini dikkate almak, sorunun büyüklüğünü ve yetersizliklerin kaynağını anlamayı kolaylaştıracaktır.

tedbir alınması ve hazırlık yapılması süreçlerini içeriyor. Bizdeki AFAD[13], ABD'deki FEMA[14] gibi kuruluşların asıl işlevi, olası ODD'leri öngören bir yerden yaklaşarak, toplumun hangi yerelde ne gibi risklerle karşı karşıya olduğunu saptamak ve buna göre gerekli idari ve fiziksel önlemlerin alınmasını ve hazırlıklı olunmasını sağlamaktır. Bütünleşik Afet/Risk Yönetimi, öncelikle bu alana yönelir, bizde AFAD'ın çalışma anlayışı da kağıt üzerinde bu şekildedir.

Afetin ardından "yaraların sarılması" her zaman gerekli olacaktır fakat Bütünleşik Afet/Risk Yönetimi, bize yarayı küçültme, hatta yaralanmama şansı tanıyan bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır.

Tam olarak bu nedenle, "yaraların sarılması" herkesin aşına olduğu bir haber manşetine dönüşmüşse, fakat sel yatakları ve tarım alanlarında yapılaşma devam ediyorsa, ortada bazı problemlerin olduğu açıktır. AFAD'ın 81 il için oluşturduğu İl Risk Azaltma Planlarının (İRAP)[15] tamamı, 2022 yılı içinde tamamlanmıştır. Türkiye Afet Müdahale Planı da aynı şekilde.[16] Bu çalışmalara ilişkin eleştirilerimizi yeri geldikçe belirteceğiz fakat öncelikle en göz önünde olanına değinelim: 2023 Şubat Depremlerinin yaklaşık bir yıl öncesinden itibaren, bütün İRAP'lar hazırlanmış ve ilgili tarafların

elinde bulunmaktaydı! O halde bu yıkım neden bu kadar büyük oldu? ODD öncesi süreçlerin iyi yönetilmiştir diyebilir miyiz? Sivil toplumun planlama-önleme-tedbir alma süreçlerine katıldığını, örneğin Meslek Örgütlerinin ODD'lere ilişkin tespit ve çözüm önerilerinin dikkate alındığını söyleyebilir miyiz? Bizce bu yapılsa, pek çok sorunun daha meydana gelmeden engellenmesi mümkün olabilirdi.

4- Afet döngüsünün bütün aşamalarında, müdahale ve organizasyon konuları AFAD'a verilmiş bir yasal yetki ve sorumluluk olduğu için, her türlü faaliyeti AFAD'la beraber, özellikle arama-kurtarma çalışmalarını ise sadece ve sadece AFAD koordinatörlüğünde yapabilirsiniz!

Buna Ar-Kur derneklerinin eğitimleri dahil olmak üzere sahadaki faaliyetleri, her türlü aynı ve nakdi bağışlar dahildir. Sivil kurum ve kuruluşları, AFAD ve diğer kamu kurumlarının bilgisi ve koordinasyonu, kabul ve onayı olmadan afet alanlarında sınırlı bir çalışma yürütülebilmektedir. Sahada, genellikle kamunun eksik bıraktığı alanları meslek örgütü ve diğer sivil kuruluşlar doldurmaktadır diyebiliriz. Ancak, kamusal alanlarda bu şekilde yürütülen çalışmaların, bazı handikapları olduğunu

da görmek gerekir: yapılacak işlerin yeterliliği ve sürekliliği eldeki fonlarla sınırlı olduğu gibi, mevcut kamu kurumlarıyla eşgüdüm sağlanması her zaman sorunsuz olmamaktadır; bu ise verilerin temini ve mevcut sistemle koordine edilmesinde aksaklıklar yaşanmasına ve bazan çalışmanın imkansız hale gelmesine yol açabilmektedir.

Toplumsal fayda bir biçimde sağlansa bile, ilgili kurumlar tekrar faaliyete geçtiğinde bu alanların boşaltılması gerektiği için, toplum psikolojisinde ve bazan hizmetlerin yürütülme sürecinde bir başka kırılmaya da. neden olabilmektedir.

Sahada çalışmak için bir biçimde ilişki kurulması zorunlu olan AFAD kendisini ne kadar yenileyebiliyor? AYDES[17] bir sonraki afette çalışabilecek mi? Son depremdeki idari ve personel sıkıntılarını giderdi mi? Giderebilir mi? Umarız bu sorunlar çözümlenebilir ve AFAD, meslek örgütleriyle koordine çalışmaya yönelebilir.

5-Sivil inisiyatifler, önüne uzun soluklu bir program koyarak ve mevcut yetkili kurum ve kuruluşlarla ilişkilendirilmiş bir işleyiş içinde davranmayı öngörmeli ve yaygınlaşmalıdır.

Yerellerdeki en yaygın kurum ise belediyelerin bünyesinde yer alan itfaiye. birimleri gibi görünüyor:

[13] Afet ve Acil Durumlar Yönetimi Başkanlığı

[14] Federal Emergency Management Agency

[15] İl Risk Azaltma Planları için bakınız: <https://www.afad.gov.tr/il-planlari>

[16] Yürürlükteki Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) 15.09.2022 tarih ve 31954 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Bakınız: <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı>)

[17] AYDES: Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi'

Bozkurt (Kastamonu) ilçesinde sel yatağındaki yapılaşma ve yine sel yatağına konumlandırılmış olan bir geçici barınma merkezi. Eylül 2021; Sel Felaketinin 1. Ayı.

İtfaiye Gönüllüleri [18] şeklinde bir ağ oluşturulması ve yerelerde bu kurumlarla ilişkili olarak davranılması bir çözüm olabilir. Özellikle akut döneme ilişkin çalışmalarda, Ar-Kur ekipleri de bulunan ve hiyerarşik yapılanması ve sahada çalışması gibi özellikleriyle itfaiye kurumu, doğru adrestir. Buna ilişkin deneyimler vardır.[19] Mevcut deneyimler paylaşılabilir, geliştirilebilir. Bunların yanısıra yapılması çok yararlı olacak " risk azaltıcı faaliyetler" sivil inisiyatif çalışmaları arasında şunlar sayılabilir:

- kendi çalıştıkları ve yaşadıkları binaların risk analizlerini (bunun oldukça emin ve aynı zamanda hızlı bazı uygulamalarını belediyeler yapıyorlar) yaptırmak için girişimde bulunmak veya

bulunulmasını sağlamak için gereken işlere girişmek, bu süreçleri takip etmek ve müdahil olmak;

-oturdukları binalar için de aynı işi yapmak; bir mahallenin veya bir kaç mahalle büyüklüğünde sitelerin deprem dayanım durumlarına ilişkin gerçekçi bilgi çok hayati önemde olacaktır!

-kamu binalarının: yani okul, hastane , adliye, belediye, spor salonu, cezaevleri... gibi yapıların deprem güvenliklerinin tespiti ve kamuya açık olarak ilanı-duyurusu için çaba harcanmalıdır.

Her kamu binasının ve şirket binalarının birer afet planı olması gerektiği unutulmamalı, bu planların güncelliği

araştırılmalıdır.

-Her sivil gönüllü yapı, kendi ilindeki meslek birliklerinin ilgili birimleri ile temas ederek, (örneğin: İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası. Vb) özellikle kamu binaları konusunda güçlendirme gereken binaların saptanması ve dünyada örnekleri de olan " hızlı güçlendirme" uygulamaları için hızla süreçlerin başlatılması için çaba harcamak ve takipçisi olmak, tercihan, il ve ülke düzeyinde meslek örgütleriyle birlikte olarak.

-Acil Toplanma Yerlerinin mevcut durumunu görmek, eksikler varsa tespit etmek ve nasıl giderilebileceğine dair çalışma yürütülmesi herhangi bir özel hazırlık gerektirmediği gibi,

[18] Prof. Mikdat Kadioğlunun, konferansında öne sürdüğü bir öneriydi, yerelerde bireylerin organize olabilecekleri ve afetlerde doğrudan müdahil olan kurumlar olarak itfaiyeler, bizce de fillen sahip oldukları kapasiteyi yeterince kullanamıyor.

[19] Bakınız: <https://itfaiye.izmir.bel.tr/tr/GonulluBasvuru/OnSayfa/11?AspxAutoDetectCookieSupport=1>

Malatya, Şubat 2023

e-devlet telefon uygulamasının giriş sayfasından her mahalle için ayrılan Acil Toplanma Yerine ulaşılması mümkündür.

Her il ve ilçede belirli zamanlarda bir Acil Toplanma Yeri seçilerek nasıl ulaşılacağı, yerin uygunluğu gibi konular değerlendirilebilir. Bu basınla birlikte de yapılabilir, periyodik bir etkinlik olarak da düşünülebilir.

Bu da yine Meslek Birlikleriyle birlikte yürütülmesinde fayda olan bir süreçtir. İş yerleri ve iş hanı veya site gibi yerleşimlerde ayrıca bir toplanma yerinin tespit edilmesi ve bir tabela ile işaretlenmesi gerektiğini geçerken

anımsamakta fayda vardır.

-Son olarak da yukarıdaki konuları içeren, isteyenlerin Ar-Kur veya diğer afet yönetimi alanlarında uzmanlaşmasına açık olmak üzere, " Bütünleşik Risk Yönetimi" konulu eğitimler almak, temel afet/ODD bilincini, eldeki ve süreç içinde ortaya çıkabilecek yeni-başka mecralar üzerinden yaygınlaştırmak için çalışmak gerektiğini söyleyebiliriz.

Her ilin kendi İl Risk Azaltma Planları (İRAP) ve bir de Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) belgelerini ilgili valiliklerin internet sayfalarından bularak, yoksa AFAD sayfalarından bularak,

bulunmasını sağlayarak incelemek ve bu belgelere ilişkin temel bir bilgi edinmek gerekir.

2023 Şubat Depremlerinden sonra bütün İRAP'lar ve TAMP gibi belgelerin her birisinin yenilenmesi gereklidir![20] Bu konuda da yerellerdeki TMMOB ve Tabip Odalarından destek alınabilir. Depremlerin, sivil yerleşim alanları ve sanayi bölgelerinde yangınlara da yol açan kompleks ODDler olduğunu, sanayi ve askeri tesislerin etkilenmesi halinde büyük sanayi yangınlarına ve KBRN kaynaklı risklere de yol açtığını da unutmamak gerekir..

[20] Çünkü İRAP'ların genel olarak, risklerin tespiti ve risklerin azaltılması yönünden yetersiz kaldıkları, hazırlanma sürecinde yerlerdeki Meslek Birliklerinin görüşünü almadıklarını biliyoruz (Malatya, Maraş örnekleri hemen verilebilir)

HEKİMLER SAĞLIK HİZMETİ SUNARKEN YANSIZLIKLARINI KORUMALIDIR

09 TEMMUZ 2024

Son zamanlarda basında ve sosyal medyada hekimlerin sağlık hizmeti sunarken politik kimliklerini belirten çeşitli işaretler yaptıkları görüntüler yayımlanmaktadır. Hekimlerin, tıpkı toplumun diğer üyeleri gibi, farklı politik düşünce ve değerlere sahip olmaları doğaldır. Hekimler ülkede ve dünyada gelişen olayların politik doğasına karşı kişisel olarak tutum almakta da doğal olarak özgürdür.

<https://www.ttb.org.tr/205yki9>

YAŞAMI SAVUNAN BİZ HEKİMLER, HAYVAN KATLIAMLARINA İZİN VERMEYECEĞİZ

17 TEMMUZ 2024

Bizler yaşatmak için yemin ettik, ortak sorumluluğumuz her canlının yaşam hakkını korumak ve savunmaktır.

<https://www.ttb.org.tr/855ykg>

SORUMLULARA HATIRLATIYORUZ: SAĞLIKTA ŞİDDETİ DURDURMAK ELİNİZDE!

10 EYLÜL 2024

Sağlıkta şiddet sadece hekimlerin, sağlık çalışanlarının değil halkın sağlığını da tehdit ediyor. Erken yaşta emekli olan tecrübeli hekimler, geçimini başka işlerde başka ülkelerde aramak zorunda kalan genç hekimler, hastayla karşı karşıya gelmemek adına klinik branşlardan çekilen hekimler, şiddete uğrama endişesi ile işini yapmakta zorlanan, ruh sağlığı bozulan sağlık çalışanları...

<https://www.ttb.org.tr/735yjkz>

SAĞLIKTA TİCARET ÖLÜM GETİRDİ!

01 KASIM 2024

Türk Tabipleri Birliği ve tabip odaları, yenidoğan ölümleri ile sonuçlanan sağlıkta piyasacı dönüşüm ve ticari çeteleşme ile ilgili hazırladığı ortak açıklamayı, 1 Kasım 2024 günü TTB'de düzenlenen basın toplantısı ile paylaştı.

<https://www.ttb.org.tr/115ykm>

ARTIK YETER! SAĞLIK KURUMLARINA ATEŞLİ SİLAHLA GİRMEK YASAKLANSIN

02 KASIM 2024

Sabah saatlerinde Van Erciş Devlet Hastanesi'nde yaşanan silahlı çatışmada Emrah Budak adlı sağlık emekçisi yaşamını yitirirken, biri hastane polisi olmak üzere üç kişi yaralandı. Birkaç saat sonra ise Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi'nin acil servisi önünde iki grup arasında yaşanan silahlı çatışmada bir kişi ağır yaralandı.

<https://www.ttb.org.tr/805ykmg>

ÇOCUKLARIMIZI ÖLDÜREN YOKSULLUK BİR HALK SAĞLIĞI SORUNUDUR

13 KASIM 2024

zmir'in Selçuk ilçesinde bir ile beş yaşları arasındaki beş kardeş çocuğun kaldıkları barakadaki elektrik sobasının devrilmesi sonucu çıkan yangında yaşamlarını yitirmesinin büyük üzüntüsü içindeyiz.

<https://www.ttb.org.tr/615ykn1>

SAĞLIKTA ÇETELERİN OLMADIĞI; HALKIMIZ, HEKİMLER VE SAĞLIK ÇALIŞANLARI İÇİN DAHA İYİ, BAŞKA BİR SAĞLIK SİSTEMİ MÜMKÜN!

23 KASIM 2024

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Genel Yönetim Kurulu; TTB Merkez Konseyi üyelerinin, TTB kol ve çalışma grupları temsilcilerinin ve 40 tabip odasından 150'ye yakın yöneticinin katılımıyla 23 Kasım 2024 günü Ankara'da toplandı. Toplantının öğle arasında TTB önünde bir basın açıklaması düzenlendi.

<https://www.ttb.org.tr/505yknj>

EZİYET YÖNETMELİKLERİ DEĞİL, SAĞLIĞA BAKAN İSTİYORUZ!

02 ARALIK 2024

TTB ve sağlık emek-meslek örgütlerinin, birinci basamak sağlık hizmetlerinde mevcut sorunları çözmek bir yana yeni sorunlara yol açacak olan ve bu nedenle "Eziyet Yönetmeliği" olarak nitelendirilen yönetmelik değişikliğine karşı aile sağlığı merkezlerinde (ASM) başlattığı beş günlük iş bırakma eyleminin ilk günü geride kaldı.

<https://www.ttb.org.tr/235yknj>

GELİŞİMSEL KALÇA DISPLAZİSİ VE BEBEKLERDE KALÇA TARAMASININ ÖNEMİ STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

20 ŞUBAT 2024

Bursa Tabip Odası Sürekli Tıp Eğitimleri sürüyor. Doç. Dr. Erkam Kömürçü, 'Gelişimsel Kalça Displazisi ve Bebeklerde Kalça Taramasının Önemi' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

HEREDİTER DİSRİTMİLER STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

19 MART 2024

Prof. Dr. Fahrettin Uysal, 'Hereditery Arrhythmias' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

SİSTEMİK HASTALIKLAR VE GÖZ STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

5 MART 2024

Prof. Dr. Özgür Yalçınbayır, 'Sistemik Hastalıklar ve Göz' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

WILSON HASTALIĞI STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

26 MART 2024

Dr. Taner Özgür, 'Wilson Hastalığı' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

İMMÜN YETMEZLİKLERE YAKLAŞIM STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

3 NİSAN 2024

Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliği

www.btu.org.tr / www.hekimcebakis.org

İmmün Yetmezliklere Yaklaşım

Dr. Yasin Karalı
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk İmmünoloji Bilim Dalı

3 NİSAN 2024
ÇARŞAMBA 20.00 **ONLINE**
BTO Sosyal Medya Hesaplarında Canlı Yayın!

Prof. Dr. Mustafa Sertaç Yılmaz, 'Gebelikte İlaç Kullanımı' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

FENİLKETONÜRİ VE BİYOTİNİDAZ EKSİKLİĞİNE GENEL YAKLAŞIM STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

16 NİSAN 2024

Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliği

www.btu.org.tr / www.hekimcebakis.org

Fenilketonüri ve Biotinidaz Eksikliğine Genel Yaklaşım

Prof. Dr. Şahin Erdöl
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Metabolizma Bilim Dalı

16 NİSAN 2024
SALI SAAT 20.00 **ONLINE**
BTO Sosyal Medya Hesaplarında Canlı Yayın!

Prof. Dr. Şahin Erdöl, 'Fenilketonüri ve Biotinidaz Eksikliğine Genel Yaklaşım' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

NADİR ANEMİLER STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

30 NİSAN 2024

Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliği

www.btu.org.tr / www.hekimcebakis.org

Nadir Anemiler

Doç. Dr. Yeter Düzenli Kar
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Hematoloji Bilim Dalı

30 NİSAN 2024
SALI SAAT 20.00 **ONLINE**
BTO Sosyal Medya Hesaplarında Canlı Yayın!

Doç. Dr. Yeter Düzenli Kar 'Nadir Anemiler' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

NÖROKUTANÖZ HASTALIKLAR STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

7 MAYIS 2024

Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliği

www.btu.org.tr / www.hekimcebakis.org

Nörokutanöz Hastalıklar

Doç. Dr. Rabia Tütüncü Toker
Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Çocuk Nöroloji Bilim Dalı

7 MAYIS 2024
SALI SAAT 20.00 **ONLINE**
BTO Sosyal Medya Hesaplarında Canlı Yayın!

Doç. Dr. Rabia Tütüncü Toker 'Nörokutanöz Hastalıklar' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

ATRIYAL FİBRİLASYONDA ANTİKOAGÜLASYON STE ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRİLDİ

21 MAYIS 2024

Doç. Dr. Kerem Can Yılmaz, 'Atriyal Fibrilasyonda Antikoagülasyon' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

BOY KISALIĞI VE BÜYÜME GERİLİĞİ STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

18 EKİM 2024

Prof. Dr. Ömer Faruk Tarım, 'Boy Kısallığı ve Büyüme Geriliği' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

KIZAMIK, SON DURUM, BİLİNMESİ GEREKENLER; İTERAKTİF ANLATI' STE ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRİLDİ

24 EYLÜL 2024

Prof. Dr. Mustafa Kemal Hacimustafaoğlu, 'Kızamık, Son durum, Bilinmesi gerekenler; İnteraktif anlatı' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

ERİŞKİN AŞILAMADA SON DURUM STE ETKİNLİĞİNDE DEĞERLENDİRİLDİ

10 ARALIK 2024

Prof. Dr. Emel Yılmaz, 'Erişkin Aşılama Son Durum' konusunda değerlendirmelerde bulundu.

SÜREKLİ TIP EĞİTİMİ YAYINLARI

Editör: Prof. Dr. Alpaslan Türkkan
Yardımcı Editör: Dr. Cem Heper

**BENİGN PAROKSİSMAL POZİSYONEL
VERTİGOTANİ VE TEDAVİSİ**

**AORT ANEVİZMALARİ VE
AKUT AORTİK SENDROMLAR**

METABOLİK SENDROM VE FETAL KAYNAĞI

GEBELİKTE İLAÇ KULLANIM

DİYABETİK AYAK

COVID-19: TANI, TEDAVİ, KORUNMA

GESTASYONEL KARDİYOLOJİ

GELİŞİMSEL KALÇA DİSPLAZİSİ

ÇOCUKLARDA AKUT SKROTUM

MESLEK SEVGİSİ YAYINDA!

www.bto.org.tr/ adresinden ulaşabilirsiniz.

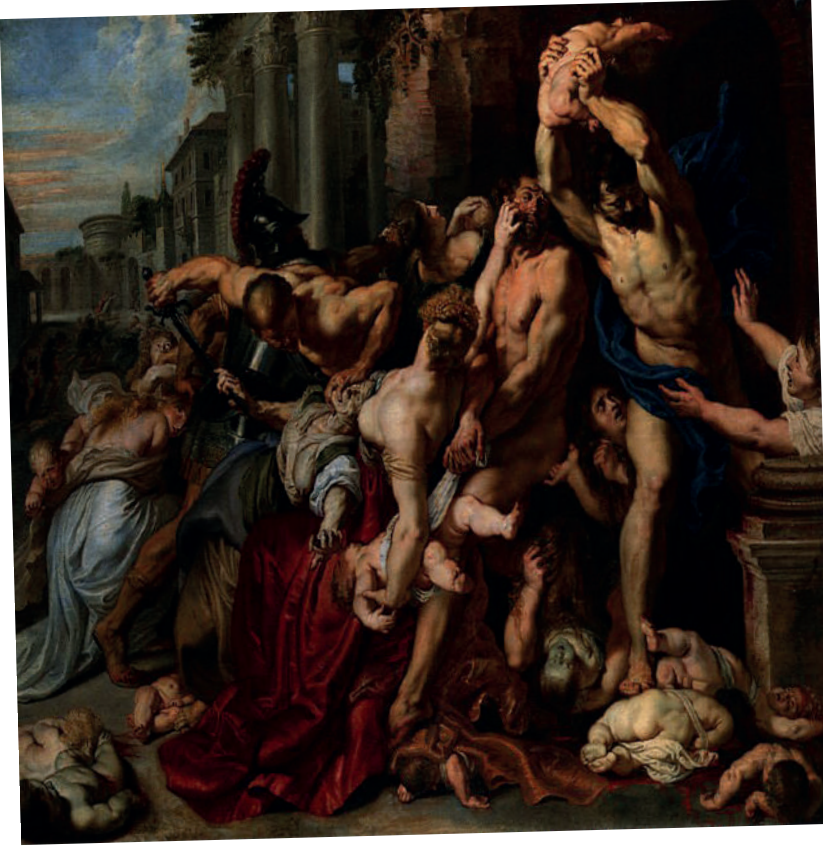

BİR RESİM BİNBİR SÖYLENCE

Dr. Yelda ERTÜRK | eyerturk@gmail.com

MASUMLARIN KATLIAMI

Peter Paul Rubens, Masumların Katliamı, 1612

Flaman ressam ve diplomat Peter Paul Rubens, sanat tarihinde eşsiz ve son derece popüler Barok tarzı resimler

yapmıştır. Dramatik sanatsal stili hareketi, rengi ve duygusallığı özellikle çıplak dolgun vücutlu kadın ve erkek bedenlerinde

vurgular. Yaptığı işler arasında en dikkat çekicilerinden biri "Massacre of the Innocents" yani Masumların Katlidir. Matta İncil'inde anlatılan bu konunun resmi şiddeti, dehşeti, korkuyu, acımasızlığı ve büyük acıları gösterir. Masumların Katliamı (veya Katli), Matta İncil'inin (2.16-18) Doğu öyküsünde anlatılan, Yahudiye kralı Büyük Hirodes'in Beytlehem civarında iki yaş ve altındaki tüm erkek çocuklarının idam edilmesini emrettiği bir bölümdür. Modern araştırmalar, bunun Matta'daki pasajlar dışında gerçekleştiğine dair bir kanıt bulamasa da, Hirodes'in iktidarının devamı için kendi oğullarını da öldürttüğü bilgisi ile uyumludur.

Konu Yahudilerin Kralı olacak bebeğin doğumunun Üç Müneccim Kral veya Bilge tarafından gökteki yıldızların konumundan müjdelenmesi ile başlar. Üç Bilge, Meryem adlı bir kadının Betlehem'de Tanrı tarafından bir erkek bebek

dünyaya getireceğini ve herkesin O'na tapınacağını söylediğinde Hırodes, çocuğun doğacağı yeri öğrenmek ister. Bilgeler önce bu emre itaat etse de Hırodes'in çocuğu bulup öldürmek istediğini anlayıp, vazgeçerler. Bu arada Meryem'in eşi Yusuf'a rüyada görünen bir melek, ailesini alıp Mısır'a kaçmasını öğütler ve Yusuf, Meryem'le beraber Mısır'a gider.

Bunu bilmeyen Hırodes, Meryem'in yaşadığı bölgedeki tüm erkek bebeklerin katledilmesini emreder:

"O zaman peygamber Yerehya aracılığıyla söylenenler yerine geldi: Rama'da bir ses duyuldu, ağlama ve büyük yas, Rahel çocukları için ağlıyor ve teselli edilmeyi reddediyor, çünkü onlar artık yok."

"Masumların Katliamı" teması, birçok sanatçıya kendi tarzlarını ortaya koyuşta şiddeti, toplu bedenlerin karmaşık tasvirlerini oluşturmada fırsat sağlamıştır. Bu dehşet verici konu, aynı zamanda, antik vahşetlerin erken modern dönemin vahşetleriyle karşılaştırılmasını sağlayarak farklı zulümlere atıfta bulunmak için kullanılmıştır. Peter Paul Rubens aynı temayı birden fazla kez resmetmiştir ve Münih'te bulunan bir versiyon, Peru'nun sömürgeleştirilmesine adanmış bir resim olarak yeniden üretilmiştir.

Peter Paul Rubens, 1612 de yaptığı ilk eserinde vahşeti

Duccio di Buoninsegna, "Massacre of the Innocents", 1308-1311

kolostrofobik bir yakınlıkta resmeder. Katledilenler, erkek bebeklerdir ve bize başı uzanan morarmış ölü bebek, livor mortis görünümünü ile içimizi ürpertir. Sanatçının daha yumuşak ve şiddetten uzak diğer eserlerine nazaran bu vahşet, yalnız kutsal kitap olarak İncil'i benimseyenler için değil, bebeğinin öldürülüşüne şahitlik eden annenin kederine tepkisiz kalmayan herkesin ortak acısıdır. Ahşap panel üzeri yağlıboya tekniğiyle yapılan bu tablo 142 x 180 cm ebatlarındadır ve Kanada'daki Ontario Resim Galerisi'nde sergilenmektedir.

Resimde pek çok canlı yetişkin ve ölü bebek figürü betimlenmiştir. İri gövdeli, kaslı ve çırılçıplak Romalı askerler, Rubens'in erkek figür anlayışını yansıtır. İncelikten uzak, kalın ve kaslı kollarıyla kadınlar ise analık görevini ve bu görevin getirdiği koruyuculuk yükümlülüğünü vurgulamak için bu şekilde yapılmıştır.

Bir sarmal halinde toplu kompozisyona rağmen eserin tek bir odağı yoktur. İlk bakışta sol elinde düşmek üzere bebeği ile sağ elinin tırnaklarını askerin yüzüne geçirip çocuğunu korumaya çalışırken göğüsleri açılan kırmızı elbiseli kadın ve

hemen önünde onu korumak için siper olmuş yaşlı bir kadın dikkat çeker. Yaşlı kadının gövdesine saplanmak üzere olan kılıç, esere devinim verir. Resmin bize göre solunda kalan iri erkek vücutlu askerin iki eliyle havaya kaldırdığı bebek, birkaç saniye sonra yerde ölü yatıyor olacaktır. Bu da yine Barok resminin özelliği olan devinim yaratan bir unsurdur. Kırmızı elbiseli kadının yüzünü tırnakladığı askerin hemen yanında, geriye doğru düşer gibi duran kadın, yine bebeğini korumaya çalışmaktadır.

Bu kadını saçlarından geriye doğru çeken asker ise resimdeki

tek kostümlü askerdir. Zemine bakınca, yalnızca bir resim olmasına rağmen insanın içinde bir acı duymaması mümkün değildir. Kimi boğularak, kimi sağdaki sütuna veya yere vurularak katledilmiş bu küçük, masum ve cansız bebek bedenleri arasında duyduğu acıdan saçlarını yolan bir anne hislerimize tercüman olur.

Arka planda koşarak çocuklarını kurtarmaya çalışan anneler ve onları kovalayan askerler görüyoruz. Gökyüzü mavi, hava bulutlu ve güneşten izler var. Tüm bunlara rağmen resim oldukça karanlık ve depresif görünüyor.

Rubens, etkilendiği Caravaggio'nun 'chiaroscuro' denilen ışık-gölge tekniğini başarıyla kullanmış.

Konunun sanat tarihine akseden bir başka eseri de Gotik tarzda ve Siena'da bir duvar resminde bulunur. İsa'nın hikâyelerini anlatan panellere bölünmüş bu duvarda, ressam Buoninsegna tarafından tam olarak bir katliam resmedilir.

İşkencecilerin, annelerin dehşete kapılmış, şaşkın ve derinden endişeli bakışları altında, kılıçlarını çaresiz çocukların bedenlerine saplamaları ve sonra onları kan içinde çekip

Nicolas Poussin, "The Massacre of the Innocents", 1628

çıkarmaları gibi korkunç ayrıntılar ve kan gölüne dönmüş bir şekilde yerde katliamdan kaçamayan küçüklerin morarmış bedenleri büyük acıyı yansıtır.

Şiddetin bedenlerde yansımaları daha öznel bir açıdan yansıtan Fransız barok resminin en önemli temsilcilerinden biri olan Nicolas Poussin'dir. Sanatçı aynı konuyu işlediği tablosunda esere, zemine yakın; yani düşük bir açıdan bakmamızı istemiş.

Biz, elindeki kılıçla ayağını göğsüne bastığı bebeği öldürmeye hazırlanan Romalı askerin caniliği ile can havliyle ellerini iki yana açmış bebeğin masumiyeti arasındayız.

Acı içinde haykırarak askerin kalçasına sarılan kadın figürü ile toplu bir katliamın kişiselleştirilmiş bir anını yakalamış. Bebeği katledilen annenin feryadı izleyicinin içine işliyor. Francis Bacon, bu tablo için "Şimdiye dek resmedilmiş en başarılı haykırış!" demiştir.

Sol taraf ise sağa göre daha yavaştır. Kılıcını bebeğe kaldıran askerin hareketi, bebeğin ellerini kaldırıışındaki teslimiyet sanki zamanı durdurmuştur.

Arka planda mavi kıyafetli, oğlunu Romalı askerlere kaptırıp kontrolsüzce acısını yaşamakta olan bir kadın betimlenmiş.

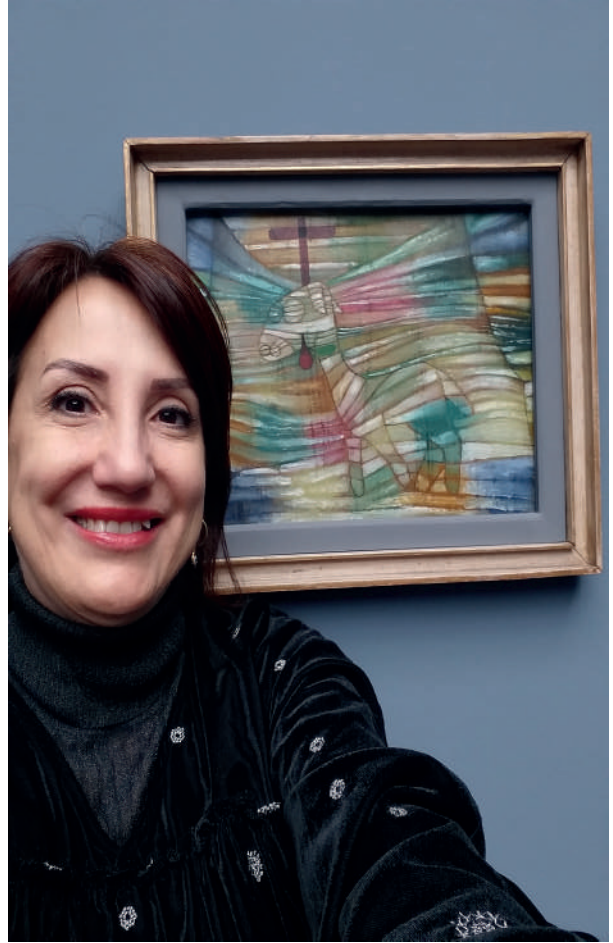
Daha da arkaya gidersek bir tapınak ile karşı karşıya geliyoruz. Zamanında Atina ile Mora Yarımadası'nı birbirine

bağlayan şehir devleti Korint'te inşa edilen bu yapıyı Poussin, özellikle eserine yerleştirmiş olmalı.

Resim Sanatı tarihinde kompozisyonun kuruluşu sanatçının olayları hayal ettiği gördüğümüz tablolarındaki gibi direk olabildiği gibi bazen de sembolize ve stilize formlarla verilebilir. Paul Klee'nin "The Lamb/Kuzu" adlı tablosu buna güzel bir örnek teşkil eder. Frankfurt Stadel Müzesinde

sergilenen resimde masumiyet bir kuzu ile sembolize edilirken renk şeritleri arasından süzülen kocaman bir damla kan katliama, acıya ve şiddete atıfta bulunuyor. Sanatı güzellikle ilişkilendirmeye alışkınızdır. Oysa Antik çağlardan beri sanat, insanların en kötü alçaklıklarını; şiddet, cinayetler, tecavüzler ve savaşlarını sessizce gözler önüne serer.

Bu acılara karşı dilsiz bir direniştir. Güç ve iktidar isteminin sınırsızlığının şiddeti doğuran vahim sonuçlar vereceği aşikardır. Öyle ki bu

Dünya tarihinin ilk söylenceleri olan mitolojilerde Satürn'ün oğlunu yemesi, semavi dinlerde Kabil'in Habil'i öldürmesi gibi pek çok şekilde dile getirilir.

Sanattan günümüz sağlık ortamımıza geldiğimizde "Sağlıkta Dönüşüm" politikaları, tıbbi hizmetlerin ticarileşmesine ve her aşamada kapital gücün etkin olmasına yol açmıştır. Bu ölüm demektir ve masumların, çocukların ölümü varılacak son noktadır.

KUŞLAR AĞLAMAZ BU ŞEHİRDE

Dr. Semiha UZUNALIOĞLU | semihan16@yahoo.com

*Ben seni ıslak kaldırımlarda doğurdum
Zemherinin ortasında
Silahlar, kavgalar arasında
Kurt ile uyuyordu kuzu
Eşkiyalar öldürmüştü pırıl pırıl umutları.*

*Ben seni karanlık akşamlarda doğurdum
Toklar sofrasındaydı açlık
Yiyen doymadı, doyan kanmadı
Koca koca adamların koinunda uyudu
Ağzı süt kokan ana kuzuları!*

*Sen gördün
Ben gördüm
Ana, baba, dede, nine,
Talihin ebedi karanlık dönüşüne
Bin gece uyuduk, bilinmez bir sabahı uyandık.*

*Türkü sustu
Gazel sustu
Saz sustu,
Çoluk çocuk
Kadın, erkek kan kustu,
Gelen kaçtı
Giden baktı ağladı;
Gölgelere sığınmıştı karanlık hayatları!*

*Bizim hikâyemizi onlar mı yazdı?
Kalem ağladı
Sen ağladın
Ben ağladım
Göz kapadık, aynı rüyaya daldık
Şafak söktü ejderhanın midesinde uyandık.*

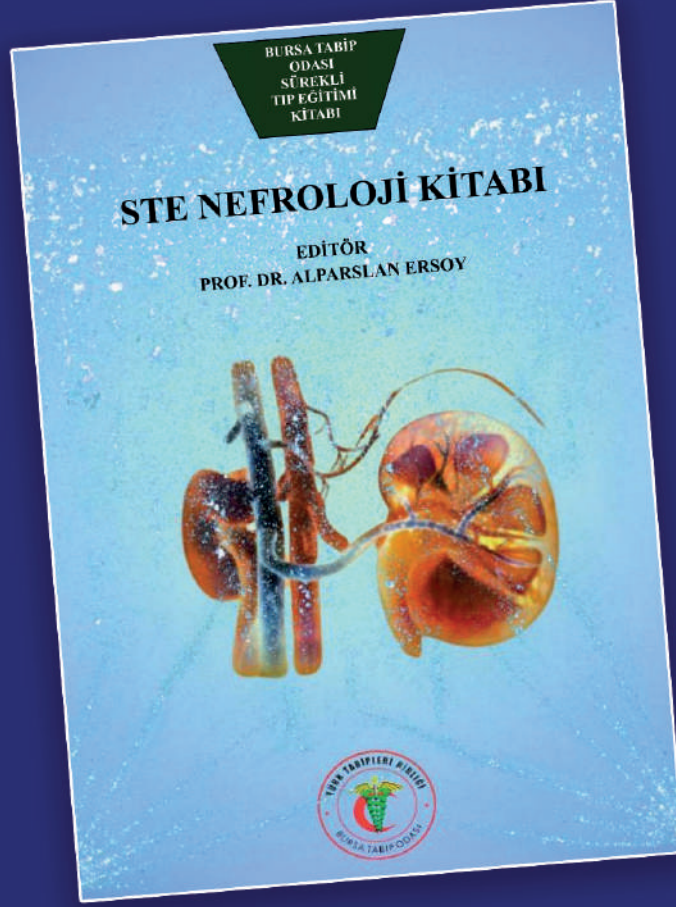
*Ben seni zamansız ülkelerde doğurdum
Yüzümde şaşkınlığı, uçurduğum umutların
Ağladın, sustum
Yürüdün, durdum
Bizi bizle dövmüşlerdi, doğruları unuttum.*

*Ben seni zamansız zamanlarda doğurdum.
Yaşımdan büyüktü sustuğum korkularım
Adına ümmet dediler, insanı çiğnediler
Çoğaldı zamansız ölümler, cenneti gösterdiler!*

*Bitmedi bilmediği kitaplarla savaşları
Kibirliydi sözleri, süslüydü kuşamları
Sebepten çoktu vurdular, sipersiz vuruldular
Yıldızların altında yorgansız uyudular.*

*Ben seni zamansız anlamlarda doğurdum
Beyaz bir güvercinden sevinçle uçurduğum
Güneş açar, şafak söker, akrep yelkovan döner
En verimsiz topraklarda beyaz zambaklar biter.*

SÜREKLİ TIP EĞİTİMİ YAYINLARI

Editör: Prof. Dr. Alparslan Ersoy

STE NEFROLOJİ e-KİTABI YAYINDA!

www.bto.org.tr/yayinlarimiz adresinden ücretsiz olarak ulaşabilirsiniz!

KİTAP KOKUSU

Dr. Engin DEMİRİZ | demiriz16@hotmail.com

ARTURO'NUN ADASI

Arturo'nun Adası İtalyan yazar Elsa Morante'nin 1957 yılında basılan, İtalya'nın en prestijli edebiyat ödülü Strega'yı kazandığı ve 14 yaşında bir ergenin iç dünyasını incelikle işlediği romanı.

Elsa Morante 1912 yılında Romada öğretmen bir babayla

Modenalı yahudi bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Üç erkek kardeşle büyümesi erkek çocukların dünyasını yakından tanıma şansı verdi. Biyolojik babası komşuları olan yakışıklı bir serseriydi. Yasal babası kendi yetersizliğinin acısını anne İrma'dan çıkararak zalim bir adamdı. Morante çok genç

yaşlarda yazmaya başladığında yaşam hakkında yeterince deneyim kazanmıştı. 18 yaşında evi terketti.

İtalyan gazetelerinde makaleler, kısa öyküler yazarak kariyerine başladı. 1937de ünlü yazar Alberto Moravia ile tanıştı, birkaç yıl sonra evlendiler. Çatışmalı bir ilişkiydi. Savaş çıkınca yahudi geçmişlerinden korktukları için Romayı terk ederek küçük bir köyde saklandılar.

Almanlar Romayı terkettikten sonra geri döndüler.1948 de Morante'nin ilk romanı Yalanlar Evi yayınlandı. Alberto Moravia'nın ününün gölgesinde kalsa da dönemin ünlü yazarlarıyla tanıştı. Onları Sartre-Beauvoir gibi birbirini besleyen yazınsal bir birliktelik olmadı.

1961de ayrıldılar. Elsa Morante'nin ikinci romanı Arturo'nun Adası 1957de yayınlandı ve İtalyanın en prestijli ödülü olan Strega Edebiyat Ödülünü kazandı. Bunu Endülüs Şalı, Çocukların Kurtardığı Dünya izledi. 1974 te yarı otobiyografik sayılan La Storia (Tarih Devam Ediyor) ile Viareggio ödülünü kazandı.

Alman işgali altında bir alman askerinden çocuğu olan yahudi kadının ve küçük oğlunun yaşam savaşını anlatan bu roman dönemin hızlı İtalyan solu tarafından çok eleştirilse de dönemi ve koşulları yine bir çocuğun ve kadının gözünden incelikle yansıtan bir kitaptı.

Kitaplar, müzik ve kediler yaşamında çok önemliydi. Freudian psikolojiyle ilgilendi. Yapıtlarında kendi seçimleri, deneyimleri kadar bu ilgisinin etkisi belirgindir. Son kitabının yayınlamasından bir yıl sonra1983te başarısız bir intihar

girişimi oldu, 1985te öldü.

Arturo'nun Adası Napoli yakınlarında küçük bir adada, Procida'da yalnız büyümek zorunda kalan 14 yaşındaki Arturo'nun iç dünyasını, ergenlik

sancılarını, kendini ve dünyayı anlama çabasını, zamane postmodern yazarların oyuncaklı yöntemlerine gerek duymadan şiirsel bir dille anlatan bir roman, psikanalitik bir metin. Arturo'nun annesi onu doğururken ölmüş. Sık sık adayı ve küçük oğlunu bırakıp Napoliye giden, Arturo'yla ilişkisi sadece adada olduğu zamanlarla sınırlı, yarı Alman eşcinsel baba tüm ilgisizliğine karşın Arturo'nun kahramanıdır. O, sarışın, yakışıklı, gizemli bir şövalyedir. Babanın yaşlı arkadaşı Amalfili'nin mirası bir şatoda köpeği ve bir bakıcıyla yaşayan Arturo adanın eşsiz doğasında sürekli bir tatil havasında yalnız ve özgürce yaşarken kendi gücünü, çelişkilerini, korkularını, zayıf yanlarını keşfeder.

Babasının 16

yaşında bir kızla evlenerek onu adaya getirmesi kurguladığı dünyasını altüst eder. Baba sevgisini paylaşmak, kendisinden sadece iki yaş büyük üvey anneye duyduğu çelişkili duygular, ergenliğin fiziksel ve ruhsal sıkıntıları, babanın gizli aşkını keşfetmek adadaki mutlu günlerin sonunu getirir.

Procida adası artık onun gizli sığınağı değildir, ayrılık zamanı gelmiştir: *"Gemi çoktan gelmiş bekliyordu. Ona bakınca, batan gün gibi batan çocukluğumun tüm yabancılığını duyumsadım."* İlginç düşlerle bezenmiş bilinçdışı çatışmaları didaktik bir yola başvurmadan incelikle anlatan bu roman psikanalitik bir metin olarak psikiyatryle, psikolojiyle ilgilenen profesyoneller için eğitim aracı olacak denli başarılı.

Kaynak:

Lily Tuck "Woman Of Rome: Elsa Morante"

RÖNTGENCİ

Dr. Zehra Betül YAZICI | zebeye@gmail.com

NEŞTER Mİ DAHA KESKİN HALTER Mİ?

Sessizlik. Saat 8. Gong çalar. Bir arabanın sesinden hızla (hastaneye) yaklaşmakta olduğunu anlarız. Arabanın motor sesi, sonra kısa bir fren. Yavaşlama ve durma, sonrasında sessizlik. Sonrasında arabanın kapısı açılır, sonrasında tok bir ses çıkararak kapanır. Bir ütülü pantolon ve parlak siyah deri makosen ayakkabı kapıdan dışarı adım atar, yere basar. Sonra ince uzun bir adam dışarı çıkar. Hekimdir. İnsanlara nefes yolları açar. Akciğer röntgenlerini, tomografilerini görürüz, öksürük sesleri duyulur. Kısa kısa, arka arkaya görüntüler geçer bunlara dair. İşte o ayakta dururken, sabahın serinliğini ciğerlerine son çekişidir, yağmuru son koklayışı, nereden bilebilir, bunu

o sırada bilmez, bildiği bir an gelir ki, o çok kısa o bilme de, bilincinin kendine düşmanlık beslediği, bilincinin artık hiç bir şeyi bilmediği, hiç bir işe yaramayacak bilmelerin en gereksizi. Gece 3 'te hastası ölmüştür. Gece 3 çok karanlık görünür.

"İşini iyi yap". "Hoca bak! Hastam ölmesin. Elinden geleni yap, yoksa!". Hoca bu akıldışılığa ehemmiyet vermemiştir, tebessüm eden bir ağız görüntüsü, elinden geleni yapmış bir insanın iç rahatlığıyla gerinir, yorgun kollarını açar, ne gerekiyorsa yapmıştır, operasyon başarılıdır. Fakat hasta ölür. Ölüm tehditi ise mecazda kalmayacaktır. O sırada hoca arabadan inip ayakta arabasının yanında durduğu ve az sonraki ölümünü

bilmediği... Bir silah sesi duyulduğu anda, arka arkaya hızla geçen görüntüler; bir karpuz düşer yere, paramparça olur. Koca bir kristal avize yere çakılır. Bir uçak havada iken motorları durur birdenbire. Cepten düşen elli kuruş, otoparkın beton zeminine çarparak parktaki bankın altına yuvarlanır. Kalecinin penaltı anındaki endişesinden bir endişedir "şutu beklemiyordu". Geriye sardığında film şeridini az önce ne düşünüyordu? Silah sesleri, uzaktan değil de çok yakından, kafasına mı, göğsüne mi... Durmadan pata, pata, pata...Bir başka arabanın kapısı kapanır.

O sırada tesadüfen oradan geçmekte olan bir kadın katili gördüğünü söyler, sonrasında eşkalini verir; bıyıkları vardı.

Lastikleri patinaj yaparak uzaklaşır araba, bu bir başkası. Taşlı bir yola girer, sapa bir yola, arabanın altına çarpan taşların sesini duyarız. Bıyıklı, kısa boylu, hafif şişman bir adam, elindeki barut izi, kurşunda kalan tırnak izi. O izden yola çıkılarak, ondan ve oradan sonrasına.

Katil, ölen hastanın amcazadesiymiş. Hoca yerde bir kan gölünün ortasında, bilinci kendine düşmanlık edercesine karardığında. O kan gölü artık kendisi olduğunda, damarlarından dışarıya, ters yüz. O sırada henüz bilmiyordu hastasının öldüğünü, kendisinin ölmekte olduğunu, sabah kapıdan çıkarken karısıyla vedalaştıktan, köpeğine ısıklık çaldıktan sonrasını kim bilebilirdi. Kim bilebilirdi "elveda

derken nasıl bir ayrılığın bizi beklediğini". Öyle nedensiz, gereksiz, sabah yağmurunun yağdığı tiril tiril bir Kasım.

Ölen hastasıyla aynı günde öldürülür, hastaları ölmesin diye bin bir emek veren bir hoca, hastasının bir yakını tarafından kurşun yağmuruna tutulur. Üstünde bir bakış kalır, onu çeken fotoğrafçı. Bir

gazete haberi bundan böyle o donanımlı beden, beyin, denetimli, becerikli eller. Bu tarihi ve bu saati not alınız: 11 Kasım 2005. Cuma. Ölüm mecazî değil gerçektir. Saat 9'dur. Gong çalar. Bundan sonrası sonsuzdur. Sonsuzda durmuştur üst üste iki ölüm.

İki hatta sonsuz sayıda katılmış, taşlaşmış beden. Boşa harcanmış bir ne desek, boşa harcanmış ne demek?. Onca bilgi, onca emek, onca uykusuzluk, onca iç sıkıntısı, onca tedirginlik. Halteri tutmakla neşteri tutmak, halter mi keskin neşter mi, hangisi daha ağır, böyle

sorular soralım mı? Hangisi daha kıymetli diyebilir miyiz?. Sanki bir tavuskuşu kelebeği mi; üstünde zümrüt yeşili ışıklar gezen, capcanlı ışıltılı, onunla, bir panoya iğnelenip kurutulmuş rengi kaçmış bir yusufçuk, tam da rengi kaçmasın derken, tam da

o güzelliği tutsak etmişken, tam da tozları dünyanın eskimiş yüzüne azar azar karışırken, termodinamiğin beşinci yasası tıkr tıkr işlerken, onları mı karşılaştıralım, toza mı soralım. Bir adam inanamaz gözlerle yüz üstü düşmüş, bu akıldışılığa bir anlam yüklemeye çalışırken, bu kendini tanıyamaz halde, yadırgatıcı, kendisini yerde yüz üstü yatarken algılayan bilinci, yerde

yatan bana yabancı bu, bu, kim bu, ben, kim sataşmış, kim yürümüş üstüne, kim saldırmış, neden, neden, neden,?. Çok görmüştür de bu kadar tuhafını, böylesine bir neden& sonuç ilişkisini görmemiştir insanlık tarihi. "Yaşat beni, ben ölürsem sen de ölürsün! ". Elinden geleni

Bu görsel Chat GPT ile tasarlandı

yapmıştır, bir yüz maskesi, bir yıkanan eller, steril eldivenler, önlükler, bir ameliyat masası, bir tepsinin üzerinde keskin cerrahi aletlerinin görüntüsü, hemşireler doktorlar, girenler, çıkanlar, spot ışıkları, sterilizasyon kokusu, ilaçlar, derin derin soluk sesleri, nefes alıp vermeler. Ritmik, inip çıkan, soluyan, fokurdayan, tıslayan makine sesleri. Çok uzaktan, çok yakından. Bir geçmiş, bir şimdi, bir gelecek, bir ölüme engel olamama, bir tanrıya inanıyor; onun insanı çamurdan kıldığına, sonrası bir insana, bir hekime atfedilmiş tanrısallık, tanrıyı öldüremiyor hâşâ, tanrının yarattığına yeryüzü temsilciliği bahşedip tanrının yerine o insanı öldürüyor. Doyundurulmayan

şiddet kendisine çok aptalca da olsa akacak bir mecra buluyor illa ki. Pazar yerlerinde kurbanlık koyunların bağirtisi. Koyunlar sürü sürü, boyunlarına asılmış koca koca çingirakların sesleri. Anlamsız bir sürü uğultu, konuşma sesleri, kısa kısa cümleler, para sayma sesleri, kağıt para hışırtısı, sayfaları çevrilen bir gazetenin çıkardığı sesler, kalemin gazete kenarında birşeyler karaladığı sıradaki sesler, radyoda spikerin ölüm haberini veren sesi.

Mesala "ben ölürsem hoca, sen de, ona göre haa!...". İşinin başında öldürülen kaçınıcı hekim bu. Bir sonrasında belki sen olacaksın, belki yan odadaki meslektaşın. Kısa kısa hicir sesleri, öksürmeler,

geniz temizlemeler, inlemeler yırtınircasına atılan çığlıklar, ama derinden. Susma, korkma, bir şey söyle! Sen de söyle! Anma konuşmaları. Ölenin arkasından. "Sen yoksun da, biz varız ve seni anıyoruz arkada kalarak, yarın nerede olacağımızı biz de bilemiyoruz, bunu bilmeden durmamız senin için belki bir teselli." Eylem kan gölünün içinde yüzüyor, sözler harfler, ünlemler, siyah siyah titrek ışıklarışıltılı asfaltın aynalaşmış yüzeyinde kırılıyor. Sonra işte o çekip tetiği, ateş eden, vuran, sonra işte ceketinin kolunda barut yanığı lekese, sonrasında bir dönme dolap, parkta silah dolu bir karavan bulunuyor, bıyıklarını kesmiş, kesilmiş bıyıklarının arkasına gizlenmiş bir katil, aklanıp paklanmış, bir kaç biçimde yokoluşun bir kaç biçiminden birilerine bürünmüş ölümler, adamlar, bir beton zeminde, bir tek kişilik hücrede biten hayatlar. Saatler her gün her saat başında aynı saati çalıyor. Sessizlik.

Prof. Dr. Göksel Kalaycı 11 Kasım 2005 Cuma günü sabahı, Çapa Tıp fakültesinin otoparkında bir hasta yakını tarafından vurularak öldürüldü. Anısına saygıyla.

DİVANDA SİNEMA

Dr. Aslı AKTÜMEN | draslibilgin@gmail.com

ASABIYİM BEN

Öfkenin Tüm Haklı Sebepleri Burada!

Uluslararası Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan ve Arjantin'in "Yabancı Dilde En İyi Film" dalında Oscar adayı olan 2014 yapımı film *Asabiyim Ben* (Wild Tales)... Farklı öğelerle bezeli bir çeşit gerilim-komedi filmi. Pedro Almodovar'ın yapımcıları arasında olduğu ve Oscar yarışına dâhil olduktan sonra çok daha popüler olan filmin yönetmeni ise Damian Szifron. Yönetmenin üçüncü uzun metraj tecrübesi olan film birbirinden farklı 6 adet kısa filmden oluşuyor.

Asabiyim Ben öfkenin iliklere işlediği, dengenin her daim hassas olduğu bir toplumda aşkların, nefretin ve intikam duygusunun hüküm sürdüğü birbirinden bağımsız bireylerin öykülerini anlatıyor. Yolsuzluk, yozlaşma, açgözlülük, rekabet,

ihanet, adaletsizlik, şanssızlık, saygısızlık, bencillik ve öfke... Ve giderek artan öfke! Ardından şiddet, ardından saldırganlık... Aslında günümüz... Film gündelik hayat içerisinde karşılaştığımız haksızlıklara bireylerin beklenmedik tepkileri sonucu ortaya neyin çıkacağını/çıkabileceğini anlatıyor. Her karakterin öfkelenildiğinde "Şeytan diyor ki!" diyerek aklımızdan geçen olayları anlattığı *Asabiyim Ben* için kısaca bir "Şeytan diyor ki!" filmi diyebiliriz. Çünkü trafikte yanımızdan geçen arabaya ölesiye sinirlenmek ya da "Şurayı havaya uçursam." demek; "Sen de git ayısını yap da görsün." demek gibi bir şey bence... İlimizde olan agresyonun büyüyüp büyüyüp harekete/ eyleme dökmüş hâli adeta kısa filmler.

Saf insani-hayvani ya da diğer bir deyişle vahşi duyguları baz alan, yani zaten içimizde

olan hikâyelerden oluşuyor bu film. Öfke, filmdeki bütün hikâyelerin temelini oluşturuyor. Yani öfkenin her türü; öfke ve rekabet-trafik; öfke ve adalet; öfke ve sadakat-açgözlülük; öfke, intikam ve aşk... Birbirinden bağımsız olan bu kısa filmlerin oyunculukları senaryo başarısı ve çekim teknikleri ile adeta içimize kadar işliyor. Kara mizah yönüyle de izleyiciyi ekran başına kitlerken hikâyelerin farklı olmasına aldırış etmeden yerleştirilen duygular filmin bütünlüğünü sağlam temeller üzerine inşa etmiş. Her bir kısa film aslında tek başına bir filme konu olabilecek kalitede senaryoya sahip. Yani merak, şaşkınlık, biraz kahkaha; biraz sinirler bozuluyor, kızıyoruz, geriliyoruz. "Hadi canım, ne oldu şimdi?" derken hop yeni film başlıyor ve ekrana öylece bakakalıyoruz.

Birçok bilimsel yayında şiddet psikolojisine bakarken şiddete

varan öfkenin temelinde aslında iki ana neden karşımıza çıkar. Haksızlığa uğramak ve engellenme duygusu. Ama genel tanım olarak öfke; doyurulmamış isteklere, istenmeyen sonuçlara ve karşılanmayan beklentilere verilen duygusal tepkidir. Diğer duygular gibi son derece doğal, evrensel; sağlıklı olarak ifade edildiğinde yapıcı ve kişiler arası iletişimi düzeltici bir yönü vardır. Ancak öfke kontrol edilmezse yıkıcı bir biçimde davranışlara yansarak saldırgan ve son derece tahrip edici tepkilere dönüşme potansiyeline de sahiptir. Öfkenin bastırılması ya da inkâr edilmesi de doğru değildir. Öfkeyi doğru anlamlandırmak gerekir. Uyarıcı, koruyucu veya harekete geçirici de bir işlevi olan aslında sağlıklı bir duygudur. Bir yere kadar anlamlandırmak, çözüm üretmek, korunmak için kullanılabilir.

Aslında bu konuda biraz daha uzun konuşursak; öfke hem içsel hem de dışsal sebeplerden kaynaklanabilir. İçsel sebeplerin kaynağında bazı temel duygular yer almaktadır. Bunlar kıskançlık, üzüntü, merak, yalnızlık, itilmişlik, kaygı, hayal kırıklığı, haksızlık, anlaşılammak ve sıkıntı gibi duygulardır. Bu

tip duygular birikip, sertleşip, katılaştığında öfke oluşur. Dışsal sebepler ise haksızlığa uğrama, fiziksel incinme ve yaralanmalar, tacize uğrama, hayal kırıklığı ve tehditlerdir.

Öfke ve şiddetin ifadesi ise genellikle öğrenilen bir davranıştan kaynaklanır. Kişi

özelliklerini sıralarken öfkenin planlanan bir eylem sonucu ortaya çıkan değil, içsel bir duygu olduğunu ve herkesin öfkelenildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, öfke tepkisine neden olan duygunun kişiyi daha kuvvetli ve psikolojik olarak uyarılmış bir durumda tutmasına rağmen, aynı zamanda daha

incinebilir kıldığını vurgulamışlardır. Deffenbacher ve Stark (1992) öfkelenildiğinde gösterilen tepkilerin yaşam süreci içinde öğrenilmiş davranışlar olduğunu, bu nedenle de yanlış ve kişiyi zarar verecek şekilde öğrenilen davranışların daha sağlıklı olanlarıyla değiştirilebileceğini belirtmişlerdir. Bununla beraber öfkenin bastırılması ya da olduğu anda hemen dışa vurulmasının sağlıklı olmadığını, dolayısıyla da öfkeye neden olan durumların anlaşılmasının ve öfkeyi tanımanın çok önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Hassas bir ayar gibi düşünebiliriz,

herhangi bir şeye öfkelenildiğinde öfkelerini öğrendiği şekilde dışa vurur. Öfke, insanın doğuştan getirdiği ve yaşamın ilk yıllarında gelişen temel duygularından birisidir. (Lewis, Alesandri, Sullivan 1990). Deffenbacher ve Stark (1992) öfke duygusunun

ne sürekli bastırmak ne de aniden tepki vermek sağlıklıdır. Bu filmde altı kısa film olsa da ben yazımda son dört tanesinden bahsedeceğim. İlk filmim yolculuk hikâyesi hakkında. Bir yolda; trafikteki iki adamın arasında var olan

rekabetin, ama ölesiye bir rekabetin hikâyesi bu. Sıradan başlayan çok tanıdık ve çok gerçek bir hikâye... Sürücülerin trafikte neden öfkelenediklerini araştıran bir çalışmada farklı sebepler bulunmuş. Bunlardan en belirgin olanlar ciddiye alınmama, haksızlığa uğrama, eleştirilme durumlarında fazla öfkelenmenin çok olduğudur. Peki bu insanlara, yani bizlere trafikte ne oluyor? En sakın insanların içinden çıkan canavarlar görmedik mi? Herkesin hayatında bir trafik canavarı olmadı mı şimdiye kadar? Ya da biz birilerinin canavarı olmadık mı? Özellikle öfkesini kontrol etmekte zorlanan her insandan duyduğum bir şikâyet bu.

o davranışın gerçekleştirilme olasılığı da o kadar artar. Zihin hızlıca kâr-zarar hesabını yapar ve zarar yoksa ya da göze alınabilecek boyutta ise davranışı durdurma, engelleme de aynı ölçüde azalır. Aslında kişi kime, nasıl, ne kadar gücünün yettiğinin farkındadır. Ancak bu filmde inatlaşma, rekabet olmasaydı; çekip gitseydi mesela hâlâ hayatta olacaktı. Yani öfke geçip o ana geri dönülebilirse bir sürü insan yaptıklarına pişman oluyor; o küfürleri ettiğine ya da o arabadan indiğine... Bunu her zaman duyarız. Ama o anı yaşarken insan bazen gerçekten ne yaptığını bilemeyecek hâlâ gelebilir. Filmdeki en önemli gerçek bu iki insanın aslında birbirini hiç tanımadığıdır.

Biraz önce bahsettiğim gibi gücümün yettiğine, yetebileceğini sandığıma karşı öfkemi şiddete dönüştürüyorum. Burada kısmen daha zengin, takım elbiseli, iyi eğitilmiş, şehirli adam tamamen bir talihsizlik sonucu bir antisosyale, yani bir psikopata rastlıyorum. Arabasına şiddetin dozunu giderek arttırarak saldırıyor diğer adam. Sadistliği küçük düşürmenin sınırına kadar kovalıyor. Arabanın içinde giderek küçülen erkekliği ile sıranın kendisine geldiğini anlayınca o da saldırıyor; sonra biri, sonra diğeri... Ta ki üst üste düşen arabalar, üst üste sıkışan bedenler ile korkunç bir hiç ölümüne kadar... Ne için?

O yüzden çok tanıdık, o yüzden çok olası... Bu film her trafik durumu gibi rekabet, öfke ve saldırganlık içine çekiyor kahramanlarımızı ve "Bu bir aşk cinayeti mi?" diyerek bitiyor. Sanki âşık gibi iç içe geçmiş, yanmış bedenlere dönüşen bir hiçlik! Bir nedensizliğin, amaçsız öfkenin sonu bu kadar kötü bitebilir mi, diye düşünüyoruz.

Şiddet davranışı sonucunda önemli bir bedel ödeneceğine dair inanç ne kadar zayıf ise

Tıpkı bizim gibi! Trafikte kavga ettiğimiz o adamı ya da kadını tanımıyoruz. Biz, hiçbirimiz! Yani tamamen bilinç dışı bir öfke ile diğerine saldırıyoruz. Ötekine! O hiç tanımadığım öteki benim bilinç dışı tüm öfkemi alıyor. Hayata dair tüm hayal kırıklıkları, yenilmişlik duygusu, adaletsizlik, farklılık, hırs ve rekabet o bir başkasına yansıyor. Bazen yolda önüme geçtiği için bazen daha pahalı bir arabaya bindiği için... O ve onun temsil ettiği her şeyden intikam almak!

Saldırırken kurban olmak bu olsa gerek diye düşündüğümü anımsıyorum. İnsanların en fazla öfkelendiği şeylerden birisi de kendisini daha üstün gören, başkalarını değersiz hissettiren tutum ve kişilerdir. Bu aslında anlaşılır bir şeydir çünkü insanın temel ihtiyaçlarından biri onaylanmak, beğenilmek, saygın ve değerli hissetmektir. Yani bizi onaylamadığını, beğenmediğini, saygı göstermediğini hissettiğimiz

kişiyeye de öfkeleniriz. Bu duyguya başka bir tarafından bakarsak; bazen karşıımızdaki insan bunun için uğraşmasa bile birinin başarısı, kazancı, evliliği, tatili vs. gibi herhangi bir neden de bizi kızdırabilir.

Yapmak isteyip de yapamadıklarımız, ulaşmak isteyip de ulaşamadıklarımız bizde rahatsızlık duygusu uyandırabilir ve belki de sürekli bizi böylesi başarılarla yetersiz hissettirebilir. Çünkü öfkemizin asıl sebebi kendi rekabetimiz bazen de hasetimizdir. Kısaca kendi yetersizliğimizin yansıması olarak da öfkeleniriz. Hacı Bektaş-ı Veli'nin "Her ne arar isen kendinde ara." sözünün kısmi açıklaması gibi... Diğeri hiçbir şey yapmadan da kendi kıskançlığımdan öfkelenebilirim.

Kolaj filmlerde her zaman bir hikâye öne çıkar.

Açıkçası Asabiyim Ben bu anlamda seyirciyi biraz sıkıntıya sokuyor çünkü hepsi çok iyi! İkinci film bir mühendisin, devrimciye dönüşme hikayesi... Bence bu filmin en önemli tarafı adalet arayışı ve toplumsal şiddetin çok güzel işlenmiş olması... Günümüzde ve ülkemizde fazlaca hissettiğimiz adaletsizlik adeta dün başımıza gelmiş gibi tanıdık. Mühendis haksız yere gelir elde eden bir kuruma cezasını, çekilmiş araçların olduğu yere bomba koyarak veriyor filmde. Adam kimsenin değıştirmek için

çabalamadığı bir duruma yaptığı eylemle farklı bir boyut kazandırıyor ve halkın sempatisini kazanıyor. Hatta kahraman oluyor. Filmde görevlilerin otoriteyi temsil etmesinden kaynaklı kullandıkları güçten ailesini kaybedene kadar uzayıp giden adaletsizlik yolculuğunda, kahramana eşlik eden şanssızlık zinciri hakkında da konuşulabilir. Kimsenin sorgulamadan park cezasını ödemesi aslında her gün anlamını sorgulamaksızın uymak zorunda kaldığımız şeyleri düşünmeme de neden oldu. Bürokrasi imzalanması gereken belgeler, ödenmesi gereken paralardır. Ve bizler de buna teslim oluruz.

Bu bölümde beni en çok etkileyen "çaresizlik" duygusunu seyirciyeye çok güzel geçirmesiydi. Haklı olmak ve hakkını doğru aramak arasında çok ince bir sınır vardır. İlk filmde hissettiğimiz "Keskin sirke küpüne zarar." deyiminin yanına bir not olarak şunu düşelim: Haklı iken haksız duruma düşmek... Kısmen obsesif özellikleri olan kontrolcü kişilik yapısına sahip mühendis Simon o kadar öfkelenir ki aslında sadece işini yapan adama yangın söndürme tüpü ile saldırır. Herkesin "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın!" modu, sahte gülüşler, kibar yalancılık, lütfen sakın olun(!) tavrı ile birleşir. Ortamın en öfkeli olmak her zaman zordur. Çünkü ortamda

bir öfkeli varsa sesi yükselen ve isyan eden öfkeli kişi bir vakum gibi tüm öfkeyi çeker ve onun dışındaki herkes sanki çok sakinmiş gibi filmin günah keçisine bakabilir.

Adalet sisteminin yeterince iyi işlemediği ile ilgili deneyimler ve inançlar suçların cezasız kalacağına dair düşünceleri pekiştirir. Bu da şiddet gibi uygun olmayan davranışların gerçekleşme olasılığını artırır, insanların davranışlarını kontrol etme gereksinimlerini azaltır. Çünkü zaten adalet yoktur. Simon karakteri üzerinden bir cümle: "Toplumun yararınaysa anarşiye yol açmaktan çekinmeyin ve sizi sömüren sistemi yok edin!" Bu bölüm ile ilgili çok fazla tartışma olmuş; anarşiye teşvik ediyor, ya biri ölseydi vs. gibi... "Yani herkes ile anladığı dilden mi konuşmak gerekir, herkes kendi adaletini mi arasın?" gibi soruları da beraberinde getirmiş. Ama bizim bombacı mühendis için film hiç de fena bir son ile bitmiyor. Gerçek hayatta yakalayamayacağı bir saygınlık ve itibar onu hapisanede buluyor.

Belki burada filme bir ara vererek farklı öfke çeşitlerinden bahsedebilirim. Mesela yansıtılmış öfke. Başkasına yöneltilmediğin öfkeyi yakınlarına yöneltebilirsin. Öğrenci öğretmenine öfkelenirse bu duyguyu bastırarak ev içerisinde kardeşine, anne

babasına ya da arkadaşlarına yansıtabilir. Benzer şekilde işçi patronuna ifade edemediği öfkelerini evine, eşine, çocuklarına yansıtabilir. Veya bazı insanlar karşısındaki hayır diyemezler, istemedikleri şeyleri bile yapmak zorunda hissederler. Bu durum onları hem değersiz hissettirebilir hem de kızdırabilir. Bu kişiler de öfkelerini başkalarına, gösterebildiklerine, ifade ederler. Öfkenin bir başka çeşidi gizli öfke olabilir. Kişi bu durumda neden bu kadar sinirli olduğunun farkında olmayabilir. Uyandığında, çalışırken, dışarıdan eve geldiğinde veya herhangi bir başka zaman da öfkeli ruh hâli baskın olabilir. Bunun nedenini kendisi bile anlamayabilir. Hatta öfkeli olmadığını düşünerek karşısındaki suçlar, haklı bahaneler bulur. Bunun çözümü için öncelikle öfke duygusunun farkında olması gerekir kişinin. Sonra geriye dönüp başladığı noktaya gitmesi faydalı olabilir. Muhtemelen ya gündelik hayatta karşılaştığı, yaşadığı bir olaydan etkilenmiştir. Ya da belki bir hatırasını çağrıştıran bir uyarı almıştır. Altta yatan bir depresyonu ya da anksiyetesi olabilir. Bahsettiğim gibi farklı birçok sebepten, bambaşka olaylar sonucu, farklı kişiler apayrı öfke çeşitleri gösterebilirler. Bu film tamamen aktif öfke/agresyon üzerine olsa da, farklı öfkelenme şekillerinden bahsederken biraz da pasif agresyondan

bahsedebilirim. Örneğin arkadaş çevrenizde buluşacağınız zaman sürekli sizi bekleten, işlerini yapmaya direnç gösteren, geciktiren, unutan, erteleyen ve inatçı insanlar vardır. İkili ilişkilerde oldukça alıngan ve hemen küsme eğilimindedirler. Aslında bu kişiler, doğrudan gösteremedikleri öfkelerini ifade edebilmek için bu davranış yolunu seçerler. Duygularını direkt ifade etmek yerine pasif agresyonu tercih etmek bir savunma mekanizması olarak da kullanılabilir. Örneğin bir iş yerinde kendinden istenilen işi yapmak istemeyen kişinin; yapmak istemediğini doğrudan söylemek yerine işi yavaşlatması veya kötü yapması olarak ortaya çıkabilir. Genellikle çocukluk yaşantılarında kendini ifade etmenin yasak olduğu, aşırı kontrolcü ebeveynler ile büyüyen çocuk, öfke duygusunun ifadesinde zorlanabilir. Çocukluktan itibaren bu davranış şeklinin yerleşmiş olması, ebeveynler doğru duygu ifadelerini öğretmede yetersiz kaldığı/yasaklayıcı olduğu gibi, kendileri de pasif agresif oldukları için çocuk da bu davranışı benimsemiş olabilir. Yani pasif agresyonu öğrenerek büyüyen çocuk da bir yetişkin olduğunda doğru tepkiyi vermek te güçlük yaşayarak, kendisini bu şekilde ifade edebilir hale gelir. Şimdi biraz filmdeki hikâyelere dönecek olursak, genelinde Arjantinli üst sınıf zenginler ve alt sınıftan olan sömürülenler

ile ilgili bir eleştiri de mevcut. Aslında kapitalizmin vahşi yüzü hakkında! Yönetmen, siyasi bir film çekmeyi amaçlamasa da ülkesindeki politik ortamı seyirciye hissettirmeyi başarmış. Belki burada şunu söyleyebiliriz; şimdiye kadar tüm yazdıklarım artık herkesin gerçekten daha tahammülsüz daha saygısız ve bencil olduğu yönünde... Bu yazı film hakkında olsa da genel toplumsal bakış açımız daha öfkeli ve daha saldırgan, hem de her birimizin! Bir psikiyatrist olarak gözlemim depresyonun, rekabetin, ve öfkenin çok artmış olduğu yönünde!

Diğer bir bölüm, zengin ve nüfuzlu bir ailenin arabayla hamile bir kadına çarpan oğullarını aklama çabasını konu alıyor. Zengin aile yanlarında çalışan bahçivandan suçu üstlenmesini ister. Klişe bir konuya sahip gibi görünse de aslında yanında başka sorular ile gelir bu film. Kurban kimdir? Suçlu kimdir? Ebeveyn olmak nereye kadar koruma içgüdüsünü makul karşılar? Burada zavallı ve mağdur olan bahçivan mıdır? Yoksa konu para olunca kimse zavallı kalmaz mı? Mağdur olmak aslında ekonomik güç kime geçerse onunla yer mi değiştirir? Acırsın acınacak duruma mı düşersin? Bir sürü pazarlık ve dolambaç sonucu baba isyan eder ve oyundan çıkar. Belki de asıl kurban babanın ta kendisidir. Eşi dâhil herkes tarafından

yalnız bırakılmıştır. İnsanların içindeki en büyük açmazlardan birini görürüz aslında bu filmde: açgözlülük... Çaresizliğinizi daha doğrusu çaresizliğimizi kullanan tüm açgözlüler! Gel de öfkelenme... Buradaki en önemli noktalardan biri de suçun yayılıyor olması bence. Suç yayılır. Avukat, savcı, bahçıvan, oğul, anne... Bir söz vardır, En büyük hile hilesizliktir, diye. Belki de hilesiz kalmak bütün sorunu çözmeye yetecekti.

Son hikâye ise efsane düğün... Muhteşem bir kısa film bence! Güzel ve sıradan başlamışken birden çığırından çıkan bir düğün konu alınır bu filmde. Gelin, düğünde eşinin kendisini aldattığını ve birlikte olduğu kadını da düğüne davet ettiğini öğrenir. Yaşadığı hayal kırıklığı, öfke ve aldatılmanın verdiği küçük düşürücü hislerin etkisindeki gelin o öfkeyle gidip aşçı ile birlikte olur. Kocası bunu görür, kadın kocaman bir öfke hâlinde yaptıklarını adeta kusarak anlatır; bu durumda damat ise gerçekten kusar. Ardından gelin düğüne geri döner, pastayı keser ve Yahudi müzikleriyle çılgın düğün devam eder. Romantik ilişkilerde en çok karşımıza çıkan, iki güçlü duygu... Aşk ve öfke ... Bu iki duygunun başlangıcı aslında aşkın kendisi ile başlar. Kişi, partnerini bilinçdışındaki ihtiyaçlarına göre idealleştirir ve bu ideale gerçekte öyleymiş gibi inanır. Aşkın idealizasyonu

ise bir süre sonra gerçeğe döner. Yani hayranlığın yerini gerçekliğin öfkesi alır. Kişi karşısındaki aşkına, onun eksik ya da hatalı kısımlarını, kendince kötü özelliklerini bu sefer nefret ve öfke şeklinde yansıtmaya başlar; yaşadığı durum yüzünden acı çekmekten ve güçsüz görünmekten kaçınır. Aslında yaşadığı şey hayatın tam kendisi kadar gerçektir. Karşısındaki insan 'mükemmel' olduğu kadar hataları, kusurları, yanlışları olan 'sıradan' bir insandır. Tıpkı kendisi gibi... İnsan medeni görünüşünün altında her zaman içgüdüleriyle hareket etmeye hazırlanan bir hayvan gibidir. Çünkü medeniyetimizin sınırlarını çizenler de aynı insanlardır. İd, ego ve süper ego düzleminden bakarsak tamamen id ile ilgili; yani cinsellik ve saldırganlık temalı bir film bu. Tamamen dürtüsel davranır gelin. Akli başından gitmiş gibidir, adeta bir delirme anı yaşar. Bir türlü sakinleşemez; öfkesi saldırganlığa dönüşür, bulaşır, herkesi çıldırtır. Ancak herkesten hincını aldıktan sonra, kesinlikle nerede ve ne konumda olduğuna bakmadan etraftan öcünü alır, ardından sakinleşir. O sakinleştikten sonra damadın suçluluk duygusu gelir. Gelini ağlarken görünce o da yumuşar, yanına gider ve elini uzatır. İlk kavga ettikleri dansa geri dönerler. Dövüşürler ve barışırlar. Ödeşirler ve sevişirler... Yine aynı yerde yine sanki kimse yok gibi... Rezil

olduk, el âlem ne der, o kadar davetliye nasıl açıklarız, gibi soruları kesinlikle duymayan gelin ve damat içlerinden geldiği gibi kendilerine bir dürtü olarak gelen saldırganlığın yerini filmin finalinde cinselliğe bırakırlar. Aşk ve öfke çok güçlü iki duygudur. Bu kadar yüksek oldukları için birbirlerine karışırlar, dönüşürler, birbirlerinin içlerine girerler. Bizim final bölümümüzde aslında bu iki duygu kadar yakın olanın iki karakter olduğunu fark ediyoruz. Gelin ve damat birbirlerine çok benziyorlar aslında. Süper egoları çok geniş delikler ile dolu ve bu durum onları pek de rahatsız etmiyor. Bir dövüşme bir sevişme hâli ise tüm hayatları boyunca devam edecek bir sarkaç gibi gözüküyor! Öfke ile kalkan zarar ile oturur mu diyelim, keskin sirke küpüne zarar mı? Genel tanımı ile öfke; bireyin planları, istek ve gereksinimleri engellendiğinde ya da haksızlık, adaletsizlik ve kendi benliğine yönelik bir tehdit algıladığında yaşadığı temel duygulardan biridir. Önemli olan sınırdır, farkındalık ve kontrol ile öfkenin kendi içimizdeki yansımalarıdır. Kendine tuttuğun aynandan, ki biz bu kitapta bunu filmler aracılığı ile yapıyoruz, sen de kendi öfkenin farkına varabilirsin. Kendini daha iyi tanımak için anlamlandırabilirsin! Kendi sınırını kendin oluşturabilirsin.

KARDELEN

Prof. Dr. Burhanettin KAYA | burha65@yahoo.com

YALAN VE İSYAN

"Öncesiz bir geleceği nasıl yaşarsın" dedi
kapı aralığından bakan ömür,
Bir resmi görmeden sevmek mümkün mü?
Duymadığın bir isim ne kadar tanıdık
hayatında,
ne kadar yabancısıdır tınısı isyanın?
Kum havuzunda oynarken kaybolur mu sevincin?
Düşlerindeki sen değilsen eğer, kim o arzuyu
özleyen
izleyen karanlığın ışıklarını?

Güneşi sıvarken balçıkla, yüzler aydınlanır yalanla

Yasını tutamazken anneler, taziyeler ne kadar
içten?
Yuhalanırken ölü çocuk anneleri,
ne kadar insan başsağlığı dileyen?
İncitirken, dilini konuşmak, kendini yaşamak
isteyen bir halkı,
ne kadar gerçek uzattığın el,
ne kadar hakiki aldığın nefes?

Güneşi sıvarken balçıkla, yüzler aydınlanır yalanla

Kehribar gülüşlü akbabalar indi yeryüzüne,
Kara kanatlarıyla kararttılar geceleri...
Hayatı savunurken öldürülen bedenler üzerinde
kurdular
Korku imparatorluğunu...

BULMACA

Dr. Ersan TAŞCI | ersan.tasci@gmail.com

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ş	E	B	N	E	M	H	O	C	A
2	U	Ğ	U	R	S	U	Z	L	U	K
3	U	M	R	E		T		U	F	İ
4	R	E		C	E	S	A	M	E	T
5	S		A		K	U	R	S		K
6	U	S	T	A		Z		U		R
7	Z		A	K	A	L	A	Z	Y	A
8	L	A	M		V	U	S	L	A	T
9	U	Y	A	N	I	K		U		N
10	K	I	N	A	A		O	K	K	A

SOLDAN SAĞA:

1) Sağlam vücutta olmasını beklediğimiz şey. 2) Şıkar- Dinlenme boşluğu- Tersi Toplanma. 3) Geri çevrilme 4) Bir masa oyunu- "Pişmiş ... su katılmaz". 5) Uzaklık belirtir. 6) Sodyumun simgesi- Şanslı kişiyi seçme işi 7) Hayvanların su içtiği tahta ya da taştan oyulma su havuzu. Sonuna "a" eklerseniz dalkavuk olur.- Birey, zat 8) Tersi Çırac kalfa yetiştirici- Orhan Pamuk'un bir romanı 9) Bir bağlaç- Media halkından olan- İrlanda Kurtuluş Ordusu 10) Kadına resmi şiddeti gözlemlediğimiz ülkelerden

YUKARDAN AŞAĞI:

1) ".....Ağıt" Bir Can Yücel Şiiri 2) Bir dönem İtalyan Türk ortaklığı ile kurulup Vodafone'a devredilen GSM şirketi- Anadolu Ajansı- Bağışlama 3) Devlet Malzeme Ofisi- Bir nota 4) Rus Murat 124'ü- ".....kurban olayım." 5) İngilizce çoğul yardımcı fiili- İki 160 eden. 6) Tersi Erkekler için olunması zor bir mertebe. Ud virtüözü 7) Atölye 8) Tersi "....mazlumun ahını"- Sıvı 9) Eski dilde Dudak- Tersi Yer fıstığı 10) Türk Sanat Müziği'nde bir makam

ACI KAYBIMIZ

Bursa Tabip Odası'na kayıtlı kıymetli üyelerimizden Dr. Ersen Baykara, 23 Aralık 2024 Pazartesi günü aramızdan ayrılmıştır.

Vefatından önce yaptığı anlamlı vasiyetle, bedenini tıp eğitimine katkı sunmak amacıyla kadavra olarak bağışlamış ve bu isteği ailesi tarafından da saygıyla yerine getirilmiştir.

Ailesi, Dr. Baykara'nın naaşını 24 Aralık 2024 Salı günü cenaze namazının ardından Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı Başkanlığı'na teslim etmiştir.

Dr. Ersen Baykara'nın bu vasiyeti, hekimlik mesleğine ve bilim dünyasına bıraktığı değerli bir miras olarak hafızalarımızda kalacaktır.

Merhuma Allah'tan rahmet, ailesine ve tüm sevenlerine sabır ve başsağlığı dileriz.

ÖZGEÇMİŞİ

Dr. Ersen Baykara, 1937 yılında Sivas'ta doğdu. 1961 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1969 yılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 23 Aralık 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Saygıyla Anıyoruz...

DR. NEJAT KINALI

Dr. Nejat Kinalı, 1937 yılında Bulgaristan'da doğdu. 1964 yılında Filibe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1 Kasım 2019 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. YÜKSEL TURGAL

Dr. Yüksel Turgal, 1947 yılında Avanos'ta doğdu. 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1984 yılında Anestezi ve Reanimasyon ihtisasını tamamladı. 9 Şubat 2024'te aramızdan ayrıldı.

DR. S. SERPİL SARIGÖL

1947 yılında Sındırgı'da doğdu. 1970 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1979 yılında Kadın Hastalıkları ve Doğum ihtisasını tamamladı. 20 Mart 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. ADNAN ÖZMEN

Dr. Adnan Özmen, 1952 yılında Nizip'te doğdu. 1980 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1987 yılında Kulak Burun Boğaz Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 07 Nisan 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

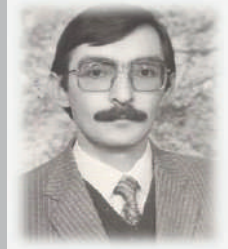
DR. VESİLE DERMENLİ

1946 yılında Sındırgı'da doğdu. 1973 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1981 yılında Bakteriyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 07 Nisan 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Saygıyla Anıyoruz...

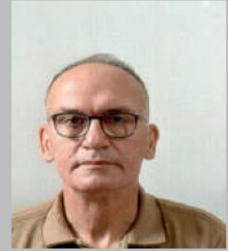
DR. MEHMET AKİF KARAKIZ

Dr. Mehmet Akif Karakız, 1950 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. 1975 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1983 yılında İç Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 18 Nisan 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

PROF. DR. SERHAT ÖZBEK

Prof. Dr. Serhat Özbek, 1964 yılında Kütahya'da doğdu. 1989 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi mezun oldu. 1997 yılında Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi ihtisasını tamamladı. 18 Mayıs 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. SEVENGİL KIRCALI

1945 yılında Kırcalı'da doğdu. 1972 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1990 yılında Deri ve Zührevi Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 08 Haziran 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. ZEYNEP KARAOŞMANOĞLU

Dr. Zeynep Karaoşmanoğlu, 1937 yılında Kırım'da doğdu. 1961 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1968 yılında Ortopedi ve Travmatoloji ihtisasını tamamladı. 21 Haziran 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. İRFAN MÜCAHİT

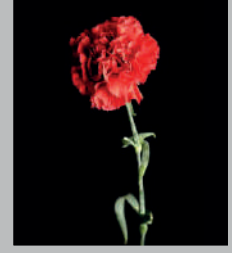
Dr. İrfan Mücahit 1971 yılında Yunanistan'da doğdu. 1996 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 08 Temmuz 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Saygıyla Anıyoruz...

DR. AHMET ALAKUŞ

1929 yılında Ankara'da doğdu. 1954 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1961 yılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 9 Temmuz 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. MEHMET MULUN

1957 yılında Dürmeşin'de doğdu. 1983 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1991 yılında Göz Hastalıkları ihtisasını tamamladı. 15 Ağustos 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

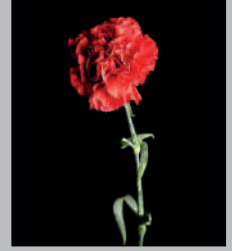
DR. MAHMUT KAVDER

1960 yılında Gazi'de doğdu. 2002 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 20 Eylül 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

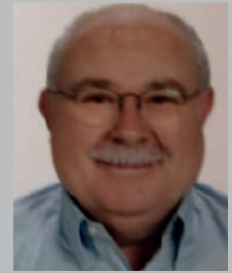
DR. ATEŞ YALÇIN ÖRNEK

1946 yılında İstanbul'da doğdu. 1974 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1981 yılında Ortopedi ve Travmatoloji ihtisasını tamamladı. 18 Kasım 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

DR. ALİ HOŞCANOĞLU

Dr. Ali Hoşcanoğlu, 1951 yılında Pazarören'de doğdu. 1977 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1982 yılında Ortopedi ve Travmatoloji ihtisasını tamamladı. 26 Kasım 2024 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Bursa Tabip Odası, bugüne kadar binlerce tıp öğrencisine maddi-manevi destek sağlarken, katkı sağlayan bağışçıların artması için de çağrıda bulunuyor. Burs bağışlarınızı Bursa Tabip Odası banka hesaplarına yatırmak isterseniz **(TEB Uludağ Üniversitesi Şubesi 790) TR570003200000000113967105** numaralı IBAN'a yollayabilir veya kredi kartınızı kullanmak isterseniz odamızdan temin edebileceğiniz **'Kredi Kartı ile Öğrenci Burs Programına Katılım Formu'nu'** doldurabilirsiniz.

    /BursaTabip

